

PREPRINT

X 124552

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

BRONISŁAW PIŁSUDSKI

MATERIALS FOR THE STUDY
OF THE OROK (UILTA)
LANGUAGE AND FOLKLORE

II

GRAMMATICAL NOTES ON OROK
OROK TEXTS
OROK-POLISH DICTIONARY

Transcribed from the manuscripts by
ELŻBIETA MAJEWICZ

Provided with English translation and equivalents by
ELŻBIETA and ALFRED F. MAJEWICZ

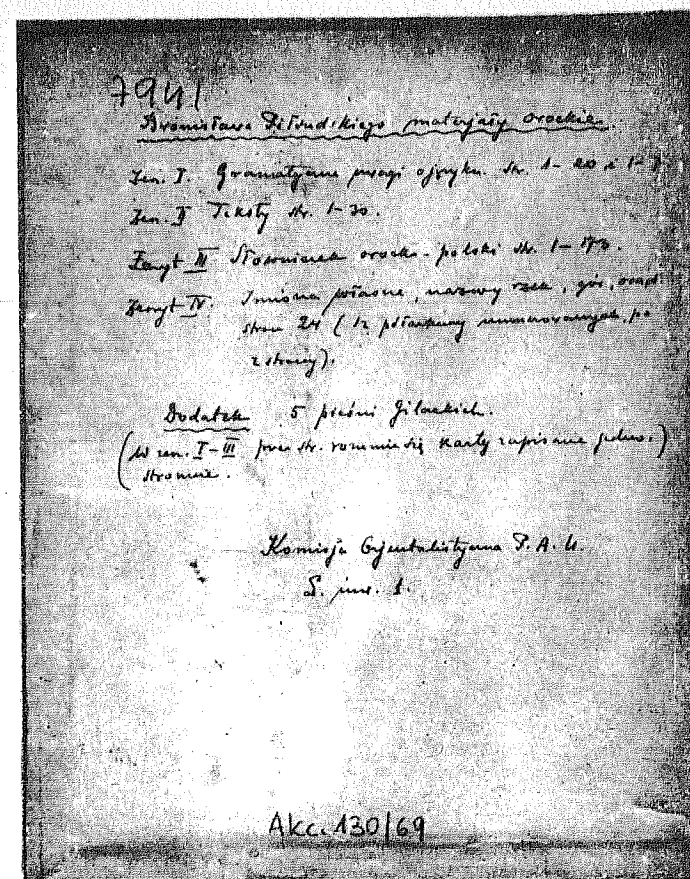
Introduction by
WŁADYSŁAW KOTWICZ

Prefaced and edited by
ALFRED F. MAJEWICZ

POZNAŃ 1987

DR. BERTA ÁRPÁD
HAGYATEKA

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000839645

*Praca została wykonana w ramach programu:
Institute of Linguistics, Working Papers, fasc. 17*

X 124552

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
Wydanie I. Nakład 250 egz. Ark. wyd. 6,5. Ark. druk. 17,75
Papier offsetowy kl. III, 70 g. 70x100 Cena zł 400,- Oddano do druku w maju 1987 r.
Zamówienie nr 150/87 - B-8/371 Druk ukończono w listopadzie 1987 r.
WYKONANO W ZAKŁADZIE GRAFICZNYM UAM, POZNĄŃ, UL. H. WIENIAWSKIEGO 1.

Editor's Note

With this volume we continue the preprint edition of Bronisław Piłsudski's so-far unpublished materials related to the languages and folklore of the aborigines of Sakhalin and lower Amur region. Previously in the Institute of Linguistics Working Papers series *Ainu prayer texts* (1 - 4) and *Materials for the study of the Oroch (Uilta) language and folklore* (1) were published as fascicles 10-11-12-13 and 16, respectively.

The present volume contains the Oroch materials that did not enter the previous publication in the series (Working Papers 16). Of special importance here is the Oroch-Polish glossary of approximately 3,000 entries collected chiefly in the mixedly populated Oroch-Nivhgu (Gilyak) village of Socihare (Socigare) in the vicinity of Lake Taraika since June 1904 (cf. MAJEWICZ 1986) which is historically the second of all known Oroch lexicographical collections ever compiled (its only predecessor in a Japanese source of mid 19th century listing but about 250 words transcribed in the Japanese katakana syllabary, cf. IREGAMI 1971) and the third largest until today (cf. TSUMAGARI 1985).

In this volume, all explanations in Polish have been provided with parallel glossing in English to facilitate the usage of the material by those scholars who cannot read Polish.

The work was financially supported by the Japan Society for the Promotion of Science (JSPS - Nihon Gakujutsu Shinkōkai) in

Tokyo and by the National Museum of Ethnology (Kokuritsu Minzoku Hakubutsukan) in Osaka and was executed as part of an international research project labeled ICRAPI (cf. ASAKURA & IFUKUBE 1986, MAJEWICZ 1984). The final elaborated edition of the material will enter volume 3 of the planned *Collected Works* of Bronisław Piłsudski.

References

- ASAKURA T. et al. (eds.) 1985. *Proceedings of the International Symposium on B. Piłsudski's Phonographic Records and the Ainu Culture* (September 16 - 20, 1985). Sapporo: Hokkaido University.
- ASAKURA T. & IFUKUBE T. (eds.) 1986. *Piłsudski rokuon rōkan kenkyū - no ayumi* (the study of B. Piłsudski's phonographic records on wax cylinders). Sapporo: Hokkaidō Daigaku Ōyō Denki Kenkyūjo.
- IKEGAMI J. 1971. "Jūkyū-seki-naka-goro-no orokkogo-shū" (a mid 19th century collection of Oroki words). *Hoppō Bunka Kenkyū* 5, 79-184.
- IKKAMI J. 1985. "B. Piłsudski in Uilta and Olcha studies", in: ASAKURA et al. (eds.) 1985 : 168-72.
- MAJEWICZ, A. F. 1984. "The ICRAPI project concerning B. Piłsudski's work on peoples and languages of Sakhalin and Lower Amur", to appear in *Lingua Posnaniensis* 28, 109-15.
- MAJEWICZ, A. F. 1986. "The Oroki: past and present", a paper presented at the conference *The Development of Siberia: peoples and human resources* (University of London, April 1986; to be published either in the Conference's proceedings or separately in this series of Working Papers).
- TSUMAGARI T. 1985. "On B. Piłsudski's Oroki vocabulary", in: ASAKURA et al. (eds.) 1985 : 184-9.

Introduction / Wstęp

Od połowy 1902 r. Bronisław Piłsudski bawił w ciągu 3 lat na południowym Sachalinie, gromadząc dla naukowych instytucji petersburskich materiały etnograficzne i lingwistyczne wśród miejscowej ludności - Ajnów, Gilaków i Oroków. W tym celu wypad - to mu odbywać ustawiczne podróże i wycieczki, mając za punkt oparcia wpraw Korakowski nad zatoką Aniwa, a następnie Tichmenewsk nad zatoką Cierpliwości około ujścia rzeki Poronaj. W tym ostatnim punkcie Piłsudski znalazł się wiosną 1904 r. i systematycznie zwiedził niemal wszystkie pobliskie osady wszystkich wspomnianych szczepów tubylczych.

Z Orokami spotkał się Piłsudski po raz pierwszy. Mieli oni osadę Mojgaci na brzegu dużego jeziora Tarajki, a poza tym zamieszkiwali, wspólnie z Gilakami w osadzie Socihare, znajdującą się na lewym brzegu rzeki Poronaj w kilku kilometrach od jej ujścia.

15 maja Piłsudski udał się do Mojgaci, aby zawrzeć znajomość z Orokami, ale spotkał go tu przykra niespodzianka. Cała ludność

tej osady, dowiedziawszy się o przybyciu gościa uciekł do lasu i pozostał tylko jeden Gilak, który był ożeniony z kobietą ze szczepu Oroków.

Czasy były niepewne. Odgłosy wojny rosyjsko-japońskiej docierały do Sachalinu, wywołując niepokój wśród miejscowej ludności. Bano się najazdów japońskich, a z drugiej strony krążyły pogłoski o zamiarze władz rosyjskich powołania do szeregów wojskowych całej ludności Sachalinu nie wyłączając szczepów tubylczych. Szczególnie o swój los obawiali się Orokowie, gdyż formalnie przyjęli oni chrzest a to stawiało ich niemal na równi z ludnością rosyjską. Gdy zobaczyli więc nieznanego przybysza wyobrazili sobie, że ma on za zadanie sporządzenie spisu ludzi, zdolnych do noszenia broni i ratowali się ucieczką. Aby rozproszyć ich obawy wypadło Piłsudskiemu użyć pośrednictwa Gilaków wśród których miał wielu znajomych. 20 maja udał się do osady Socihare i zamieszkał u dawnego swego przyjaciela Gilaka Kanka, który też i ułatwił mu nawiązanie znajomości z Orokami tej osady. W ten sposób

zostały złamane lody nieufności, Piłsudski potrafił pociągnąć ich ku sobie i mimo że byli, według słów Ajnów, płożli - wi jak wrony, zaczęli go niemal wszyscy odwiedzać, opowiadając ciekawe dla niego szczegóły o swym życiu i zwyczajach.

1 czerwca Piłsudski znów przyjechał do Socigare i tym razem spędził tam prawie dwa tygodnie stara się zapoznać się z językiem, religią i zwyczajami swych nowych znajomych. Nie było to jednak łatwe zadanie. Orokowie byli bardzo podatni na obce wpływy. Dawniej żyli z myślistwa i hodowli jeleni, następnie przyswoili sobie tryb życia Gilaków, a kulturę materialną zapożyczyli w szybkim tempie od Rosjan. Mało więc zachowali ze swych dawnych cech narodowych. Twórczość narodowa poszła przeważnie w zapomnienie. Pozostał tylko rodzimy język tun-guski i Piłsudski od samego początku zabrał się do poznania jego. Chodziło mu głównie o ułożenie słownika ich mowy.

Zajęcia w Socihare trwały jednak niedługo. Już 13 czerwca przedsięwziął Piłsudski dalszą podróż wzdłuż po rzece Poronaj na łódce gilackiej, ale to -

warzyszyło mu i pięciu Oroków na osobnej kóldce. I oto w czasie tej podróży, która trwała 12 dni udało mu się nakłonić Oroków do podyktowania kilku utworów ludowych. W tym właśnie czasie zapisał Piłsudski bajkę, dwie piosnki i kilka zagadek. ~~To było wszystko, co udało się Piłsudskiemu zgromadzić o języku Oroków.~~ ~~około 2000 wyrazów i 13 stron tekstu.~~ ¹⁾ Pozatym zapisano o Orokach 180 notatek etnograficznych.

Później Piłsudski jeszcze się stykał z Orokami od czasu do czasu, ale tylko przygodnie i jego zbiory powiększyły się nieznacznie. Pierwotnie Piłsudski obliczał swe zbiory orockie na 1500 - 2000 wyrazów, 13 stron tekstu i 180 notatek etnograficznych, ale ~~przy opracowaniu~~ [?] okazały się nieco obszerniejszymi.

Do opracowania tych materiałów zabrał się on już po powrocie do kraju i w grudniu 1908 r. przesłał je do Petersburga gdzie zostały przekazane Muzeum Azjatyckiemu Akademii Nauk.

1) Известия Русского Комитета для Изучения Средней и Восточной Азии, Nr. 1 (1903), 17; Nr. 5 (1905), 24 - 30; Nr. 7 (1907), 36 - 39, 49.

12
11

Since mid 1902 B. Pilsudski stayed for 3 years in southern Sakhalin collecting for the Petersburg scholarly institutions ethnographical and linguistic materials among local peoples - Ainu, Gilyak and Orok. To do it he had to persistently travel and make excursions, first from Korsakovsk on the ~~Ainva~~ ^{from} Bay and later Tikhmenevsk on the Patience Bay near to the mouth of Poronai river. In the latter place Pilsudski established himself in spring of 1904 and it is therefrom that he systematically visited almost all neighbouring settlements of the said aborigines.

He first met Oroks. They inhabited a settlement named Mojgaci on the shore of a big lake of Taraika; besides, they lived, together with Gilyaks, in the Socihare settlement located on the left bank of Poronai river several kilometers up the stream from its mouth. On May 15th Pilsudski went to Mojgaci to get acquainted with the Oroks but he found himself unpleasantly disappointed learning that the entire population of the settlement escaped to the forest upon having learnt of his coming. The only person that remained was a Gilyak married to an Orok woman.

The situation at that time was unstable. Echoes of the Russo-Japanese war were reaching Sakhalin thus causing unrest among the local natives. They were afraid of attacks from the Japanese and, on the other hand, there were rumors that Russian authorities intended to recruit the entire population of Sakhalin to army service. The Oroks particularly feared it as they had formally accepted baptism becoming thus nearly equal in this respect with Russians. Therefore, when they had noticed an approaching foreigner they imagined the purpose of his coming must surely have been listing all the people capable to carry a gun and hence they took

Gdy w r. 1913 powstał projekt założenia polskiego pisma orientalistycznego zamierzano umieścić w nim i materiały Piłsudskiego. Wpadało nadać im szatę polską i zbieracz zabrał się do tej pracy korzystając z pomocy dr. Antoniego Śmieszka, jako wytrawnego filologa. Jednakże wojna światowa, a następnie i śmierć Piłsudskiego przekreśliła plany wydaw -
nicze i jego materiały rozrzucają się po świecie.

Gdy po kilku latach powrócił do kraju rozpoczął poszukiwania materiałów, dotyczących Oroków, ale moje usiłowania długo były bezskuteczne. Nie mogłem wydostać i tego co się znajdowało w Muzeum Azjatyckim w Petersburgu. Dopiero po śmierci JM. Rozwadowskiego niespodzianie znaleziono polską wersję pracy Piłsudskiego w Jego zbiorach i ta właśnie wersja służy za podstawę niniejszego wydawnictwa. Obecnie stanowi ona własność Komisji Orientalistycznej Polskiej Akademii Umiejętności.

[prof. Wł. Kotowicz]

to flight. To disperse fear Pilsudski had to use as mediators Gilyaks among whom he had many acquaintances. On May 20th he went to the Socihare settlement and started living in the house of his old friend, a Gilyak named Kanka who in turn helped him to get in touch with the Oroks of that settlement. Thus, the distrust faded away and Pilsudski was able to attract them with his personality and even though they were, according to an opinion of the Ainu, "skittish like crows" they started paying visits to Pilsudski and relate so interesting to him details about their lives and customs.

On June 1st Pilsudski visited Socigare again and spent almost two weeks there trying to get familiar with the language, religion and customs of his new acquaintances. This task proved, however, to be not so easy. The Oroks were very receptive to alien influences. Formerly, they supported their lives with hunting and reindeer breeding, later they adopted the Gilyak way of living and the Russian material culture, thus retaining but little of their own national character. Folklore prevailingly fell into oblivion and the only surviving feature was their Tungusic language which immediately fell within Pilsudski's interest. What he aimed at was the compilation of a glossary of their tongue.

His work there did not last long as already on June 13th Pilsudski set on a further journey in a Gilyak boat along the Poronai river, in company of five Oroks. It was during this very journey which lasted 12 days ^{that} Pilsudski managed to incline the Oroks to dictate to him a couple of folk texts. At that time he recorded a fable, two songs and a few riddles.

Later Pilsudski had several opportunities to meet the Oroks, but only incidentally, and his materials did not enlarge considerably. At the beginning Pilsudski estimated his Orok collection to comprise 1500 - 2000 words, 13 pages of texts and 180 pages

of ethnographical notes, but it proved to be a bit larger upon starting their elaboration.

Pilsudski sat down to elaborate on these materials after returning to his native country and he sent them to Petersburg in December 1908. There, they were transmitted to the Asiatic Museum of the Academy of Sciences.

When in 1913 a project to found a Polish journal of Oriental studies originated, it was postulated that Pilsudski's materials be published in it. In accordance with a request that they should appear in Polish, the compiler set to work under the supervision of a prominent philologue, Dr. Antoni Śmieszek. The world war, however, and Pilsudski's subsequent death brought about cancellation of this editorial plan.

When I came back to Poland several years later, I started pursuit after the Orok materials but my efforts proved fruitless. I did not manage to recover what was being preserved in the Asiatic Museum in Petersburg, too. Only after the passing away of Prof. Rozwadowski, a Polish version of Pilsudski's work was unexpectedly found in his archives and it is just that variant that constitutes a basis for the present edition. It is now the property of the Commission for Oriental Studies of the Polish Academy of Sciences and Letters (PAU).

[Prof. W. Kotwicz]

7941

Bronisława Piłsudskiego materiały orockie.

Zesz. I	Gramatyczne uwagi o języku. Str. 1-20
Zesz. II	Teksty str. 1-30.
Zeszyt III	Słowniczek orocko-polski str. 1-
Zeszyt IV	Imiona własne, nazwy rzek, gór, osad.
	Stron 24 (numerowanych po 2strony)

Dodatek 5 pieśni gilackich

(W zesz. I-III przez str. rozumie się karty zapisane jednostronnie)

Komisja Orjentalistyczna P.A.N.

Akc. 130/69

S. Inw. 1.

I

Gramatyczne
uwagi
o języku
Oroków

Grammatical
remarks
concerning the language
of Oroks

W języku O. zauważyłem następujące dźwięki:
 [In the Orok language I noticed the following sounds:]
 A, B, C, D, E (średnie mię. e i y) X, G, H, I, J, K,
 K, L, E, M, N, O, P, R, S, X
 [middle between e and y]
 T, U, Y, V, Z, ʒ (dz), ʒ' (dz')

W = w (angiels.)
 [English]

x, h, k są kartowe dźwięki [are guttural sounds]

R - spotyka się rzadko, a w początku słowa tylko w
 [is rarely met and in word-initial position only in
 wyrazach, wziętych z języków obcych.
 [loan words]

V - jest literą mało używaną.

[is a letter rarely used]

E - w początku słów rzadko.

[in word-initial position appears rarely]

H - zauważyłem tylko w jednym słowie ʒobbi (biedny),

[I observed it only in one word ʒobbi (poor)]

które zresztą słyszałem wymawiane i jako ʒobbi.

[which I also heard pronounced as ʒobbi]

L - w początku słów rzadko się spotyka.

[rare initially]

F - z początku słowa słyszałem tylko parę razy przed u - .

[in initial position I heard only a few times preceding u.]

S - napotkalem tylko w słowach rosyjskich: suba, bumaska itp.

[I met only in Russian words: etc.]

O języku Oroksim w literaturze żadnych danych nie spoty-
 [On the Orok language I hardly found anything in literature]

kałem, potwierdzają to z specjalisci p. W. Kotwicz Живая старина
 [and this is confirmed by specialists, cf.]

1909r. w artykule o i Patkanow
 [in the paper concerning... and]

по отделению этнографии т. XXX ч. 2 о Orokach.
 [about Oroks.]

Parę uwag co do różnic między językiem

Olczów i Oroków.

[Remarks on differences between
 the Olcha and Orok languages.]

1. W języku Oroków literę h spotyka się znacznie
 [In Orok the letter h is considerably more frequent]
 częściej niż u Olczów. Przypuszczam, iż widoczny w tem
 [than in Olcha. I suppose that the Nivkh influence is]
 jest wpływ Gilaków.
 [apparent here.]

np. [e.g.]

ciepło [warm]

Ain [Ainu]

złodziej [thief]

Olczowie [Olcha]

pykuli

Kui

čovo

Orokwie [Orok]

hykuli

Kui i Kuhi

čoho.

2. Zbieg kilku spółgłosek u Oroków daje się zau-
 [Consonantal cluster is more frequent in Orok]
 ważyć częściej niż u Olczów.
 [than in Olcha]

np. [e.g.]

Amur

źle [badly]

Olczowie [Olcha]

Mangu

orke

Orokwie [Orok]

Mangbu

orške

3. Orokové unikajú litery b ^{neglect} [Oroks ^{escape} the letter b.]

np. [e.g.]	Olczowie [Olcha]	Orokové [Orok]
broda [beard]	buřakta	guřakta

4. Akcent w wielu słowach z jednakowym brzmieniem
 [In many homophonic words the accent is placed]
 u Oroków stoi dalej od końca ich, niż u Olczów, u któ-
 [In Orok further toward the beginning of the word than in Olcha where]
 rych zauważyłem inklinację do stawiania akcentu na
 [I noticed an inclination to place the accent on]
 ostatniej sylabie wyrazu.
 [the last syllable.]

np. e.g.	Olczowie	Orokové
wrząd [ulcer]	uhú	úhu
oddychać [breathe]	yřpú	yřysi
wdowiec [widower]	naú	náu
gnać [run/ let run ?]	puwnyú	puwneuri
gotować [cook]	ulupuú	ulúsu
biedny [poor]	řobbi	řobbi
papier [paper]	xausali	xausal
kosić [mow]	puřuxbú	pusuri

bogaty [rich]	bajá	baja
wydra [otter]	muřú	muřua
toczyć [roll]	pungyluu	pungélli
wiosna [spring]	ninné i ?	nyñi
ćwiek [nail]	tukpá	túkpy
dziewczyna [girl]	patalá	patala
jeszcze [still, more, yet]	guči	góci
żona [wife]	asi	ási
zapal [kindle (a fire ?)]	ivanú	ivanu
zima [winter]	tuý	túy
złoto [gold]	aisi	ájsi
kukułka [cuckoo]	kyku	kyu
itp. [etc.]		

5. U Oroków spotkałem trochę wyrazów gilaskich
 [In Orok I noticed a number of Nivkh words]

np. [e.g.]	Olczowie	Orokové	Gilacy
śmierdzi [it stinks]	vaksi	nóxke	noxondra
fala [wave]	vata	lata	lars
deska [board (wooden)]	xolřoksó	kálumur	kálimyrš

6. Orokowie używają już trochę słów u Rosjan zapożyczonych:
 of Russian loans:

np. [e.g.]	Oroks already use a number	Olczowie
śrót [shot]		sasa
chustka [kerchief]		punkú

Orokowie
 śrob
 blāto (piątok)

y i u nie jasne [difference not clear]
 i często od jedn. słysz. Mujka, od drug.
 [and often I heard Mujka from one (informant)]
 Myjka
 [and] Myjka from another - sobol.
 [sable]

o i u np. bu, zamiast bo - my
 [e.g. instead of we]

k i g Myjkuci Myjguci
 [and]

zdaje się wogóle szeregi *tenuis-medial* niewyraźne
 [it seems that the difference between t. = m. unclear]

ciundini
~~ukini~~ tan ~~uyundini~~.

ć i ć
 [and]
 ce ci

Akcent [accent]
 kinyvy i kinyvŷ.

Notatki gramatyczne. [Grammatical notes]

Rzeczowniki [Nouns]

Rodzaj nie jest oznaczony. [Gender is not marked]

Nazwy zwierząt dla odróżnienia samiec i sam-
 ców mają najczęściej dodane słowo xúse - mężczyzna,
 dla oznaczenia samca i ýkty - kobieta - dla samicy: np.
 ýkty bujú - niedźwiedzica; xúse bujú - niedźwiedź.
 ýkty súli - lis (samka); xúse sulí - lis (samiec) itp.

Lecz dla psa i renifera istnieją po 2 pary
 wyrazów: nindá - pies; ivýci - suka; námi ula
 - renifer (samka); háxta ulá - renifer samiec.
 Dla sobola są dwa słowa: ahi sipy - sobol samiec;
 uery sipy - sobol samica.

Dla oznaczenia zaś pici ptaków i ryb, i wydry
 dodaje się do słowa albo ýniny - matka, i ámina - ojciec.
 np. ýniny múŷua - wydra samka; ámina múŷua - wy-
 dra samiec; ýniny gasa - ptak - samica i.t.p.

[Names of animals, in order to differentiate sexes, have the word xuse "man, male" added to denote males and ýkty "woman, female" to denote females e.g.

she-bear (female)	bear (male),
fox (she-fox)	fox (male) etc.

But for dog and reindeer there exist pairs of separate words:

dog (male)	bitch (female dog)
reindeer (female)	reindeer (male)

For a sable there are two words: she-sable (female) he-sable (male)

To specify the sex of birds and fish, and an otter,

the words "mother" or "father" are added.

e.g. she otter he-
 -otter; bird-female, etc.

Liczba mnoga. [Plural]

Liczba mnoga sądząc z zebranych przykładów bywa wyrażona w najrozmaitszy sposób. (Judging from collected examples, plural is expressed in many different ways.)

np. dziecko pútty; dzieci - puril.
 moje dziecko - miñi purylbi; moje dzieci - munu purylpu
 twoje dziecko - sini púttesi; twoje dzieci - sini purylci
 jego dziecko - tari ? ; jego dzieci - tari purylni
 nasz towarzysz - múnú dévi; ich dzieci - nooci purylci.
 nasi towarzysze - múnú 'jeselpú
 brat - nyuni; bracia - ninilbi
 mój pies - mini nin'a-bi; moje psy - mini-myli
 obyczaj - ŝóro; obyczaje - ŝóro-ŝi
 dobry renifer - ulinga ula; pl. ulinga mali ula
 moje renifery - mini ulálbi

Orok; sing. i pl. - úilta; dzień - inyni; 5 dni -
 tunda inyni. [land] [day] [five days]

mój pies - mini nin'a-bi
 [my dog]

wszystkie - ŝipal minimyli nin'a-bi
 moje psy [all my dogs]

twój pies sini nindasi
 jego " tari nindani
 nasz " munu nindaŕu ?
 wasz " sunu nindaŕu
 tamtych " to torisal nindaŕu
 ludzi

ŝipal sinimyli nindasi
 " tarinimali nindani
 " munu myli nindaŕu
 " sunu myli nindaŕu
 " nóoci mali nindaŕu

[the dog of those people]

Deklinacja. [Declension]

Rodzajniki w drugim przypadku nie zmieniają się
 lecz zawsze stoją przed drugimi rodzajnikami do których
 się odnoszą: [Determiners are not altered but precede other determiners they determine]
 mojego starszego brata renifer - mini agbi ulani.
 [the reindeer of my elder brother]

ḡuxu yḡyni - gospodarz domu {the host of the house}

Trzeci przypadek. {Dative}

agbi - starszy brat; Bi aktaki buhombi - ja dałem st. bratowi
 ninḡa - pies: psu - ninḡa-taj albo ninḡa-takki {I gave to the elder brother /
 {to the dog} or {to dogs}

Towarzysz - ḡevi; dativ. ḡettakki
 {Comrade} dativ. pl. ḡesiltakki.

młodszy brat - nyuvi; dat. nyutakki {younger brother}

kobieta - ykty; dat. ykty-tey {woman}

mężczyzna - xuseni; dat. xusenḡe-tey {man, male}

śmiałek - katanni; dat. katanni-tey {brave man}

ojciec - amma; dat. amma-tey; ami-takki {father}

matka - ynny; dat. ynny-tey; ynny-takki {mother}

żona - asibi; dat. asi-takki {wife}

renifer - ula; dat. ula-taj; ula-takki {reindeer}

dat.pl. ulal-takki

niedźwiedź - buju; dat. buju-tey {bear}

dat.pl. bujuḡul-tekki

12 I

bóg - ynḡuri; dat. yn uri-tej; ynḡuri-tekki {god}

dat.pl. ynḡuriseltej

djabeḡ - amba; dat. amba-taj; amba-takki {devil}

dat.pl. ambasaltaj

Czwarty przypadek. {Accusative}

Vinitivus jest wyrażony przez dodawanie do rodzaj-
 nika różnych ba, va, vo {Accusative is marked with different ...}

np. tytoḡ - saḡna; zapalmy tytoḡ - saḡnamba
 {tobacco} {let's smoke tobacco}

ummiḡu. Ziemia - na; na-va ḡabahan - ziemię wzięli.
 {land, earth} {they've taken the land}

mu - woda; mu-vo xalácipu - na wodę czekamy.
 {water} {we are waiting for water}

ula - renifer; bi sittej ulá-va buhombi - ja tobie
 {reindeer} {I gave a reindeer to you}

dałem renifera.

Piąty przypadek {Fifth case (Instr.)}

instrumentalis jest wyrażony przez
 {is expressed with}

dodatek do słowa ḡi; np.
 {adding x e.g.}

xa'ja - nożyce; xa'jan'zi pušuri - nożycami ciąć.
 {scissors} {cut with scissors}
 kúcihe - nóż; kucihén'zi minépurí - nożem ciąć.
 {knife} {cut with a knife}
 bi zolo'xi mytylevi - ja rzuciłem kamieniem.
 {I threw (with) a stone}

Ablativus jest wyrażany przez różne
 [Ablative is expressed with different ---]
 {które stoją po rodzajnikach (postposition). np.
 which are placed after the words (postposition) e.g.}
 on leży na ziemi - na-du aurini
 {he lies on the ground}
 on wylazł z ziemi - na-ke'ðu aqbin'zini
 {he emerged from the ground}
 ja rzuciłem na ziemię - na-taj mutyllivi (dativus)
 {I threw upon the ground}
 z Okora (wieś) - Okor-ðu
 {from Okor (village)}
 oni przyszedli do morza - namu-la isivaci
 {they came to the sea}
 w jakim mieście? - haj hoton-tu?
 {in what town?}
 w jakiej wsi? - haj gasan-šo?
 {in which village?}
 przez łódź - ugða uvek'eni
 {through (across?) the boat}
 do Onoru - Onoro-la
 {to Onor}
 do Oso (wieś) - Oso-ló
 {to Oso (village)}
 do Walita - Valita-ŋa
 {to Valita}

do Mujga (wsi) - Mujgyty-tej [to Mujgy (village)]
 do Siuktu - Suktu-tyj [to Shuktu]

Vocativus.

Niektóre rodzajniki mają formę skróconą w tym

przypadku: [With some words, an abbreviated form is used:]

starucha - mamáca; ej starucho - mamá
 {old woman} {hey! old woman!}

Przymiotniki. [Adjectives]

Przymiotniki stoją zawsze (?) przed rodzajnikami np.
 [Adjectives always (?) follow the words they determine, e.g.]
 rozumny jelen - byrymi ula.
 {clever deer}

przymiotniki formują się od
 [adjectives are being derived from]
 I) rodzajników [nouns]

muro - rozum [mind]	murotúni - rozumny [clever]
asi - żona [wife]	asilu - żonaty [married]

2) od verbum [from verbs]

kýnzi - krasomówny; kynjivi - ja mówię
[eloquent] [I speak/ am speaking]

przymiotniki są i nie złożone [there are also simple adjectives]

np. e.g.

kusal - bystry; nýmde - cienki, yrky - powolny;
[fast] [thin] [slow]
ulinga - dobry
[good]

Rodzaj w przymiotniku nie jest wyrażony [Gender is not expressed
with adjectives, e.g.]

ulinga ykty - dobra kobieta [good woman]

* xuseni - dobry mężczyzna [good man]

Plur. przymiotników jest wyrażony dodatkiem

mali [Plural of adjectives is expressed with mali]

čipal ulinga-mali ula (?) - wszystkie dobre renifery
[all good reindeers]

mini ulalbi sagjismali isivaci - moje stare renifery
[my old reindeers]
przyszły.
[came]

[comparative degree ? - gap in the text ?]

dodawaniem w końcu "duma" [by addition of ---- in the end]

a superlativus — "zin" [and superlative]

ulynga - dobry; [good]	ajaduma - lepszy; [better]	zin ulynga - najlepszy [best]
nykty - niski; [low]	nykty-duma - niższy; [lower]	zin nykty - najniższy [lowest]
đaj - duży; [big]	đaj-duma - większy; [bigger]	zin dái - największy. [biggest]

Zaimki [Pronouns]

Osobiste [Personal]

Dativus

[Accusative]

ja - bi [I]	x ? mimtej (?)	mimbi
ty - si [you (sg.)]	stobo sittej	simbi
on - tari, tarine; [he]	nōtēni	čava, ja
my - bo [we]	muttej	mumbepy
wy - su [you (pl.)]	śuttej	śumbepy
oni-tarisał [they]	nootejci	čalba

Pronomina possessiva. patrz ^zwież przy rodzajniku [cf. above with nouns]

Zauważyć trzeba, że pron. poss. wpływają na koń-
[it must be noticed that pron. pos. affect the endings]

cówki rodzajników np.
[of nouns, e.g.]

Devr - towarzysz; sini ^zesi - twój towarzysz
[comrade] [your (sg.) comrade]

sini ^zesi asisi - twojego towarzysza żona (zamiast
[your comrade's wife] [instead of])

asi); moja żona - asibi.
[my wife]

Brat - nyuni; twój brat - sini nyusi.
[brother] [your (sg.) brother]

Pronom. interrogativa.

xajga yri? - co to takiego? [what is it?]

xajva andusisi? - co ty robisz? [what are you doing here?]

xaj sindaxaniha? - kto przyszedł (o zwierzętach) [who came (of animals)]

nuj sindaxaniha? - kto przyszedł (o ludziach) [who came (of men)]

haj gasandzo? - w jakiej wsi. [in which village]

Pron. indefinita

Bi xajva^{da} ycimbi itty - ja nic nie widzę [I see nothing]

Bi nujvy^{dy} " " - ja nikogo nie widzę [I see nobody]

xaj-hy yri - coś takiego [something like that] (?)

yri - ten, ta [this]

Jednakowo liczą ludzi, i psów, ryby, soboli i

w ogóle zwierzęta i przedmioty. [The count of men, dogs, fish, sables, and

generally animals and objects remains the same]

1 - geda. 5 - tun^{da} 9 - xuju 13 - ^zon ila

2- ^zu 6 - nu^{gu} 10 - ^zon itd.

3 - ila 7 - ^zna^{da} 11 - ^zon ge^{da} 20 - xori

4 - ^zin 8 - ^zakpo 12 - " ^zu 21 - xori ge^{da}

itd.

etc.

30 - ilando	300 - ila tango
40 - xindo	itd.
50 - tunɔando	1000 - minga
60 - nuɔundo	10,000 - túmy
70 - ɔaɔando	100,000 - agɔuma tummy
80 - ɔakpundo	1,000,000 - urút
90 - xujundo	
100 - tango	
200 - ɔu-tango	

1 raz - ɔedara byltaj (once)	
2 razy - ɔuru (twice)	
3 " - ilalta (thrice)	
4 " - ɔilty (fourfold)	
5 " - tunɔalta (five times)	
6 " - nuɔulty	
7 " - náɔalta	

8 razy - ɔakpulta (times)	byltaj
9 " - xujulty	"
10 " - ɔolto	"
11 " - ɔon gedalta	"
12 " - " ɔulta	"
20 - xorilta	"
21 - xori ɔeɔalta	"

	Verbum	
115 II	?	
varyvi	- ɔowid rybę (catch fish)	ɔepci - jeść
Bi varyvi	- ja ɔowie (I fish)	bi ɔepcivi ^(eat)
Si varu	- ty ɔowisz (you (sg.) fish)	si ɔeptu
táriné variné	- on ɔowi (he fishes)	tariné ɔeptiné
ɔune várisu	- ?	
Bo vāpu	- my ɔowimy (we fish)	Bo ɔepcipu
Su vasu	- wy ɔowicie (you (pl.) fish)	Su ɔepcisú
Tarisał vacēci	- oni ɔowia (they fish)	tarisał ɔepcici
		- ja jem (I eat)
		- ty jesz (you (sg.) eat)
		- on je (he eats)
		- my jemy (we eat)
		- wy jecie (you (pl.) eat)
		- oni jedzą (they eat)
To-taɔu nari sunɔata vajɔɔeni - tam człowiek rybę ɔowi (there a man is fishing)		
yri nari sunɔata vaxani - ten człowiek rybę ɔowił (this man fished/was fishing)		
Tari ɔoromocini	- on ukradł (he stole)	
Bi ɔoromocimbi	- ja ukradłem (I stole)	
ɔuj ɔoromociniá	- kto ukradł? (who stole)	
Ana bi ycimbi ɔoromosi	- Nie, ja nie ukradłem (No, I did not steal)	
" " " vāra	- Nie, ja nie zabiłem (No, I did not kill)	
yzi ɔoromosi	- nie kradnij. (don't steal !)	
	S.g.	

78 III

ysi mo tukkini - teraz drzewo pada (now the tree is falling)
 ysi iteciŕupu mo tuxyni - teraz wy widzieliście (już) drzewo upadło
 (now you saw the tree had fallen)

67 I

yysej nari sinŕaka - tu idzie człowiek. (here a man goes/ is going)
 yysej nari isuhan - tu przyszedł człowiek (here a man came)

Spać 2

- akpanŕi (sleep)

22. II. 23. I.

ulingaŕi ɔoxambi - ja dobrze spałem (I slept well)
 " avasi - ty " spałeś (you slept ")
 tarine goro aorini - on długo spał (he slept long)
 1. I

skakać - ŕyrynu (jump)

Bi ŕyrynyivi - ja zbieram się skakać (I am about to jump)
 Si ŕyrynyisi - ty zbierasz się " 84. I (you are about to jump)
 Bini ŕevi ŕyrynyini - mój towarzysz zbiera się skakać.
 (my comrade is about to jump)

59 II

Čimana ulusivi - ja jutro gotować będę (I will (be) cook(ing) tomorrow)
 čene¹⁾ ulučimbi - ja wczoraj gotowałem (I cooked/ was cooking yesterday)
 s'unŕata ulusu - gotuj rybę (cook the fish! (2nd pers sg. imperat.))
 ulupula s'unŕata - czy zgotowana ryba? (is the fish cooked?)

¹⁾p. nast. strona (see the following page)

bi čimana čimaj tyryvi	-	ja juro rano wstane	(I get up tomorrow morning)
si " " tysiry	-	ty	iesz (you (sg.) ----)
tarine " " tysiry	-	on	ie (he'll -----)
bu " " tynypty	-	my	(we'll -----)
su " " tysirypsu	-	wy	iecie (you'll (pl.) -----)
tarisal " " tysirypsu	-	oni	ą (they'll -----)

isuxambi - przyjechać do domu (?) może przyjechałem do domu
 (arrive home perhaps I arrived home)
 isuxatciri - przyjechałszy do domu.
 (having arrived home)

čene ŕyrukpixymbi - ja wczoraj odpoczywałem (I rested yesterday)
 " ŕyrukpixypu - wczoraj wy odpoczywaliście (you (pl.) rested yesterday)
 ysi ŕyrukpixypu - teraz my odpoczywamy (now we are resting)
 čimana ŕyrukpixypu - jutro będziemy odpoczywali (tomorrow we'll be resting)
 ycimbi ŕyrukpi - nie będę odpoczywał (I will not be resting)
 ycibu ŕyrukpi - nie będziemy odpoczywali. (We will not be resting)

bu apicpu - my dojedziemy (we'll arrive)
 bu yly aptuapu - my dojechaliśmy. (we arrived)
 yŕipu aptá - my nie dojedziemy. (we won't arrive)

może ma być z (mylnie z z rosyjskiego zapisu ³)
 Tárísal y²ici Deptu - oni nie jedli ^{(may be wrongly (erroneously) from Russian z)} ^(they did not eat)
 bi y²i Depcivi - ja nie jem ^(I do not eat/ am not eating)
 bi y²i Deptu

bo y²ipu nynny - my nie pojedziemy ^(we will not go / ride)
 bo nynnypu - my pojedziemy ^(we'll go/ ride)
 nynnivi - ja pójdę. ^{(I will go (on foot))}

Akpan²isú - śpijmy! ^(let's sleep)
 čajva pujúru - herbatę zagotuj! ^{(boil the tea ! (imper. 2nd pers. sg.))}
 šundata slopulaw - smarz rybę! fry the fish !
 šilotcivi - ja smarzę, smarzyć (?) ^(I fry, to fry)

bi n²ixiltaj šallaumba bohombi - ja dałem pokarm psom.
^(I gave food to the dogs)

Čimana čimaj tyry-ciri ninnisú - jutro rano wstawszy pójdziemy
 šypty xozíha-čeri ninnisú - jeśli ^{(tomorrow morning having got up we'll go (on foot))} ^(having finished eating we'll go)
 šyptuje-čeri ninnisú - zjadłszy pójdźmy! ^(having eaten let's go !)
 Isuxat-ciri šyrukpixymbi - przyjechawszy do domu odpoczywam
^(having arrived home I rest)

xinda - xinda jedu tyry - idź, idź tu siadaj. ^{(go, go sit down here (imper. 2nd p.))}
 mimbi cīnu - puść mnie! y²i cīnu - nie puszczaj ^{(let me (go ?))} ^{(don't let me (go ?))}
 šabatawsi- trzymaj! Si yttýru čadu - ty tam strzeż! ^{(keep ! (2nd p. sg.))} ^(you there watch !)
 y²i tyry -nie wstawaj! u²isú tyry -nie wstawajcie! ^{(don't get up ! (2nd p. sg.))} ^{(don't get up (2nd p. pl.))}
 bo va²desu -pojedźmy łowić rybę; bo ysipu tyry -nie wstawajmy! ^(we'll go to fish) ^(let's not get up !)
 ša²namba umnišú - popalmy tytoniu ^(let's smoke tobacco !)

Bi i ulaba šujty²de ysivi búru - ja tego renifera nikomu nie dam
 Xalig²da ycili je gasa itymi - nigdy ^(I shall not give this reindeer to anyone) ^(I never saw this village)
 Tug²dyni ysipu, gynny - Jeżeli będzie deszcz, pojedziemy ^(if it rains, we'll go)
 Ysi hyni tug²y, gynny - Jeżeli nie będzie deszczu, pojedziemy ^(if there is no rain we'll go)
 Bi usihyvi buru saxare, axcesi -Jeżeli ja nie dam cukru, to rozgniewasz się. ^{(If I will not give sugar you'll (sg.) be angry)}

Buja²šaxani - złamał się ^(he/it got broken)
 Bi buja²šivi - ja złamałem; si buja²lcisi - ty złamałeś ^(I broke) ^(you broke)
 Pušú - strzydz włosy. Pušiktu šili - podstrzyżona głowa ^(cut hair) ^(hair-cut head)

Adverba

Interrogativa.

xōni - jak? xájbu - po co? xájdu - gdzie?
 (how) (what for) (where)
 xóty - dokąd? sádo - gdzie? xáli - kiedy? nuulu - dokąd?
 (where to) (where) (when) (where to)

58 II

jédu - tu; cado - tam; tó-tolo - oto tu; tó-tadu -
 (here) (there) (just here)
 tam (trochę bliżej); tá-tari - tam (daleko); ta-tawké -
 (there (not too far)) (over there (far))
 tam daleko.
 (yonder, over there (far))

oi - mało; bará - dużo; xasu - ile?
 (little) (many/ much) (how many/ much)

barándama - więcej (more)

zin barándama - najwięcej; manga bará - bardzo dużo
 (the most) (very many/ much)

Laka - blisko, xamarepi - z tyłu
 (near) (in the back)
 attanali - plecami (od atta - plecy)
 (with the back/ shoulder) (from --- back, shoulder)

gly - dosyc [enough]
 pos' - wskróś [throughout]

I- tak, aná - nie (bez) ysivi - nie (przy odpowiedziach
 (yea) no (without) [no (while answering) a nie - ysivi)
 (not me) X

Ky- i, si ky, bi ky - i ty, i ja.
 (and) (add you (sg.)) (and me)
 xalídda Onor-la ysiupé xuzasipu bo - Kiedy przyje-
 dziemy do Onoru, będziemy kupować. (When we come)
 (to Onor we shall be buying)

Kyc - kyc - kyci - kyci - wołanie do szczeniąt. [decoying pups (small dogs)]
 kaj - kaj - " na dużego psa [big dog]
 čok - čok-čok - wołanie na dużego renifera [decoying a big reindeer]

Duł ulani-ha? czyj renifer (whose reindeer)
 haj hotontu balzihani-ha? w jakim mieście on się urodził?
 (in what town was he born)
 Si xujśesi barā-j? Czy u ciebie dużo prowizji?
 (do you (sg.) have much food (provisions))

II

Orokskie
 teksty.

[Orok texts]

池上ニハ: B.ピクスキのオロコ語彙 - 4巻にその採録テキストに7112
昭和60年3月1日 国立民族学博物館

Gajau

1) Gangangajo: omo-kiraxk'eni sigdy urykty
gay gay gajagoo omoo kirakkeeni saagda urakta

sap'axani hajhyk? Isal seramuktani,
sap'igaxani. xaigook. isal sirumuktaniik.

2) Gangangajaho: Dolbu inyni lo'co-gi lo'coxoni hajhyk
gay gay gajagoo dolbuu inangii lo'coogi lo'coxoni. xaigook
Daki.

3) Gangangajaho: Poroki aq-malu du tara pinalaj
gay gay gajagoo porokki aymalu deo taara

tamje sagdaciini. hajhyk? Tutuhu (Inykyk).
pinalaitamjee sagdaeciini. xaigook. tutuu iniktak.

4) Gangangajaho: Xuju xotto gilimacixani hajhyk?
gay gay gajagoo xuju xotto jilimaixani. xaigook.

Aundau cokonik.
aundau cokonik.

5) Xuju xotto colmoxoni hajhyk? Ynyk puisinik.
xuju xotto colmooxoni. xaigook. anuga puisinik.

6) G'eda gusi omoo kiradu dotoxoni dolbo inyni
geeda gusi omoo kiraduni dotoxoni dolbuu inangii
tuicixyni. hajhyk? Canika (tava kiraduni tuycixynik).
tuucixoni. xaigook. caanikka tawa kiraduni tuucixoniik.

7) Gangangajaho: Muvu pulisini uapicinga, nava
gay gay gajagoo moowe pulisini naawa
pulisini mutuxi. hajhyk. Muduhyk.
pulisini xaigook. moedugook.

A sample of Jirū Ito and I's transcription of Jirū Ito's
notation into the current transcription system for (1987)
/a Jirū Ito, a conference participant, March 1st, 1987.

Teksty [Texts]

I Uilta kuluxyn Gajau

Orokskie ? zaqadki. [Orok riddles]

1) Gangangajo: omo - kiraxk'eni sigdy urykiy

Odgadnij: jeziora na brzegu czerwona wiklina
[Guess! on lake-shore red willow brakes]
sap'axani hajhyk?

kołysze się co to?
[swaying what is it]
Isal seramuktani!

Oczu rzęsy
[eyelashes]

2) Gangangajaho: Dolbu inyni lo'co-gi lo'coxoni hajhyk?

Odgadnij: W nocy we dnie do haka górę chodzi co to?
[Guess! Night day to the hook up and down it is going, what is it]
Daki

Hak na którym kocioł wisi [a hook to hang a pot on]

3) Gangangajaho: Poroki aq-malu du tara pinalaj

tamje sagdaciini. hajhyk?
[ciemie cięcie dwa kule na plecy
sincipht cut two bowls on the back]

podejmując zestarzał co to
[accepting grew old what is it]

Tutuku Inyktyk.

4) Gangangajaho: Muju hotto zilimacichani. hajhyk?

Aun^{au} czokonik

(chuju chotto zilimacichani hajhyk?

Aun^{au} czokonik.)

Tutuhú (Inyktyk)

penis ^{молочка}
[scrotum]

4) Gangangajaho: Xuju xotto zilimacixani. hajhyk?

[9 gołych biją się co to?
[naked / are fighting what is it]
Aun^{au} czokonik.

Namiotu górna część [the upper part of a tent]

5) Xuju xotto čolmoxóni hajhyk?

9 gołych tańczą co to?
[naked are dancing, what is it]
Ynyk pusinik

Kociół kipi (wrze) [the (water in) the pot is boiling]

6) Ge^{da} gúsi omó kira^{du} ^{dotoxóni} ^{dolbo} ^{innytni}?

Jeden orzeł jeziora na brzegu siedzi w nocy we dnie
[one eagle on lake-shore sits night day]
tuicixyni. Xajhyk?

czatuje
[waylays]

Czánika (távu kira^{du}ni tuycixynik.)

Czajnik ognia na brzegu czatuje

[a teapot by the fire, is waylaying]

7) Gangangajaho: Muvu pulisini uapicinga,

Po wodzie chodzi chytrze,
[in/ upon water walks cunningly]

náva pulisíni mutúxi. Xajhýk.

[po ziemi chodzi stale. Co to?
on earth walks firmly (?) what is it]
Muðuhýk.

Wydra [otter]

8) Gangangajaho: Niusi uirgimá. Xajhýk

Nigdy nie odkrywający [never uncovering]
Xolðoškúk.

Grob [grave (tomb)]

9) Gangangajaho: Yruyrunðuló mamaća onoću

utañé hanićaj yrgi ósini. hajhyk?

Monipúk. Ittotoj momiurik
Tłuczek Koryto do rościerania (kasz) [pestle, trough to bray
10) Gangangajaho: Gēda ućalá xúrihy nisej (grits) in.
Jedna żaba do gór wyżej
[one frog to mountains upper (or: upward)]

muktaj-tamjē lánasi ʒakSaxáni. Xajhýk?
włażąc przylgnęła przylepiła Co to?
[climbing stuck adhered what is it]

Gangangajaho: Du xurifhý aldānduni lukko

buni-hynik [2 two gór mountains pośród łochmaty (pies)
hajhyk? between a shaggy (dog)]

krzyczy Co to
[cries/ shouts what is it]
Ilmi ʒu ura alʒakēni pepulik.

Tylni otwór dwóch promu pośród pierdzi.
[the back opening between two buttocks is farting]
12. Gangangajaho: Tagʒane ivocirry, sigʒyni

Biali ludzie rabiā, czerwony człowiek
[white people chop red man]
ivucihýni. hajhyk?

do domu niesie Co to?
[carries home what is it]
Koróklo Sinnu

Zęby Język. [teeth tongue]

13. Gangangajaho Nuxó! Xalaćću! axa! Xalaćću! hajhyk.

Młodszy bracie, zaczekaj! Starszy Zaczekaj! Co to
[younger brother wait! elder brother wait! what is it]
Bygʒik.

Nogi [Legs]

14. Gangangajaho. Agʒuma ʒuktájni nyuʒuma íresi

Starszego do domu młodszy nigdy
[elder's to the house younger never]

sag^{da}da^{la}. Ny^uuma^{da} duk^{ta}jni^{da} ag^uuma^{da}
 (nie)wejdzie. Młodsze do domu starszy
 [will enter younger's to the house elder]
 iresi sag^{da}da^{la}. Xajhyk. Unu!

nigdy (nie)wejdzie Co to? Mów!
 [never will enter what is it say ! (2nd p. imper. sg.)]
 Kúcihy kuptunik. Gesu kuptunik

prostego noża futlar Krzywego noża futlar
 [straight knife's sheath curved knife's sheath]

15. Gangangajohó: amimbi ynimbi anducimbáki

javahamba ojciec matka zrobili
 [father mother did]
 ymittyrý sag^{da}acini. Xajhyk. Unusu:

nauszniki nigdy nie widziawszy zestarzeli Co to? Powiedz.
 [earcaps never having seen grew old] [what is it say ! (sg. 2nd)]

Uszy [ears]

16. Gangangajohó: xujézi apajlu tucini hajhyk. Unusu

Rogi na potylicy siedzą Co to powiedz
 [horns on occiput are sitting What is it, say !]
 Nala xosiktanik.

Rak paznogie.
 [fingernails]

Sahuri

Bajka [fable]

Orok Kisungin z Socihare

26 lat [an Orok from Socihare
 aged 26]

Aciha ynini, u^{da}la ynini balziáci, ci balzim=

Szczur matka żaba matka żyli, ży-
 [rat mother frog mothero lived, o] li-
 7⁸ sinyktý sinylyhyci, ug^{da}zi ge^{da} uné sóló=

jac czeremche wybrali się, łodzią po jednej rzece w górę po=
 [ving bird-cherries set to collect by boat on one river upstream]
 ganá. Uda^{la} ynini geolixan, acia ynini

jechali. żaba matka wiosłowała, szczur matka
 [they went, frog mother rowed rat mother]
 ejakkotahani. Uda^{la} ynini geolixan tombó-

u steru była. żaba matka wiosłowała tombó
 [held the rudder, frog mother rowed]
 bok-bók "xalcihinare cike sigini ytý jiliptá=

bok-bók " łódź nie podejmie tyle zbierze-
 [boat will not carry so much we'll gather]
 ni" tombó bok-bók genlixare. Genlimi sóló=

my!" tombó bok-bók wiosłowała. Wiosłowała w górę
 [she rowed she rowed upstream]
 hoci. Solomje ge^{da} poki sinykty baram bani

jechali. Jadąc do jednego miejsca czeremchi dużo
 [they went Going to one place bird-berries plenty]

Może należy pojmować tak: Zobaczywszy (i) do brzegu przybiwszy, szczur-matka pokazała na drzewo, (by) zrzucić czeremchę.

[It may be understood thus: having seen and having landed, mother-rat pointed to a tree, to drop bird-berries from

2

ityhyc . Ityhyceri hākcici . Aciā - ynini - nūci
do brzegu
obaczyli Zobaczywszy przybili . Szczur matka mała
[they saw. having seen they landed, rat mother small
mōkki muktahān, sinykty tukbundemi. Udala]
do drzewie polazła czeremchę zrzucić. Żaba
[climbed the tree to drop bird-berries down, frog
ynini - nūci jatan jūni uisej hene kargahani.
matka mała u podnóża drzewa w górę (głowę) przypatrywała się
[mother small at the tree basement, upward (her head) was watching
Aciā ynini tūgbuli siveni tucimi. Tucimye]
Szczur matka zrzuciła (by) oczekiwała. Oczekując
[rat mother would drop down was waiting, Waiting
gedē sinykty kŷ tūheni. Cava typtym]
jedna czeremcha tylko upadła. Ja całkiem
[one bird-berry, only, fell, it completely
numbehēni, uāla ynini. Aciā ynini tūduhēni]
przełknęła, żaba matka. Szczur matka zlazła
[swallowed, frog mother rat, mother, got down
mōkmōktahāci tūduhēni. Tuđuhēc uāla]
po drzewie zlazła Zlazłszy żabę
[the tree got down having got down frog
ynimbēni sinektŷnni bildadāmi vāhan bokom=
matkę czeremchi (by) odebrać zabić chciała brzuch
[mother bird-berry in order to take kill wanted belly
bōni pasūmihāni, cōc sinyktyni žapāduxāni.
przyciskała, potem czeremchę odebrała.
[squeezed then bird-berry took away]

Coć acia ynini kurkómbi cāk sinykty ytuhéni
 Potem szczur matka wiaderko pełne czeremchi zebrała
 [then rat mother bucket full of berries gathered]
 Udala ynieni gēda da sinykty yćini bapā. Ugdā=
 żaba matka ani jednej czeremchy nie wzięła. Do łó-
 [frog mother not a single one berry] Ugdā took ynēni to the boat
 ta ker uduaci. Uduaceri gōci-gōci
 dzi siedli. Usiadłszy znowu żaba matka
 [they sat being seated again] frog mother
 geolihāni. "halcihināri cike siyini ytu dutepumani"
 wiosłowała łódź pełną nie podejmie zebrałiśmy"
 [rowed boat full will not be able to carry (so much) we coll.]
 tombo bok-bók, tombo bok-bók, muspy - kéki
 tombo bok-bok, tombo bok-bok, do przystani
 hagduaci. Udala ynini puttēni agdāmi yuxēni
 [they came frog mother children joyfully came to the river]
 hee-hee ildacini. U ala puttēni: ynimb
 hee-hee krzyczały. Żaby dzieci: "matka
 [were shouting frog's children] isuhāndan! agdāmi ildacini. Aciā ynēni puttēni
 przyjechała! radośnie krzyczały. Szczura matki dzieci
 [has come joyfully were shouting rats mother's children]
 agdāmi euxēni cēk-cēk gildāmi agdāmi euxēni:
 dośnie do rzeki cēk-cēk krzyczały radośnie do rzeki przyszyły:
 [joyfully to the river came were shouting joyfully to the river came.]

Coć acia ynini kurkómbi cāk sinykty ytuhéni
 potem szczur matka wiaderko pełne czeremchi zebrała
 Udala ynēni gēda da sinykty yćini bapā. Ugdā=
 żaba matka ani jednej czeremchy nie wzięła. Do łó-
 ta ker uduaci. Uduaceri gōci-gōci udala ynēni
 dzi siedli. Usiadłszy znowu żaba matka
 geolihāni. "halcihināri cike siyini ytu dutepumani"
 wiosłowała łódź pełną nie podejmie zebrałiśmy"
 tombo bok-bók, tombo bok-bók, muspy - kéki
 tombo bok-bok, tombo bok-bok, do przystani
 hagduaci. Udala ynini puttēni agdāmi yuxēni
 przybili żaby matki dzieci radośnie przyszyli do rzeki
 hee-hee ildacini. Udala puttēni: ynimb
 hee-hee krzyczały. Żaby dzieci: matka
 isuhāndan! agdāmi ildacini. Aciā ynēni puttēni
 przyjechała! radośnie krzyczały. Szczura matki dzieci
 agdāmi euxēni cēk-cēk gildāmi agdāmi euxēni:
 dośnie do rzeki cēk-cēk krzyczały radośnie do rzeki przyszyli:
 joyfully to the river came were shouting joyfully to the river came.

"Wszystkie oczy dzieci (jej) są ślepe, [dzieci jej ...chorując na pragniacz-
[all eyes of (her) children are blind (her children, suffered from "greed, ke"
Albo może: oczy Dzieci jej są całkiem (cipál) ślepe" etc
[or perhaps the eyes of her children are completely blind" etc.]

Vocativus
"ynimbi esuhánduni!" acihá putténi : "aciha - yni=
matka przyjechała! Szczury dzieci - szczur mat-
[mother has come rat's children rat mother]
ni ytuhéni mangá bará kúrkym čak Salupuháni [gathered very much]
ka zebrała bardzo dużo wiaderko pełne napełniła [bucket full filled]
aciá ynini; uđalá ynini gędađa ycin gáđa
szczur matka; żaba matka ani jednej nie wzięła
[rat mother frog mother not a single one took]
purilui isál cipál tókto donó cici, xunúkuzi
dzieci oczy wszystkie są ślepe na jedno oko z zazdrości chore
[children's eyes all are blind for one eye suffer from jealousy]
xunimyrj, " cipál kapađuváci mýny -mýny
na brzuch wszystkie od rzeki do każdy do swojego
[belly (pain) all domu poszli from the river went home each to its own]
Đuktá kéri; aciá ynini dy myn Đuktáki ka=
domu ; szczur matka też do swojego domu posz-
[home rat mother also to her house went]
pađugá; uđalá ynini dy myn Đuktáki kapa=
ia; żaba matka też do swo- domu posz-
[frog mother also jego to her home went]
Đuhá. Ysilé sexséĐuxeni, sun yly tuziĐuni
ra. Teraz wieczór nastał, słońce ot, ot zajądzie
[now evening came the sun is about to set down]
Uđalá ynini - nuci giśurúki Đapađuáci
żaba matka mała nożyk co wzięła
[frog mother small wzory wykrajają a knife for cutting ornaments took]

miktémby cihálin daxani. Cihálin daháci éle búju
 jarzębiny rżnąc poszła. By narżnąc idąc bardzo zwierza
 [service berries (bigs) to cut went In order to cut going very animal]
 dąje ityxéni, tarinúni ot nóani báruni áromabé
 dużego zobaczyła, ot ten łos na nią prosto gębę
 [big noticed this here elk toward her strightly mouth]
 turáci, pëxani, || përidúni udalá ynini - nuci úcci-
 otworzył dyszał, Podczas gdy żaba matka mała. po-
 [opened puffed dyszał puffing frog mother small said:]
 ni: "tokó mimbé numbó," taránaci úccini. Udalá
 wiedziała: "łos mie przełknij!" tak powiedziała. Żaba
 [elk! swallow me! so she said frog]
 ynini taránaci ungidúni. Numbýnni to - muci
 matka tak powiedziała. Połkneła, łos
 [mother thus said she swallowed the elk]
 numbýnni. To bokkóni dóto jéni ihyni: ihýci éa
 połknał. Łosia brzuch w weszła, wszedłszy tym
 [swallowed elk's in belly she entered entering with that]
 gisurúci bokombóni jári - jar puktecixéni: háрпи
 nożem małym brzuch w różne strony pocięła; długie cięcie
 [small knife the belly in different directions cut long cut]
 ciháni. To muni pykcytuhéni, bokok - Keni
 zrobiła, łos zadrżał upadł, z brzucha
 [she made the elk trembled fell down from the belly]
 nycuhéni. Udalá ynini - nuci duktaki nynuhéni.
 wyszła. Żaba matka mała do odomu poszła.
 [she got out frog mother small home she went]

miktémby cihálin daxani. Cihálin daháci éle búju
 jarzębiny rżnąc poszła. By narżnąc idąc bardzo zwierza
 dąje ityxéni, tarinúni to nóani báruni áromabé
 dużego zobaczyła, ot ten łos na nią prosto gębę
 turáci, pëxani, përidúni udalá ynini - nuci úcci-
 otworzył dyszał, Podczas gdy żaba matka mała po-
 ni: "tokó mimbé numbó," taránaci úccini. Udalá
 wiedziała: "łos mie przełknij!" tak powiedziała. Żaba
 ynini taránaci ungidúni. Numbýnni to - muci
 matka tak powiedziała. Połkneła, łos
 numbýnni. To bokkóni dóto jéni ihyni; ihýci éa
 połknał. Łosia brzuch w weszła, wszedłszy tym
 gisurúci bokombóni jári - jar puktecixéni; háрпи
 nożem małym brzuch w różne strony pocięła; długie cięcie
 ciháni. To muni pykcytuhéni, bokok - Keni
 zrobiła. Łos zadrżał upadł, a brzucha
 nycuhéni. Udalá ynini - nuci duktaki nynuhéni.
 wyszła. Żaba matka mała do domu poszła.

Składnia jest tu taka: "dzieci jej małe poniosły (to) do domu, ogień nałó-
żywszy, wszystko do domu poznosiwszy, skończyły znosić.

The syntax is thus: "children her small having carried (it) home, fire having piled
all having carried, finished carrying in

chcąc spać. Żaba matka mała dzieci (swe) wszystkie [weszli (do domu)
[wishing to sleep frog mother small (her) children all] [they entered (the house)]
uspiła. [made sleep]
Kiedy (dzieci) usnęły, wtedy (teraz?) czekała, - na szczura-matkę
[when (children) fell asleep then (now?) she was waiting - for rat mother]
czekała żaba matka. [frog mother was waiting]

[more seemingly to muni "elk"]
[w. więcej to muni, toś] 6
Nunyhée purilbi gadami isuhani, to mutákki. Cóc
poszedłszy dzieci wezwwała przyszedła do łosia. Potem
[having gone children she called she/they came to the elk next]
tyldyhéni, purilni-núci duricici dukta-kéri ma=
skóre zdjęła dzieci małe ponieśli do domu, z tyłu
[they skinned children small they carried home behind]
ludú suk sumgi urrucici, cipāl duricici, duk=
ognia kupę całe nakładli; wszystko przynieśli do do=
[the fire a pile whole they piled all they brought home]
ta-kéri duryméri xogiaci. Xogiacéri cipāl dueci
mu znosić skończyli. Ukończywszy wszyscy weszli
[to carry they finished, having finished all entered]
akpām butdori. Udala ynini nuci purilbi cipāl
spać pokładli się. Żaba matka mała dzieci wszystkie
[to sleep they lied frog mother small children all]
akpanbóccini. || Akpanbokác yzigdy tucihéni, acihá
zasnęli. Kiedy zasnęli teraz czekała szczur
[fell asleep Having fallen asleep now/ was waiting rat]
ynimbéni tucihéni. Udala ynini || solbon taldanduni
matka czekała, (do) żaby matki nocy w połowie
[mother , was waiting (to) frog mother night in middle of]
acia ynini nuci jambaxani Joromómi, udala ynini
szczur matka mała pokryjomu kraść przyszyła, żaby matki
[rat mother small secretly to steal she went frog mother's]
un-ni baruni jambaxani, uték-kéni nandý
do domu prosto pokryjomu przez drzwi pocichutku
[to the house directly secretly through the door quietly]

Dobrze (=ostrożnie) idąc, skradała się ku tylnej części
 [carefully going she was creeping toward the back part]
 [urtu i [of the yurt and]

Gdy wychodziła, [żaba matka] u żelaznego
 [Upon her entering frog mother by an iron]
 haka...?.... (albo też: [żaba matka] żelaznym hakiem....]
 [hook or: frog mother with an iron hook]
 ...?.. i dobrze patrząc (=dobrze celując, =nie chybiając ani razu)
 [and carefully looking (= carefully aiming = without a single miss)]
 biła [she was beating]

ihyni. Ulinga^{zi} ivócini maló báruni nituxéni
 [weszyła . Dobrze szła do miejsca z tyłu ognia podkradając się
 [entered carefully she went to the place behind the fire creeping]
 [haule malo aptuháni, jin ulingaktáni]

z boku z tyłu ognia doszła bardzo dobry kasek
 [from the side in the back of the fire did she come very good morsel]
 [apáci, nyduxéni nixiduni silými oljiháci]

wzięła nazad poszła wtedy żelazny hak
 [she took back she went then iron hook]
 [sihyréni xyundéni, ulingazi iteciéci pácila=]

plecach po dobrze patrząc była
 [upon the back (shoulders) carefully (goodly) watching she was beating]
 xáni . "Cek" [iltacini, pácil leduni, "e dak=]

"Cek" zakrzyczyła, była ? jeszcze do-
 [she shouted she was beating still added]
 ciháni ojolóni . Ysilekky sula nyduxéni,

dała z góry Teraz z trudnością nazad poszła
 [from above now with difficulty she went back]
 gosú sinnginjin zibómi, [ugbi aptuuxáni]

z trudnością z bólem(?) pociągnęła do domu doszła
 [with difficulty with pain (?) she pulled home she went]
 sula aptuuxáci puril-tékki uccini, hindumé

z trudem doszedłszy dzieciom powiedziała, stękając
 [with difficulty having arrived to the children she said groaning]
 uccini: "yné, uccini, yny hyry, uccini,

powiedziała; aj! powiedziała aj hyry*, powiedziała
 [she said she said she said]

* pisk szczura
 [rat's peep, squeak]

yný budemí , úccini , samámba samalá usú.
 aj! umre , powiedziała szamana zawałajcie!
 [I'll die she said shaman call ! (imprt. 2nd p. pl.)]
 Hyri" . Purilni - núci samaláha haćé , gaj samamba-
 Hyri" Dzieci małe po szamana poszły , wrone szamana
 [children small for a shaman went crow shaman]
 ni gajduaci , Gāj samáni - núci jajahan jeroxóni.
 przyprowadziły. Wrona szaman mały śpiewał i szukał przyczyny choroby.
 [they brought crow shaman small was singing and seeking the cause of illness]
 Jerōmi úccini : "gāk , uccini , vaŋavahani ynu-
 Szukając powiedział: gak , powiedział uderzenia choro-
 [seeking he said he said the blows illness]
 ynu ynuxeni sopija sopijaxani" umi jajaxani
 ba choruje złamanie kości " powiedziała śpiewała,
 [is ill (suffers) bone fracture she said singing]
 "hoxsija hoxsijaxani , " umi jajaxani. " Ylé,
 puchnięcie: brak możliwości " , powiedziała , śpiewała. Dosyć,
 [swelling lack of rucha possibility to move she said singing enough]
 -uccini acia ynini núci : "mānga samá xoŋ=
 powiedziała szczer matka mała : wielki szamanie kończ
 [said rat mother small great shaman ! finish (imper.sg.)]
 xionuso guŋele . " Gax - gax - gax , nynuxeni , ćup
 kiedy łaska. " Gax - gax - gax odeszła , ćup!
 [if you please she went away]
 nynuxeni , gaj - núci nynuxeuŋuni : "ynýhy sel ,
 odeszła , wrona mała kiedy odeszła : " boli
 [she went away , crow little when went away: it is aching]

ri , tuá samambáni samállausú " , uccini , pu=
 ri , wrone szamana zawałajcie" powiedziała dzie-
 (innego gatunku) [crow shaman (of another species) call (imprt. pl.) she said the]
 lbi giktajihani. Coocceŋi tuá samambáni samalatahaci.
 posłała . Potem wrone szamana przyprowadzili.
 [she sent next crow shaman they brought along]
 jaucici , jerokawcici , ciohocigŋa jéroho sipcini , ta=
 śpiewał , szukał (chorobę) potem szukał chorobę tak-
 [he was singing seeking (illness) later was seeking illness also]
 ǵa xajs gēda poktōki uccini : "vaŋavahani , karr
 w jedną drogę powiedział "z uderzenia, karr
 [in one way (?) he said from the blow]
 uynujeheni , karr , hōksija hōksijaxani , karr!"
 oroba karr , opuchnięcie i paraliż , ? karr!"
 [illness swelling, and paralysis ?]
 a-yla nynnunysō guŋele , mānga samamba
 syc idź kiedy łaska wielki szamanie
 [ough go if you please great shaman]
 jra sinneulesō jajawceso , yla! " Ćup , nyu-
 co nadaremnie śpiewasz , dosyć! " Ćup , od-
 [y in vain you sing enough he went]
 ni. Hamaraxkēni gōci - gōci ŋesuciheni puriltekki
 edŋ. Potem znowu kazała dzieciom
 [way next again let children]
 nylsīl , hyri , ylý budemí , hyri , cindŋ samambani
 oli , hyri , prawie umieram , hyri , ptaszka szamana
 [is aching I'm almost dying małego small bird shaman]

samalawsú, hýry!." Purilni nuci samalācé
 zawołajcie, hýry!" Dzieci małe poszły po szamana
 [ye call! children small went for a shaman]
 isuváci, cindy samambāni gadumári isuváci.
 poszły ptaszka szamana przyprawdzili przyszedli.
 [went small bird shaman brought along came back]
 isuvācēri jajawcici, jerokawcici "cin - cin
 Gdy przyszedli śpiewał szukał chorobe "cin cin
 [having come he was singing seeking illness,]
 ciurhyldés" haj bahan umisāpi, ciurhyldes,
 " " co zabija powiem " "
 [what kills I shall tell]
 mini leky hānduve, hajmi udalā ynini Źuhý=
 ja myślę po co żaba matka bi-
 [I think what for frog mother was beating]
 cini byci, hajmi binihý, ciruhyldés, udalā ynini
 la, po co tak jest " żaba matka
 [what for it is so frog mother]
 to vahanđuni dolbó Źorómomi nýnyhési bici
 Źosia gdy zabiła w nocy kraść poszłaś
 [an elk when she killed at night to steal you went]
 bilyrý, ciruhyldés, nynyhēđusi, udalā ynini
 " poszłaś, żaba matka
 [you went frog mother]
 silimó olđihāzi sihyryesi xyunđeni pācilahāni
 żelaznym hakiem po plecach uderzyła
 [with an iron hook upon the back struck]

bilyré yri-gýry samā xavvėpani érokkėciha,
 tak każdy szaman gdzie widzieć nie może
 [so every shaman where to see he cannot]
 cin - cin ciruheldes. Aciā ynini nuci tarā naci
 " " " " Szczur matka mała tak
 [rat mother small so]
 umbomé: " Búno - rúlo - xėni, unājje, úccini, búnu
 powiedziała: "aj boli, oj, powiedziała, bo cho-
 [she said it aches, she said because the place (?)]
 rosił, yłé - yłé, úccini, xaj ambāni
 re miejsce(?) dosyć powiedziała, jakiego diabła
 [is ill enough she said what, a devil]
 samamba gatacer gillymi xāni pamali ja-
 szamana przyprawdzi- oszukuje, nieprawdę śpie-
 [shaman liscie you brought along - he is cheating, untruth he is singing]
 jawcisud, sapájé, hyri, yniýsil, hyri, minde-
 wa wstydz, hyri, dzieci, " , bijac
 [shame children, beating]
 yćeri nynnonusú, hýri." Nyyciy samāmi nuci,
 przepedźcie, hyri." Ptasek szaman mały
 [chase away! (imprt. 2nd p. pl.) the bird shaman small]
 cup, nynuxeni. Nynuxeni hamarakkeni
 cup, odszedł. Odszedł potem
 [went away he went away next]
 aciā ynini nuci yllėu ulingā otohāni.
 szczur matka mała bardzo dobra stała się.
 [rat mother small very good she became]

Ga , uri jelēbini muccāni xojihāni.
 No , teraz dosyć gotowo koniec.
 [well , now enough completed the end]

Teksty [texts]

III

Yri hyhy goropci ykty hyhyni
 To pieśń dawnej kobiety pieśń.
 [this is a song , old/ancient woman's song]
 Gynyn gyky gynyny / Dutuni hap / sahyni

Du tunymbi aldanđulan , puskūlu hynđuni ,
 Dwóch piersi pośrodku deptał nogami
 [two breasts in between he was trampling with legs]
 axsami nynyume , kojomi nynyume ,

w gniewie odeszłam oburzona odeszłam
 [in anger I (fem.) went away indignant I went away]
 Sagycyni hyjekteni , tokpocilambani , ohuma

Poronaja rzeki Łożyska po środku łódz z kory brzozonej
 [poronai river bed in middle of , birch-bark boat]
 [ozi tepsun buduēci , turu tedome. Gynyn]
 na powierz-
 naczynie chnię wo-/położę , w górę po rzece pójdę . "
 [vessel, dy on water surface, I'll set, upstream the river I'll go]
 gynana . Undemiky goiruni.

" Powiedziano tak.
 [it was said so]

IV Baj jajahan . Araki sóktōci jajahani

Tak sobie pieśń Wódkę popijając pieśń.
 [so, so (so for oneself ?), vodka drinking song (vodka - accus.)]
 Koko jungy , senō menō , Sunajeni
 ? ? ? ? Rzeki Sunaj
 [of the Sunai river]

oksarani , hoxooni bajrahu , laotangi curumalu
 puchacz dziób na bok skrzywiony, szabla - skrzydła,
 [eagle owl beak to one side curved curved sword - wings]
 gidaži xurēlu . Koko jyngy , Seno menō. Xyjnzy
 dzida - ogon . O dziewięciu
 [spear - tail] with nine
 sirelu xiugēni , alcañūni dođuhambani,
 końcach na brzozie w miejscu, gdzie siedzi
 [ends on a birch- niema gałęzi there are no twigs in place where (it) is]
 iteusō! -tree sitting
 patrzcie!
 [look (impert. 2nd p. pl.)]
 v Xycuri
 Pieśń. [song]

Ganiŋgaka. Manguno notono , minn
 Mangun piękny, mój [Mangun, beautiful, my]
 gedaxy , iŋabi notono , ŋorumbene iceme
 ,kochanek piękny, przystojnych zobaczysz [lover beautiful,
 ŋusepsule . Baldixambane banŋupsule handsome ones
 zapomnisz (się) kocham you'll see
 [you forget yourself I love]

holldomboŋe iceme xoturule , aŋapte icemi
 z boku (z dwóch) popatrze skrobi się, prosto popatrze
 [from side (from two sides) is scratching, straightly I'll look]
 ana naule , Geniŋkaka geniŋne , vonŋika
 lubi mię. , ja powiedziałem
 [he likes me I said]
 vondembe , ganirangaka ganehe , menila
 ja powiem , mój
 [I'll say] my
 inambe ŋurungda ŋusepsule ; xaraktyhe
 kochanek piękny zapomnisz (o mnie); ciało
 [lover beautiful, you (sg.) 'll forget (about me) the body]
 guabgsa joxa datahe ; nukte nile uŋi
 mieknie jak wata ; włosy (jak) trawa
 [softens like cotton the hair (like) grass]
 noupta . Ganiŋgaka gonine , enana songo
 którą do obuwia wkładają płakać
 [for putting into shoes I'll cry (weep)]
 mugde , minile imambe , xaj bola ɔaŋsihe.
 bede , mój kochanek, dokąd pójdzie ja zazdroszczę
 [be crying] my lover where to he goes, I envy
 Ganiŋgaka geniŋe . Genirengaka geniŋe.
 Minnile umuko ocupe , xontauré!
 Ja jedna zostanę się, cóż robić !
 [I alone shall remain what to do !]

Mimbilaká gajē-xaje galuptulané, inda-xaje
 I mnie wrona nie zechce, pies
 [and (even) a crow will not want me a dog]
 punsié, ocombima. Manguno nōxom, minilo
 nie powacha żyć (tak). Mangan młody, ja
 [will not sniff at me I shall be living (in such a mood, way). Mangan young, I]
 xontaptoje! egyvé vedemé nenujsige, xontara
 co robić bede! mie rzucasz pojedziesz, coś robić!
 [what will be doing you are leaving me, you will go, what to do]
 Gajaxaj galuptaladune. Ganingaka geninne!
 wrona nie zechce (mnie)
 [(even) a crow will not want (me)]

VI

Ymsiro
 Kolysanka. [lullaby]
 Byy byy by, dy, dy, dy
 Yluy emú użupe be-be žiso bee-by
 ? ? ? ?
 Dultan žumi xujun kyku kukužlane
 Spi 9 kukužek kukuja
 [sleep nine cuckoos are cuckooing]

xojlen žumé. Xujun toptó toptužlane
 spi 9
 [sleep! (imprt. sg.) nine]
 žusen žuso! By, byy - by, byy - by!
 ?
 Mynjo bybyžiso. Kažgua jangua cingé
 mój
 [my] luité. By - by, by - byy. Ynne žureni
 by - by žiso, ultan žiso!
 spi!
 [sleep! (imprt. 2nd p. sg.)]

VII

Tylguci
 Podanie [legend]
 Uilta xailta balž ysin sara. Ila Kily
 Orokowie gdzie rodzili się nie wiemy. 3 Tungusów
 [the Oroks where they were being born we don't know. three Tunguzes]
 doromo ulaba buiže, jele sinaha, je
 ukradli renifera białego, tu przyszli, tę
 [stole a reindeer white, here, they came, this]
 na - ta hynda. Caki, balžiga, uilta bara
 ziemię na przyszli. rodziło się, Oroków dużo
 [land upon they came there were born, Oroks many]
 balžiga. Yly.
 porodziło się. (Gotowo.) Koniec.
 [were born (completed) the end]

- VIII O talismanie "Muxa" [concerning the talisman "Muxa"]
 Ammakkeni siksy nynymi, bokoŋi
 z ust krew idzie, wewnątrz (wewnątrz)
 [From the mouth, blood is pouring inside]
 ynusini jemu hakuji cōci andufula
 boli ? ? potem zrobiony
 [it is aching later made]
 muxa sivybyni yri.
 "mucha" talisman ot ten.
 ["mukha" talisman here it is]
 IX O jednym talismanie. [concerning one talisman]
 Bycci nari ynumje buccini hac haci
 Zmarły człowiek
 [dead man]
 sivyby anjumje bul bupuly nari yri.
 talisman robiwszy
 [talisman having made]
 X O jednym talismanie [concerning one talisman]
 Buju Jurumbyni andufula sivy tyvuku
 Niedzwiedz zrobiony talisman leczniczy
 [bear] yri. [made talisman cured]
 talisman oto ten.
 [talisman just this]

- XI O talismanie "lokko" (flondra)
 [concerning the talisman "lokko" (flounder, flatfish)]
 Tymunji du occimba lokko tyuku
 flondra leczniczy.
 [flounder cured, treated]
 tyupula.

- XII O talismanie "gorodua sivy" [concerning the talisman ----]
 a) Isal sivyn adupula gylbun gorodua
 Od oczu talisman zrobiony nazywa sie "gorodua"
 [from / of eyes talisman made is called "
 b) je sivybyni cezaj andyfula.
 ten talisman plecami (odwrócony) zrobiony.
 [this talisman with its back (turned) made]
 XIII O jednym talismanie. [concerning one talisman]
 Mukiju ōci kutyje tyupul sivy.

Po wodzie.
 [upon water]

- XIV O chorobie krwi siksyny ynuni [on blood illness]
 Sikpinje hababi gotcisi ynusi ojne siksyny
 ? ? ? ? krwi
 [(of) blood]
 ynuni. Siksyn ynuni xujumbe golo tavalala
 choroba Krwi choroba 9 kamieni do ognia
 [illness blood's illness nine stones to the fire]
 [disease]

xuldu mu lipe čala siksyt sabdaupé

majjēn.

XV Tari xaj moci yptuy ynaj-jé
 kytut^{gy} On co za leniuch
 [he what a lazy man (he is)]
 gocijé ynaj-já, singe girapsé

e nářiva á!
 tego człowieka
 [of that man]

XVI Modlitwy przy ofiarze ogniowi. [prayers while making an offering to the fire]

a) Tava ulyngayi bivonu, tava
 Ogień dobrze ochraniaj, ogień
 [fire well protect! (imprt. sg.) fire]
 ulyngayi baljonu!

dobrze wychowaj!
 [well bring up! (imprt. 2nd p. sg.)]
 b) Na tava! ambaram kysi gylly!

Ot tobie ogień! dobre szczęście pošlij!
 [here you are, fire! good luck (fortune) send! (imprt. sg.)]

c) Ma tava! čimana xaj^{ga} bujumbuni iteu'keci

Nasz tobie ogień! jutro jakiekolwiek zwierza pokazawszy
 [here you are, fire tomorrow whatsoever an animal having shown (pointed to)]
 vavosare. Ajakān pulifono haj^{ga} orkil

zrob bym zabrał. Dobrze chodźć czegokolwiek bądź z tego
 [make so that I take it well be going whatever (anything) evil]
 anāci bo-tojky, na-tajky kyse gyllero.

bez i na niebie i na ziemi szczęście pošlij.
 [without and in hea ven and on earth luck send!]

XIX Frazesy [phrases]

1. Bo y^{gy}pū nyny nāhi muvo xalācipu

My nie pojedziemy płytkiej wody czekamy,
 [we shall not go, we are waiting until the water becomes (shallow) low]
 gin tunda i^{gy}nyi xalācipu.

4 5 dni czekamy.

2. Duxu y^{gy}nyi [days we are waiting,]
 amasiné, akpan^{gy}isus!

Domu gospodarz chce spać, pójdźmy spać!
 [the house's host wants to sleep, let's go to sleep]

3. Mimbi docisi? ze m^{gy}ni^{gy} rad jesteś? [are you glad with me]

I, docimbi - tak, jestem rad. [yea, I'm glad]

4. Xaj al^{gy}uni binihi? Co nowego jest? [what's new]

- Bará áldo - dużo nowin. Aldo bini - jest nowina
 Xajda áldo ana [many news] żadnym nowin nie ma. [there is a news]
 xaj orške áldo? [there are no news] jaka zła nowina [there is a bad news]
 Sini Jesi asini búccini - twego towarzysza żona umarła [your comrade's wife died]
 Sini nýusi asini búccini - twego młodszego brata żona umarła. [your younger brother's wife died]
 5. Uilta Kuhl čipal vara, náva Jabahan.
 Orokowie Ajnow wszystkich zabili, [the Oroks killed all the Ainu] ziemię zajęli. [occupied (their) land]
 6. Sado (=xajdu) balxihaniha? Gdzie urodziłeś się? [where were you born (sg.)?]
 haj gasando balxihaniha?
 7. Bi simbi ananasivi - Ja ciebie lubię [I like you (sg.)]
 Bi čava " - Ja go lubię [I like him]
 Si mimbi ananasivi - ty mię lubisz [you (sg.) like me]
 Bi čalba ananasivi - Ja ich lubię. [I like them]
 8. Bi sittej ulava buhombi - ja tobie dałem renifera [I gave a reindeer to you]
 9. Si ky bi ky - i ty, i ja [and you and me]
 10. Bi puryhy, si mapa - ja młody (jestem), ty stary (jesteś) [I (am) young, you (sg.) (are) old]
 11. Bi ityhmmbi - ja widzę [I see]

- Bi icimbi itty - ja nie widzę [I don't see]
 Xajvađa icimbi itty - ja nic nie widzę [I see nothing]
 Nuivydy icimbi itty - ja nikogo nie widzę. [I see nobody]
 12. Čimaná čimaj bi tyryvi - jutro rano ja wstane [tomorrow morning I'll get up]
 " " " ysivi tyry - jutro rano ja nie wstane [tomorrow morning I won't get up]
 " " tyry-čeri ninniśu - jutro rano wstawszy pojdźmy! [tomorrow morning having got up let's go!]
 13. Isuxatci čene Jyrukpi xymbi - przyjechałszy do domu wczoraj ja odpoczywam [having arrived home yesterday I am resting]
 14. Takpimje sula - sula taxcimbe - ja poznawałem i z trudnością poznałem. [I tried to recognize and with difficulty recognized]
 15. NuJ Joromocini-a? Kto ukradł? [who stole]
 Ana, bi ycimbi Joromasi - Nie ja nie ukradłem. [No I did not steal]
 16. NuJ yttyrynihy čadu? Kogo tam czatujesz? [who are you waywatching there?]
 17. Xaligda ycili itymi Onore : bi.
 Nigdy nie widziałem Onora ja. [I never saw Onor]
 18. Bi i ulaba nu-tyde ysivi búru.
 Ja tego renifera nikomu nie dam. [I will not give this reindeer to anybody]
 19. Bu Onor-du muttuđ-yipu!
 My z Onoru wrócimy. [we'll be back from Onor]

Onor-du bu ysipu muttu^{du} - z Onora my nie wrócimy
 Mini ulalbi sag^{is}al mali nāmu-la isivaci, nucik-
 (we will not be back from Onor)

Moje renifery stare do morza przyszli, ma^{ke}
 (my old reindeers to sea(shore) came, small(young))
 teni nima yinu bici.

jeszcze w tajdze sa.
 (are still in the taiga)

21. Goropci uilta goj doro-yi bicini.

Starych Oroków inne zwyczaje były
 (ancient Oroks different customs had)
 22. Gēa hetaj ycim buru

Jednemu człowiekowi nie dali (they did not give (sth.) to one man)

Bu apcipu - my dojdziemy. y^uipu apta - nie dojdziemy.
 (we'll arrive (on foot) we won't arrive (on foot))

15. Mu^uu y^ueselpu y^uryyieci

Nasi towarzysze z tyłu zostali. (our comrades lag behind)

16. Ajākanzi bizijó, orkongi bizijó, búzi anajo, aldo=

Dobrze czy żyje, źle czy żyje, umarł czy nie, wie=

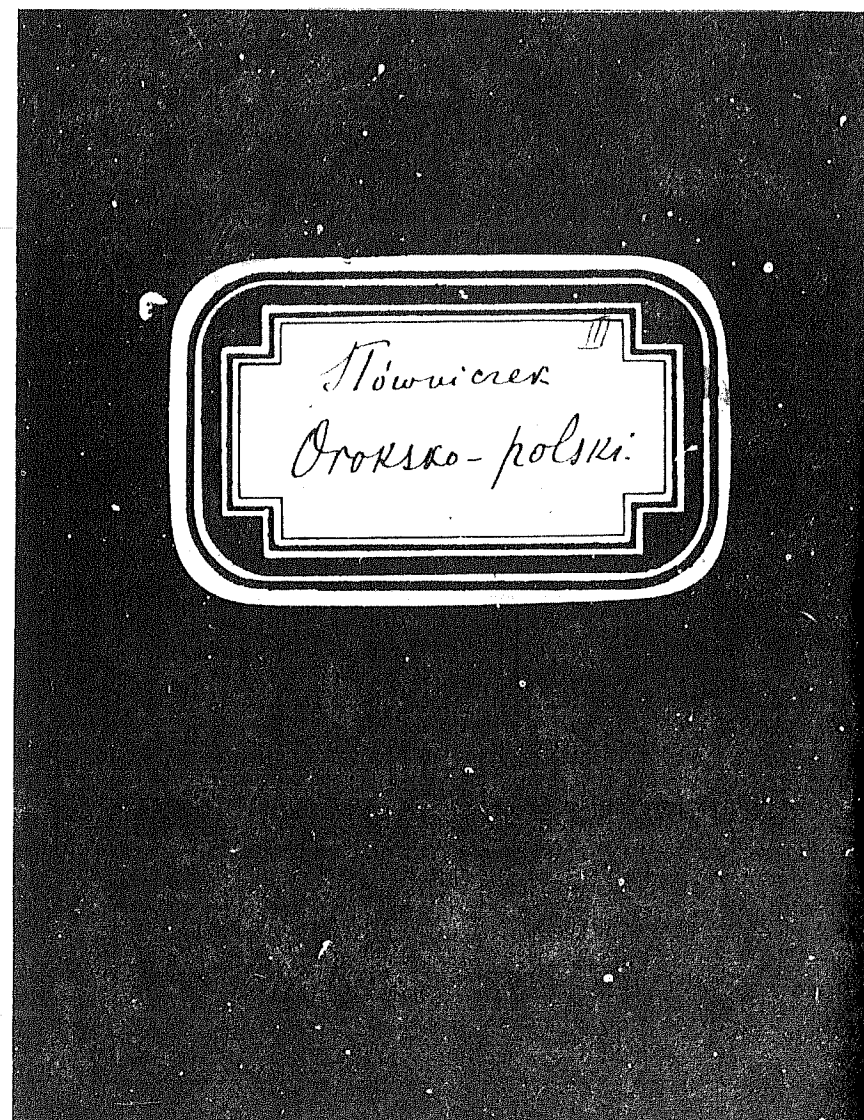
(well whether he lives, badly whether he lives, he died or not I want)

saicive
 dzieć chce.
 (to know)

Słowniczek

Oroksko - polski.

[Orok - Polish Glossary]

giřpu
sařk
xyrř
poseřtám

słowniczek Oroksko - polski.
[Orok-Polish glossary]

A

- abulixáni - zabrakió [gave out, ran out, fell short]
 adapté - prosto [straight, directly] (T.V.)
 acia } - szczur [rat]
 acihá }
 aciráj } brud, śmieci [dirt, dust, garbage]
 aciráhi }
 adálbu - razem [together] adálbu pulá - związany razem [fasten, tied together]
- adáu - bliźnięta [twins]
 aduámbi - przyjaciel (mój) [my friend]
 adulf - sieć dla połowu ryby [fishing net]
 agb'enzi - wychodzić, wyciec [go out, run out, leak]
 ágbi - starszy brat (dla brata) [elder brother (for brother)]
 agbingi b'e - młody księżyc [new moon]

- agďami - radoŝny [cheerful, joyfull]
 agďapŝe - dziękuje [thank (you)]
 agďuma - większy [bigger]
 " starszy ; np. agďuma naďaktá - starszy brat [elder eg. elder brother]
 (dla siostry) [for sister]
 agďuma túmy ^{dwa} milijony [two million]
 agzi - ptak, robiący grzmot [bird causing thunder]
 " tálin - grzmot [thunder]
 " táva - błyskawica [lightning]
 áfa - czapka, przeważnie zimowa [winter cap]
 afalléni - być [to be]

- áni sipý - sobol samiec [male sable]
 ahó - ahó - ahó - dźwięki, którymi wołają [sounds used when calling
 ciele renifera. reindeer's calf]

- [paternal]
 axá - stryj, wuj (?) [uncle] 1. II. (?) Ramstedt str. 8 nd.
 axá - ej, starszy bracie (?) [hallo, elder brother!]
 áxsaha - kłócić się 2. I. + 3 II. [quarrel, have an argument]
 áxsámi - z gniewem " " [with anger] (T.III)
 ajá - ?
 ajábo - czyste niebo [clear skies]
 ajáćuri - łajać [scold]
 ajakán - niema niebezpieczeństwa [no danger]
 ajakanzi - dobrze, szczęśliwie [well, happily]
 ajakkanzibu - do widzenia [good bye]
 ajaktá - złośliwy [malicious, malignant]
 ajaxtańe - złośliwy człowiek [" man]
 ájliha - rosomacha [volverine]
 ájsi - złoto 1. I. [gold]
 akalé - gniewać się [be angry]
 bō akalé - Bóg się gniewa [god is angry]
 akpanbocćini - zasnęli } [they fell asleep]
 patrz butdori (?)
 akpandí - leżeć }
 akpanzi - spać } 2. I. II. [sleep]

- duni daéccini akpanzini - spać we dwóch [sleep together (two men)]
 akuika - nazwa gry w karty (słowo rosyjskie) [card-game name (a Russian loan)]
 alaču - zaczekajcie (?) [wait! (pl.)]
 alási - czapka szamana z wiórów [shaman's cap made of wood shavings]
 álda - wewnątrz [interior, inside]
 " - k'éni - ze środka, z wewnątrz [from the inside, indoor]
 áldandubi - piekło, świat podziemny [hell, underworld]
 cf. kaxka buni
 áldan dūni - po środku, w głębi [in the center, deep-seated]
 áldo - nowina; wiedzieć [news, know (v.)]
 aldó - nuże! mów! (?) [go ahead, talk!]
 alimātu - []
 alláusi - ucz [teach!]
 cf. tattúci
 allausivi - odpowiadam [I answer/am answering]
 álluri - wyręczać, pomagać [lend a hand, help]
 cf. byllečiri
 álme - małe górskie jezioro [small lake in the mountains]
 aluku - naczynie [utensil]
 alčandūni - miejsce drzewa, gdzie niema gałęzi, a jeden [trunk, stem of a tree]
 trzon.
 (T.IV) without boughs

- alymi - ?
 áma } dziad, dziadunio [grandfather]
 ámini }
 amasivi - chcę (?) [(I) want]
 " akpanzi - spać chcę [(I) want to sleep]
 amba - djabeł [devil]
 " puttýni - potwór (djabła dziecko) [monster, devil's child]
 ambaram - szczęśliwy, mający powodzenie [happy, fortunate person]
 amena - ojciec (?) [father]
 " dabdá goropci mama anducini ?
 amimbi - mój ojciec [my father]
 aminá - samice [females]
 aminzirami nari - mocno siedzący człowiek [firmly sitting man]
 ámma - ojciec [father]
 ámma - gęba, usta [mouth, lips]
 ammapú - koniec fajki (z kamienia), który się trzyma (stone) pipe mouthpiece
 w ustach
 ámu - kał [excrement]

aná - nie, bez 5 II. [-less, without]
 cf. ysívi - ja, nie; ja nie chcę [I, no; I don't want]
 6. I.

anáda

" púTTY - sierota [orphan]

ánahan - odepchnąć [push back, away]

anajó - czy nie [is it not?]

ananasí - []

ananaúle - lubi mię (?) [likes me]

anáni - rok 1 I. [year]

anáni = aná - część odzienia szamana, kamizelka [part of shaman's garments, vest,
 na plecach się zapinająca. waistcoat fastened at the back]

ánaraj nári - człowiek, u którego wciąż umierają dzieci. [man, whose children ^{frequently} die]

ándoma - naczynie z kory brzozonej [birch-bark utensil]

cf. girky.

andubudóri - budować [build, construct]

ándusi

daly ándusi - bębna.....?... [of the drum(?)]

anducimbáni - zrobili [(they) did, made]

ándusu - rób [do!, make! (sing.)]

andusúsu - róbcie [do!, make! (pl.)]

(bi) andusivi - ja robię [I do, make]

bi anducimbi - ja robiłem [I did, made]

andupúri - robić [do, make]

ániho^oos - długość dużego palca do końca dłoni [length of the middle finger to the
 end of the palm]

anikta - roślina Epilobium augusti folium [kind of plant]

ahmalú - rozcięty [cut (ppart.)]

annáu - pchać [push]

ánzi - prawy, na prawo [right, to the right]

cf. attáj

apajlú - NA ZATYŁKE on occiput na potylicy, na tylnej części ^{głowy} (T.16^a-2)
 [on the back of the head]

aptá - starcza [enough, sufficient]

ýsin aptá - nie wystarcza [not enough, insufficient]

aptalévi - próbować (jeść) [taste]

aptáuli	-	słodki	[sweet]	
		cf. dýngu		
aptu duxáni	-	doszło	[reached, arrived ?]	(T.II)
ápcí	-	kaczka	[duck]	
aráki	-	wódka, spirytus	[vodka, spirit, alcohol]	
argalaxá	-	oszukał	[cheated]	
		cf. xilenxíni		
asi	-	żona	[wife]	
asibi	-	moja żona	[my wife]	
asilu nari	-	żonaty człowiek	[married man]	
aták'e	-	pająk	[spider]	
		cf. tyninxi		
atali	-	spotykać	[meet]	
bi atalihámbi	-	ja spotkałem	[I met]	
atan	-	plecy	[spine, back]	
ataptáj	-	встречаются	spotykający, na przeciw wychodzący	[meeting, going out to meet]
"	xydú	встречаются	ветеръ	wiatr wiejący z przodu (w twarz);
				[headwind]
				wiatr przeciwny (ventus adversus)
ataptáli	-	twarzą jeden do drugiego	[tailwind, following wind]	
"	týxli	"	"	siedzą [(they are) sitting face to face]

attá	-	plecy	[back, spine]	
attandám				
attáj	-	naprawo	[to the right]	
		cf. ánzí		
attáj hyrelú	-	ruszać się według słońca	[move according to sun's position]	
átto	-	odpiąć	[unfasten]	
attú	-	rozwiąż	[untie, undo, imprt. 2nd p. sg.]	
attuxymbi	-	ja rozwiązałem	[I untied]	
átturi	-	rozwiązał on (?)	[he) untied]	
attúri	-	odwiązać	[unstrap]	
átturi	-	zdjąć (o czapce)	[take off (a cap)]	
áumi	-	we śnie 1.I.	[in sleep, dream(?)]	
"	kýnzí nari	-	we śnie mówiący człowiek	[man talking in a sleep]
"	jáje nári	-	" śpiewający "	[man singing in a sleep]
aundáu	-	stożkowy namiot	[coniform tent]	
murulis'u aundáu	-	okrągły namiot	[circular, domed tent]	
áunka	-	gatunek morskiej kaczki	[a kind of sea-duck]	

aurini - spać jednemu w całym domu. 1. I, II. [sleep alone in a house]

B.

baa - baa - ba - dźwięki przy kołysaniu śpiewane [lullaby sounds]

babū - kobiecy organ płciowy [woman's sex organ]

cf. soso būni

bagbalé - wetknąć [thrust, tuck in]

bāci - podkładka drewniana przywiązana przy brzegu dla fok wooden plank fastened to the shore, for seals
лежка для нерпы (древно)

bāhambi - ja znalazłem [I found]

bāxani

amba bāxani - warjactwo [madness]

baj - tak sobie [so, so at random]

bāja - bogaty [rich]

bajēki - talisman

baj - bāj - nie można [one cannot]

" " ork'ē - " " złe! [one shouldn't, wrong!]

bajda

" xōxiha - pogodzić się [reconcile]

bajráhu - skrzywiony [out of the straight, distorted]

bájsaj - na drugą stronę (rzeki) [cross a river]

" dáu - " " przejeżdżaj [cross a river impit. sg.]

bajśévy } mały, słaby duch pomocniczy szamana [shaman's small, weak helping spirit]

bajśivy } [court cause]

bájta - sprawa sądowa [help in a misery (trial)]

bájta álluri - wyręczyć z biedy (sprawy sądowej) [take compensation, reparation]

bajtány burú - wziąć odszkodowanie

bājuhu - leniwy [lazy]

cf. bās'u nári

baká - też [also, too]

bakahal - ?

puty bakahal ?

bakb'evi - drażnić [irritate]

bakkáu - znaleźć [find]

balá - balá	-	prędko	[quickly, fast]	
	cf. kusalji			
balá	-	nu, pójdźmy!	[let's go!]	
bálox báława	-	srebrna obrączka na mundsztuku fajki	[silver ring on a mouthpiece of a pipe]	
balda	-	futro z mandżurskich(?) baranów	[Manchurian ram furcoat]	
baldixamba n'e	-	od urodzenia (?)	[from birth]	(T.V)
báli	-	ślepy 109. BC	[blind]	
balž	-	urodzili się ??	[they were born]	(T.VII)
balžiadci	-	żyli	[lived (pl.)]	
balžimžé	-	żyli i żyjąc	[lived and living]	
bálžini	-	urodził się	[he was born]	
bamb'fni	-	klóć	[prick, pierce]	
banžupsulé	-	lubie	[I like]	(T.V)
bará	-	dużo	[many, much]	
mánga bará	-	bardzo dużo	[very many, much]	
barám báni	-	dużo	[many, much]	

bárgo	-	ogień	[fire]	
	cf. uiltó, tawí, táva			
báruni	-	prosto	[straight, directly]	
báśu	-	leniwy	[lazy]	
	cf. bájuhu			
baundi	-	byle jak	[carelessly, anyhow]	
bázi	-	lenistwo	[laziness]	
b'e	-	miejsce pośrodku namiotu; bokowe prycze w domu gilackim	[central place in a tent; side plank-beds in a Gilyak house]	
b'e	-	księżyc	[moon]	
b'eborém	-	wykrzyknik podczas seansu szamańskiego	[an exclamation during a shaman's seance]	
b'elduma	-	płaski talerz z drzewa	[flat wooden plate]	
bi	-	ja	[I]	
bici	-			(T.II)
" bilyrj	-	?		
bičxý	-	list	[letter]	
bikí	-	stać się	[become]	
samám	"	"	szmanem	[become a shaman]

bilda	- skąpy	[parsimonious, mean]	
	cf. k'euryini xymbi		
bildadáni	- odebrać	[take away]	
bilyrě	- tak (?)	[yes, this way(?)]	(T.II)
bíni	- nazwa małego ptaszka	[name of a little bird]	
bíni	- krzyk jego	[his voice]	
bíni	- jest	[is, exists]	
bivoní	- ochraniaj	[protect]	(T.XVI)
bizijó	- czy żyje		(T.XIX)
blato	- chusteczka, słowo rosyjskie "руаіокъ"	[handkerchief]	
		[Russian loan 'platok']	

bo	- niebo	[sky, heaven]	
bo amba	- djabeł niebieski	[heavenly devil]	
bo	- pogoda	[weather]	
órki bo	- zła pogoda	[bad weather]	
bo	- buran, zawierucha	[snow-storm]	
bodz'ěni	- zamyślać się	[be lost in thought, be thoughtful]	
si xájva bodz'ěsi á ?	- ty co się zamyślasz?	[what is it that you are so deep in meditation]	
bódo	- odzienie ze skóry foki	[garment made of seal fur/skin]	

bōc'o - ?

bōko			
bokombōni	- brzuch	[stomach, belly]	
bōjta	- cedr	[cedar]	
" mōni			

cf. bolcikta

bok žikpicini - węzeł, którego nie można rozwiązać [knot which can't be unfasten]

cf. xunihyni

bōko ūjsini - burczenie w brzuchu [growling, rumbling stomach]

bōkto - orzech w ogóle, orzech cedrowy [nut, cedar nut]

bol - niewolnik [slave]

bola

zobacz xaj bolá

boldu			
zob. dol boldu	- nietoperz	[bat]	
bólcikta	- cedr	[cedar]	

cf. bōjta

bōlo - jesień [autumn]

bolokta - wiklina, łoża [wicker]

bōno - grad, Krupy [hail]

bóto	-	figurki formy z zastrzoną głową	[idols with sharpend heads]
boroktuxáni	-	wypeckać	[besmirch, spatter(?)]
cf. buldangixani			
boróci	-	mazać	[smear]
bórrini	-	rozdawać	[distribute, give out]
bórru	-	rozdawaj	[distribute!]
borrivi	-	rozdaję	[(I) distribute]
bótaj	-	podwórze	[backyard, courtyard]
bótaj nýu	-	wynieść na podwórze	[take out to the backyard]
bóto	-	pączek liści lub kwiatka	[gemma, bud]
botóni	-	nasiona	[seeds]
botóni	-	prątek	[stamens]
botóni	-	szyszka cedrowa lub innego drzewa	[cedar cone or other tree]
botocín	-	żona odeszła (od męża)	[wife walk out on husband]
bojévi	-	ja myślę	[I think/am thinking]
bu	-	my	[we]
bubujéci	-		
		zobacz tepsu	
buccini	-	umrzeć	[die]

búčini	-	utonał	[he drowned, sank]
bufúli	-	darować	[present (v.)]
búg'je	-	biały (o reniferze)	[white (of reindeer)] (T.VII)
budá	-	ryż, lub inne rodzaje kasz	[rice or other kinds of groats]
bu dala nañesu bala?			
buddó			
" gánu			
xuryaci buddó gánu	-	wołać na święto niedźwiedzia	[call to a bear festival]
búđó			
		patrz maxk'ý búđó	
búdu	-	tlusty	[fat, greasy]
budueci	-	? patrz tepsu	
bu dylý	-	wy naprzód	[you go ahead, to the front]
buxpá	-	jukoła, przygotowana na zimę ryba,	[fish prepared for winter]
		podsmażona u ognia.	fried upon a fire
bujudaxáni	-	zepsuł	[(he) spoiled, damaged]
bujalbúri	-	zrobić sztuczne poronienie	[make an abortion]
"	-	poronienie	[abortion]
bujalcini	-	złamać	[break]

bujalcimb'e	-	ja złamałem	[I broke]
bujaldaxa	-	on złamał	[he broke]
(si) bujaldū	-	złam (ty)	[break! (sing.)]
bujde	-	żagiel	[sail]
bujjuri	-	polować	[hunt]
bujsin			
		patrz sungi bujsin	[cf.]
bujsiwi			
		patrz nyurcivi bujsiwi	[cf.]
bujū	-	niedźwiedź	[bear]
bujū ydēni	-	górný człowiek (dosłownie: niedźwiedzia gospodarz)	[mountain man (lit. bear's host)]
		bóg gór	[mountain god] cf. dūtto nāri
bukkondū	-	brzuch	[stomach, belly]
būko	-	garbaty	[hunchbacked]
bul bu pulŷ			(T.IX)
buldan gixāni	-	wypeckać	[besmirsch, spatter]
		patrz boroktuxāni	[cf.]
bulka	-	булка; słowo rosyjskie: "булка"	[roll, smallbread]
			[Russian loan]

bumaška	-	pieniądze; rosyjskie słowo "бума́шка"	[money]
		cf. ʒ'áxa	
būni	-	świat zagrobowy: cf. bŷni	[underworld, afterlife]
bunihŷni	-	krzyczy	[he)shouts]
būvi'e	-	zachód	[west]
"	uty	- zachodnie drzwi	[west door]
		cf. duvi utŷ	
buno - ruloxeni	-	aj boli!	[ai, it aches/hurts!]
			(T.II)
bunū rosizŷi	-	choruje (?)	[he is] ill]
			(T.II)
buraktá	-	duża gwiazda	[big star]
buraxta	-	krzemień	[flint]
burŷky	-	łuk w samostrzale	bow in a trap
burŷxy	-	łuk	[bow]
būru	-	oddaj	[give (it) back, return]
burūni	-	oddawać	[give back, return] (V.)
bušky	-	chrząstki	[cartilage, gristle]
busó	-	materia tkana	[cloth]

- buśú - odzienie dla zmarłego [clothes for the dead]
 butdori - zebrali się [they gathered (themselves)] (T. II)
 butu - męzka pałeczka ; takich 9 stawiają w około
 słupa, który ustawiają przy chorobie szamana.
 [male club - nine such clubs are being placed around a pole
 erected upon a shaman's illness]
 butúlka - butelka, od rosyjskiego бутылка
 [bottle, a Russian loan]
 cf. tükuru
 - búzi - umarł [he died]
 bybýćuri - święto [feast, holiday]
 cf. hupúri
 býbyči - święto [feast, holiday]
 býgdisi - wązka część trumny [narrow part of a coffin]
 býdu - taca, stolik do podawania jedzenia
 [plate, table to serve food on]
 bydýl b'eni - październik [October]
 bygzi - noga, słup leg, pole
 m'áoca býgzi - podstawka dla lufy fuzji by
 pewniej wystrzelić
 [a device supporting the rifle barrel to
 secure shooting]
 byxyndéj -
 patrz xýdu byxundéj
 [cf.]

- byjéni - długie boki trumny [long sides of a coffin]
 býjy - ciało [body, flesh, corpse]
 cf. nyylémi
 býki - jukoła suszona na słońcu (części mięsa ryby odcięte
 wzdłuż od kości po środku po odcięciu "čačabi") [fish flesh died in
 sun (parts of the
 flesh cut off along
 bones in the middle
 after cutting off
 ---)]
 býky
 " mygdý - wieczna zamarzlina (pod powierzchnią) [permafrost (under surface)]
 bykpini - poduszeczka, którą podkłada się pod pas [small pillow, which is put
 under the shaman's belt with
 attached pieces of iron and
 iron things]
 szamański, do którego są przywiązane różne
 kawałki żelaza i żelaznych rzeczy
 byldunduni - (jeden za drugiego) [one in a place of another, one instead of
 another]
 byd'uud'uu vaxáni - odemścić zabójstwem [take revenge by killing]
 cf. vaxani
 bylečú - pomóc [help, give(me) a hand]

- bylʒi - idź tu [come here]
 byllečuri - pomagać [help]
 cf. ɗlluri
 byltaj - raz [once, one time]
 g'edara - byltaj - jeden raz; duru byltaj - [2 razy - 2 times]
 ilalta - byltaj - 3 razy i.t.d. [3 times]
 bylycini - pomagać [help]
 bȳni - świat zagrobowy [underworld, afterlife]
 cf. būni
 bypejśěj -
 xȳdu bypejśěj - wiatr w plecy wiejący [tailwind]
 byremi - czarny jarząbek [black hazelhen]
 byrȳmi - rozumny (o zwierzętach) [wise (about animals)]
 cf. murutu
 byy - byy - by - dźwięki bez znaczenia, śpiewane [meaningless lullaby sounds]
 przy kołysaniu dzieci

C.

- ča - ten [this] (T.II)
 čáva - ją [her]
 čak - pełny [full]
 čáki (T.VII)
 čáč - dźwięk wydawany przy odpędzaniu psa po [sound uttered while sending away a dog following the exclamation ----]
 uprzednim wykrzyku "to"
 čáčabi - jukoła suszona na słońcu (części [fish flesh dried in sun
 mięsa ryby odcięte wzdłuż z zewnątrz] (parts of the flesh cut off
 along from outside)]
 čáŋgi - pan, urzędnik; słowo używane przez tubylców [master, lord, official;
 Amura zapewne pochodzenia mandżurskiego a term used by Amur
 aborigines, perhaps Manchu
 loan]
 cf. ȳ'angi
 ? čarrȳri - smażyć na tłuszczu na patelni [fry on fat on a frying pan]
 cf. ildátaj

ćék - wykrzyk szczura od bólu [rat's cry caused by pain]

ćék - ćék - dźwięki imitujące pisk małych szczurów [sounds imitating peep of small rats]

ćéni - wczoraj [yesterday]

ćeri - znak (participii) gerundivi [a categorial marker of gerundive]

ityhyćeri - zobaczywszy [having seen, noticed]

cicimanó - graj ize [play-ho! (imprt. 2nd p. sg.)]

ciciptani - suszyć [dry]

ciću - męzki organ płciowy; penis [man's sex organ]

cf. tutu

cihalindaxani - poszli ciąć [(they) went to cut (sth.)] (T.IV)

cik'e

" siżini - nie podejmie tego [will not be able to car-ry it] (T.II)

cikty - wesz [louse]

cf. ěikty

cilambáhi - ? patrz tókpó

cimáj - ranek [cf.] [morning]

" sir - wczesny ranek [early morning]

cf. ěimáj

ćín - ćín - ciruhyldes - dźwięki imitujące śpiew [sounds imitating singing of a bird "cindy"]

ptaszka "cindy"

cindy - ptaszek синица sikora [titmouse] (T.II)

cing'e - ? (T.VI)

ciohocigda - potem (?) [after, next] (T.II)

cipefikty - igły drzew iglastych [needles of coniferous trees]

ciróftu - poduszka [pillow]

ciśšeni - odpływać [swim away, sail off]

cf. gofellau

ciuci - dać bogom ofiarę [give an offering to gods]

ciundini

sama ciundini - przepowiednia (czy [shaman's prediction (or advice) during his performance]

rada) szamana podczas seansu wypowie-

dziana

cfuri - rzucić do góry [toss up]

cíži - krótki; gęsty (o kroku) [short (step)]

ćóć - potem [after, next]

ćóćokóni - upięszenie z małych paciorków mające formę trójkąta przywiązywane chłopczykom do pęka włosów nad czołem i na czole wiszące. [decoration of small beads in a form of triangle tied to boys' tuft of hair over forehead and hanging on the forehead.]

ćup - dźwięk dla określenia szybkiego odejścia lub odlotu [sound describing quick departure (on foot) or flight]

ćurumalu - skrzydła [wings] (T. IV)

č

čáćir - nieduży biały ptaszek morski [not big, white, sea bird]

čádo - } tam [there, over there]
čádu }

čádu - jědu - i tam i tu [here and there]

čagda (albo čagdu)

" ambá - djabeł, mieszkający w zarzuconym domowisku [devil living in a deserted homestead]

čáxu - topielec [drowned man]

čaj - herbata; od rosyjskiego "чай" [tea]
< Russ.

čájnik - czajnik z ross. "чайникъ" [tea-pot, kettle]
< Russ.

čakābi - pełno [full]

čakčanóči - twardy [hard]

čakpa - instrument składający się z pałki z zębami u końca dla kłucia liniejących [a device made up of a club with racks at the tip for piercing]

ptaków. birds losing feathers]

čald - figurka z drzewa człowieka bez ręki ; robią pod- [wooden figurine of a man
czas choroby jako talizman without a hand; made during
illness as a talisman]
(T.XIV)

čanāuri } dźwięki bez słów przeciągle w śpiewie używane [drawling sounds made
čanēni } while singing]

čāp'e - wówczas (?) [then]

čāška } [redacted]
čoška } [redacted]
na takich czterech słupach, nad którymi wygięta deska (łódź stara), przykry-
wa podłoga spichrza, dla ochrony od myszy on four such pillars, the
bent board (or a
piece of bark) put on
a pillar;
as
bent board (or old boat) is placed
and covers granary's floor as protec-
tion against mice
časý - zegarek ; od ross. "часы" [watch, clock]

čāška - miska z fajansu ; od ros. "чашка" [faience bowl]
čāvi - zły duch, który przeszkadza dzieciom spać [evil spirit troubling children
in their sleep]

čelčilluri - puścić strzałę [shoot an arrow]

čemāi - niespokojnie [unpeacefully, restlessly]

čemanā - jutro [tomorrow]

cf. čimana

čēni - wczoraj [yesterday]

cf. čēni

čiallū - odkąsić [bite off, snap off]

cf. koroktoxi

či - éso b'e - pełnia księżyca [full moon]

čihy - spuścić urynę [urinate]

čikpahani - podmoczyć [get wet, damp from bellow]

čikty - wesz [louse]

cf. cikty

čimāj - ranek, wcześnie [morning, early, soon]

mānga čimāj - bardzo wcześnie [very early, soon]

ulinga čimāj - dobry poranek [nice, good morning]

cf. čimāj

čimanā - jutro [tomorrow]

cf. čemanā

čimburi - puścić [let go]

cf. pūndy

činū - puścić! [let go! (impt. 2nd p. sg.)]

čimuxy - najmniejszy palec [little finger]
 činefú - pałka, laska [club, stick]

cf. činypú

čingaj - pałka do 3/4 metra którą przywiązują [3/4m club which is tied
 к шее оленя, чтоб он^{далеко} не уходил, ибо to the deer's neck to prevent
 она ударяет его при всяком шаге him from straying away,
 по ногам at each move this club hits
 the deer's legs]

drażek na powrózku uwiązany na szyji jelenia, ażeby się nie oddalał
 drażek

ten przy każdym ruchu jelenia bije go po nogach.

čingulúri - zarznąć [slaughter]

činypú - pałki z obydwuch stron od szamańskiego [clubs placed on both sides of
 słupa "turu" ustawiane shaman's pillar "turu"]

cf. túru ebúšk'ema illáu.

čirgañe - dawno [long ago]

čipa - glina [clay]

čipál - cały, wszystek, wszyscy [all, everything, everybody]

čipú - nazwa jakiejś jadalnej rośliny [name of an edible plant]

čifun

" dylky - tak powiedziano [so it was said]

zakończenie bajek, jak u Gilaków "hand^{u?} furú" [ending of tales, as by Gilyaks "hand furú"]

čóhipo - instrument dla rozwiązywania węzłów [device for unfastening knots]
 z kości, zwykle pięknie wyrzeźbiony [made up of bones, usually nicely carved]

čóho - złodziej [thief]

cf. dorósu

čóć - potem [after, next]

cf. čóć

čók - čók - čók - dźwięki, którymi przywołują [sounds for calling an adult rein-
 dorosłego renifera deer]

čokołsañani - otwór dla dymu w budynku [opening in a building to let out smoke]

čokonik - (T.I)

čokopi - wierzchołek [top, peak]

čolmoxóni - tańczą [(they) dance/are dancing]
 čooc - čeri - jeszcze [more, still] (T.II)
 čorhurraoxáni - trafić mimo, nie trafić [miss the aim]

cf. urrāoxáni

čóso - pozwolenie [permission]
 čun - krzesiwo (żelazna część) [flint (iron part)]
 čúny

kúo čúny - piersią karmić [breast-feeding]
 čup - dźwięk dla określenia odlotu ptaka [sound imitating bird's departure]

čurokty - różnego koloru gałganki, które się [rags of different color which
 przyszywają do odzienia szmana podczas are sewn on shaman's garment
 seansu wkładanego. worn during performance]

čyuf - zabity niedźwiedź [killed bear]

D.

da - sażeń mierzony rozłożonymi ramionami [fathom measured with spread arms]

da - na (z zapytaniem: gdzie?) [on (with a question: where?)]

da

np. g'eda - da sinykty - ani jednej jagody (czeremchi) [not a single berry
 (birdcherry)]

dádba - ?

dabda butteni ?

? krążek z pnia przechodzącego w korzenie, na którym kraja
 serce niedźwiedzia podczas jego święta [slice of a tree trunk used
 during bear festivals to cut
 Bear's heart on]

dabdá -

при медвежьем праздни-
 ке, на немъ режутъ сердце медведя

dabaháni - wziąć [take]

dabdaxáli - przegrać sprawę, być uznanym za winnego [lose lawsuit, be found
 guilty]

dabuttáu - potrzymaj [hold (2nd pers. sg. imprt.)]

? daxsurí - uderzać brzękadłami używanymi [strike with rattles altern-
 ately on one or the other
 podczas seansów szamańskich, to po jednej ręce to po hand during shaman's
 performances]

drugiej

- dái - gesty (o obłokach) [heavy (about clouds)]
 daj - duży [big, large]
 daj gasá - duży ptak, który sprawia grzmoty [big bird which causes thunders]
 cf. ágzi
 dájjuri - chować [hide]
 dajháni - schować [hide away]
 dákčuri - dodać [add]
 daki - hak, na którym podwieszają kocioł nad ogniskiem [hook on which a boiler is hanged over the fireplace]
 dakciháni - dodała [she added]
 dakséni - przylipnąć [glue, plaster (v.)]
 daksaxáni - przylipnęła [she glued, plastered]
 dáli - bęben szamański [shaman's drum]
 dalláuru - karmić psa [feed a dog]
 cf. okk'éni
 dalú - skład dla prowizji na 4 słupach [storehouse on four pillars for provisions]
 cf. dalý

- dalupuháni - napełnić [he filled up] (T.II)
 dalý - bęben szamański [shaman's drum]
 cf. dalú
 damka - nazwa gry w karty; od rosyjskiego "дамка" playing-cards game name
 dána - biodro [hip]
 " g'erapsá - kość biodrowa [hip bone]
 dandalíni - żartować [joke (v.)]
 daokta - toń (w rzece) [flood] waterway (of a river)
 dapá - komarnik, namiotik dla zabezpieczenia siebie [moskito net]
 od komarów
 cf. dáppa
 dapakáptu - gra dziewczynek w tworzeniu przy na- [girl's game in creating by
 ciąganiu na plecy sieci i innych figur putting on their backs nets and
 other figures]
 dapafúni - rączka od brzękadła szamana [shaman's rattle handle]

- dapduxáni - odebrała [she) took away]
 dappa - komarnik [moskito net]
 cf. dapa
 dapp'evi -
 bujúmbu dapp'évi - wskoczyć na głowę niedźwiedzia [jump on the bear's head]
 darákpura - okrągły (o twarzy) [round (on face)]
 " dyryl - okrągła twarz [round face]
 cf.
 dárakta - drzewo (crathaegus) [tree]
 daramáci -
 sanja daramaci - tytoń palić we dwóch z [two people smoking one pipe]
 jednej fajki
 daram'é - szeroki [wide]
 darámi -
 dargí - "ostroga" na fokę [harpoon for seal,
 fishing spear]
 cf. láxu, lápa

długie kilkanaście metrów
 [several meters long]

- u?
 dárna - nieduża pałka których 9 ustawiają [not big club; 9 of which are put
 w około "hasikta turu" around "hasikta turu"]
 dáta - korzeń drzewa i rośliny [root of a tree and a plant]
 datan dúni - osnowa drzewa tree trunk
 datáñe (T.V)
 dáu - } przejechać przez coś [run over/through sth (by vehicle)]
 dáuri } cf. bájsaj 82A
 úñe dáuri - przejechać przez rzekę [cross a river (by a vehicle)]
 daurú -
 nuimb'e daurú - przewieź mię (przez rzekę) 82A [take me over a river]
 dausisíni - grubjanin [boor, brute]
 dausí - sól [salt]
 dausulapulá - solony [salted]
 dausulláuri - solić [salt (v.)]
 davájtú
 " dóroma - ścieżka, po której przeciągają [path along which boats are
 łódź dla skrócenia drogi na dużych zakrętach rzeki, pulled for shortening journey
 on river meanders]

lub na zawałach.

or to evade river obstacles

dáví - fajka mandżurska [manchurian pipe]

cf. mómo

davvandíni - ziewać [yawn (v.)]

dédule - brzoza, Betula alba [birch]

del - ryba "tajmeń" [fish name]

depimúni -

sirýkty depimúni - jajko mrówki [ant's egg]

déppi - pokarm, jedzenie [food, nourishment]

dépci - jeść [eat]

d'érgu - sok brzożowy [birch juice]

derúkpi - odpoczywa [rests (he, she)]

détu - tundra

decinisú - wyrównać [make even, level]

d'fumbúri - karmić [feed]

d'fúny - niedźwiedzia karmić [feed a bear]

cf. okk'éni

d'évi - towarzysz, krewniak [companion, kinsman
relative]

cf. j'ési

diláta - pot [sweat]

cf. j'ysýni

diláta - pocić się, roztopiać się od upału [sweat (v.), melt from heat]

diléni - głowa [head]

" puiuri kucihy - nóż używany tylko do oczyszczania głowy niedźwiedzia [knife used only while cleaning bear's head]

dili - głowa [head]

dili - nazwy jakiejś ryby, która tylko na Amurze się spotyka [name of a fish species seen only in Amur]

dilyménu - złodziej, łajdak, oszust, łotr [thief, scoundrel, cheater, villain]

cf. dorōsu

dóbuni - w [in]
 dócimbi - ja jestem rad [I am glad]
 dócisi - ty jesteś rad [you are glad]
 doduhambáni - siedzi (o ptakach) [sits (of birds)] (T.IV)
 dokotauri - pamiętać [remember]
 doktaxambi - ja pamiętałem [I remembered]
 doksivi - niema czasu [there is no time]
 doktor - lekarz, doktor; od ross. "доктор" [medical doktor]
 < Russ.

cf. októzi okcinín

dólba
 " taldáni - północ [north (midnight)]
 dol boldú - nietoperz [bat]
 dóni - 1) 2) cybuch fajki [pipestem]

dóno cici

tokto dono cici (T.II)
 dorána - głupiec [fool]

doro - prawo, zwyczaj, obyczaj [law, custom, habit]
 dóróma - ścieżka [footpath]
 dorósu - ukradł [he] stole
 " - złodziej [thief]

cf. dilyménu, čóho, hosiktalaháni

dorumbáñe - piękni [beautiful (3rd, pl.) (T.V)]
 dosobó - pałka, na której podwieszają kocioł [a bar on which a kettle or a tea-
 i czajnik gotując coś w drodze., pot is hung to cook sth. during
 journey]

doso^{o?}fi - seans szamański [shaman's performance]
 dotá - mielizna [shallow, shoal]
 dotoxóni - siedzi [sits (3rd sing.)]

drop - śrót; od ross. "дробь" [shot]
 dróřuma - śrótowy [shot adj.]
 " m'éoča - fuzja do śrótu [shotgun]

dryppuci - skakać na jednej nodze aż do wskazanego
miejsca (gra) [a game consisting in jumping
on one leg towards a specif-
ied place]

du - dwa [two]

du -
" nangu - paść na soboli [sable trap]

du - na [on]

np. na - du - na ziemi [on the ground, on earth]

duá - lato [summer]

dudákta - miękki grzyb drzewny (jadalny) [soft tree mushroom (edible)]

dudyly - klon [maple tree]

cf. ništi

duelín - zmienić [change (v.)]

dueliśú - zmień (?) [change (imp.)]

duelixéni - podmienić [exchange]

dúgbi - do domu [home (direction)]

dúgda - dom [house, home]

dugiálili - faktorja rybna (na brzegu morza) [fishery plant on a sea shore]

dúgla aná g'érymbi - bezdomowy człowiek, włóczęga [homeless man, tramp]

duxú - dom [house, home]

duxú
patrz huraktáu duxú [cf.]

duxúl - w domu [at home, in the house]

dux - taj - do domu, do izby [home, to the room]

dújo - miękki [soft]

dukbarun - ?

dukpon tunni - pręga, bruzda, zagon [ridge, furrow, groove]

dukpuléni
" pukturi - zabić chce (?) [wants to kill]

dukpúni - jakaś kość znajdująca się w głowie ryby [a bone inside fish head]

duktájni - siedzi w domu [stays/sits at home]

dugda [at home] dugla [at home]

dully - naprzód [ahead, forward]

dultar^{u?} d'úmi - śpi [sleeps (3rd sing)] (T.VI)

dúłzihy

buju dúłzihy - żelazko koło głowy niedźwiedzia piece of iron by bear's head

dúłziy - łańcuch

[chain]

dúlu

" byżiini - przednie nogi

[front legs]

dum - part. compar.

dúni - stare łozysko rzeki

[old river bed]

duni

mynuzen duni - kiedy poszła

[when did she go?] (T.II)

cf. wannábu dúni

dun - morski lew

[sea lion]

dunji - lewy

[left side]

diri - kołyska nocna z kory brzoźowej

[birch-bark night cradle]

diri - drobic

[crumble]

dirisini - kwaśny

[sour]

duricini - odnieść

[take back, give back]

duricici - odnieśli

[took back, gave back (3rd pl.)]

durisú - odnieść

[take back, give back (imp.)]

durim'eri - odnosić

[take back, carry back (T.II)]

durumbyni -

(T.X)

dúrun - zewnętrzny wygląd

[appearance]

dúrun órki - zły z zewnątrz

[evil appearance]

duruhigda - piękny

[beautiful]

(T.V)

dusen'usó - ?

(T.VI)

dusepsulé - zapomnisz

[you'll forget]

dusikty - lochinia астуби́чник = krzak lochiniowy, borówkowy

(botan. nazwa)

[bilberry, whortleberry]

dússa (dússy) - tygrys

[tiger]

dutépu mani - ?

(T.II)

dúttej

" hyrelu - na odwrót słońca

[against the sun's course]

dútto nári - człowiek gór, mytologiczny

[mountain man, mythological]

cf. bujú ydéní

dutúni

dúve - górny

[upper]

duvi

" utý - górne drzwi

[upper door]

dúvy } - lód.
dúy }

[ice]

dy - także

[also, too]

duf - bogactwo(?)

[wealth (?)]

putý - zi dyf túcin - z córki bogactwo zrobił [he gained wealth through daughter]

dygdúnu - zapal [kindle a fire (impt.)]

cf. ivánu

dygž'ěni - palić się

[burn]

dygž'eci - palą się

[(they) burn]

dyh - dyh

" mo - opalone drzewo [smoked tree]

dyhyni

patrz gudy dyhyni - łatać, reperować (odzienie) [patch, repair (clothes)]

dykdýxěni - opalić się (od słońca) (o twarzy) [get a suntan (on face)]

cf. šuttej

dýksy - bezmian (waga) [balance (instrument to weigh)]

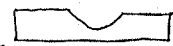
dyksyllěni - wazyć [weigh]

dyk týkty - pióro [feather]

dyktyŕu - pudełko (z kory brzozy) [box (made from birch-bark)]

dyldánzi - śpiewać świągotać (o ptakach) [sing (of birds), twitter]

dýli -

[they put leather in this recess and strike with a pestle] skóre w tem wygięciu kładą i biją tłuczkiem

dyllyuty - bardzo [very]

dýngu - słodko [sweetly]

cf. aptáuli

dýngul - samostrzał [a kind of trap]

dýpi - jedzenie [food]

dypúnžin - } otruc [poison (v.l.)]

dyfúnžin }

dyrezixymbi - ja zostałem [I stayed behind]

dyridixěni - zostać w tyle [stay behind]

dyrukpi - } odpoczywać [rest]

dyrupixýni }

dyrykpú	-	zatrzymaj się	[stop (2nd sing.)]
dyryli	-	twarz	[face]
dyryli	-	zacięcie na palce "maŋni" oznaczające twarz	[incision on a rod "maŋni" marking the face]
dyrynú	-	skakać	[jump]
cf. pukcini			
dýrye	-	szarf z ogonów wiewiórek	[scarf made of squirrel's tails]
dýngu	-	smaczny	[tasty]
dyunʒ'é	}	na lewo	[to the left (direction)]
dyuttý			
dyunyktý	-	grzyb (na ziemi rosnący)	[mushroom]
dýy - dýy - dy	-	dźwięki bez znaczenia, używane przy śpiewaniu kołysanek	[meaningless sounds used when singing lullabies]

E.

ebúspé	-	zawiórowana pałka (ajnoskie "inau")	[a shaved stick (Ainu "inau")]
cf. iláu			
ededé	-	chwalić się	[praise, boast oneself]
egyvé	-	mię (?)	[me] (T.V)
ejákko			
"	tahani	-	była u steru [she held the rudder] (T.II)
ékoće			
úgda ékoće nari	-	człowiek sterujący łodzią	[helmsman]
elawáusin	-	wstydzic się	[be ashamed of]
emú	-		(T.VI)
emulluité			(T.VI)
enana	-	dźwięki bez znaczenia używane w pieśniach	(T.V)
		[meaningless sounds used in songs]	
enunʒini	-	smarzać się	[blow one's nose]
érkala	-	wstyd	[shame]
érkala - aná	-	bezwstydnik	[impudent fellow]
erokk'éciha	-	widzieć nie może (?)	[he] cannot see (T.II)

érruri - zakładać [put on (sth.)]
 eskúci - czekać [wait]
 etú - ? cf. páma
 ežerėj - ciężarna; w ciąży (kobieta) [pregnant woman]
 esín -
 tari esín saráj - czy on nie wie? [doesn't he know?] esi = ysi - 'nie być'

esisí -
 si esisí saré - czy ty nie wiesz? [don't you know?]
 cf. ysi, ysin
 etú - ?
 páma etú tóndokto

F
 furaxtami }
 furaktámi } kamień do ostrzenia (?) [whetstone]
 fúriha - nos [nose]

G.
 gǎ - na [on] (T.II)
 gabála - nazwa jakiejś choroby [name of an illness]
 gáddu - przynieś, podaj 33 II (?) [fetch, pass] ^{impf. sg.}
 cf. búru
 gaddo
 ýcin gáddo - nie przynieśli [they] didn't bring, (T.II) fetch

gadú - kupić [buy]
 cf. xodási
 bi gajívi - ja kupię; bi gaccimbi - ja kupię
 gadúmi - zaważałem [I'll buy] [I bought] (T.II)
 gaj - wrona [crow]
 cf. tuá, óli
 gax - gax - gax - krzyk wrony "gaj" [sound made by a "gaj" crow]
 cf. gāk
 gajáu - czwarty palec ręki [forth finger]
 gaj'áu - zagadka [riddle]
 gajduáci - przyprowadzili [(they) brought along]
 gajmōni - krzak Spiraea sorbifolia [bush] [a kind of shrub, frutex]
 gāk - krzyk wrony "gaj" [sound made by a "gaj" crow] (T.II)
 cf. gax
 galúni ?
 galuptuláñe }
 galuptaláduñe } nie zechce will not want (T.V)
 gamásu }
 gamašumbi } siostrzeniec, syn siostry [sister's son]

gangangáju - odgadnij [guess] impt. (T.I)
 ganinganá - dźwięki bez znaczenia w pieśniach używane [meaningless sounds used in songs]

garpáu - } naciągnąć łuk, wystrzelić [draw a bow, shoot]
 garšpau }

cf. jeburiŋi

gasá - osada, wieś [settlement, village]

" ydēvi - starosta, wójt wsi [head of a village]

gasá - ptak (w ogóle) 33 [bird]

gas'eptú

kólija gas'eptú - specjalnego gatunku pomocniczy [shaman's helping spirit for special purposes]
 duch szamana

gatáo ?

gataćer - przyprowadziwszy [bringing along] (T.II)

g'ául - wiosło = g'éoli [paddle, oar]

g'edá - jeden [one]

g'edara byltaj - jeden raz [one time]

g'edaxy - ? (T.V)

g'éde xála - jednego rodu, jednego pochodzenia [come from the same family, of the same descent]

g'emsicá

" ilau - "inau" specjalnego gatunku [special kind of "inau"]

g'en - prawo, zwyczaj 38 I [law, custom]

cf. dóro

g'engoróci -

girapsáni g'engoróci - szkielet [skeleton]

geniŋsé - } dźwięki bez znaczenia, w pieśniach używane (T.V)
 genineŋgaká } [meaningless sounds used in songs]

g'éoksa - foka 38 I [seal]

cf. pýty

g'éoli - (ster) wiosło! 38.I. [(rudder) paddle!]

cf. uráni

g'eolixán - wiosłowała 38 I. [(she) rowed] (T.II)

g'éo - ?

" tuŋini - zmrok [twilight]

g'erú - heblować (nożem) [(v.)plane (with a knife)]

g'ésuu - krótki wygięty nóż 38 II.	[short bent knife curved]
g'ésu kuptú	
g'étturi - pieszo	[on foot]
g'eulimi - wiosłowali	[they rowed]
g'eulixáne - wiosłowała	[she rowed]
cf. g'eolixan	
g'éva - północ	[midnight]
g'éva - brzask, przedświt	[dawn, daybreak]
" - naxáni - świta	[dawn (v.)]
yly g'éva neni - prędko zaświta	[it'll be dawn soon]
gičúli - zimny (o wodzie)	[cold (of water)]
gidá - dzida	[spear]
gidáko - żelazko do wydobywania z fajki popiołu	[a piece of iron to clean a pipe from the ashes]
giktažiháni - posłać, a	[he/she send] (T.II)
gilaxéni - cień, odblask	[shadow, reflex]
b'e gilaxeni - odblask księżyca (w wodzie)	[reflex of moon in water]
gilly - kłamać	[lie]
gilyptú - bransoleta	[bracelet]

gímda - ryba	płoc [fish (roach)]
giraktáni - krok	[footstep]
gírandy - przekroczyć	[overstep]
girápsa - kość	[bone]
girápsó máli dili - czaszka (dosłownie: kości tylko	[skull (lit. bones only head) głowa]
giráu	
" b'eni - grudzień miesiąc	[December]
gírky - naczynie z kory brzozonej	[birch-bark utensil]
gírkyku - półka do naczyń	[shelf for utensils]
girpi - nazwa drzewa cienkiego, lecz b. twardego i giętkiego	[the name of a thin but very hard and elastic tree(it was once used for manu- facturing bows, now for making ramrods (for riffles))]
(robiono z niego łuki, teraz dla fuzji	
gírpu - pałeczka, którą szaman uderza po bębnie	[shaman's drumstick]
cf. gízipú	
gíry - piasek na brzegu morza	[seaside sand]
gišúruki - mały nożyk, którym wycinają wzory,	[small knife for carving ornaments on birch-bark]
ornament z kory brzozonej	
gízipú - patrz gírpu	
cf.	

góci - jeszcze	[still, more]	
cf. hýry, nimá		
goci - goci - znowu	[again]	
gocijé - ?		(T.XV)
gocisini - gorzki 37 Ac	[bitter]	
góduma		
" b'eni - lipiec	[July]	
gódu		
" sundáta - ryba, która straciła siłę idąc w górę po rzece (z gatunku łososi)	[fish which lost strength going up the river (kind of salmon)]	
gofelláu - odjeżdża od brzegu na łodzi	[leaving the shore on a boat]	
cf. ciššéni		
gofullé - ciasno (o miejscu)	[cramped (place)]	
gogrúni - tak (?)	yes (?)	(T.III)
g'oxatu - włóczęga, nie mający swego kąta.	[tramp without own place]	
goj - cudzy, obcy, inny	[foreign, strange, different]	
" nári - cudzy człowiek	[foreigner, stranger]	
goj - goj - różne, rozmaite	[various, diverse]	
gol		
" gasa - liniejacy ptak	[bird losing feathers]	
goró - późno	[late]	

goró - daleko	[faraway]	
gorobodú - ?		
goródua		
" sívy - specjalnego gatunku burchan	[special kind of a talisman]	
goróđ - czy daleko?	[is it far ?]	
gorópci - stary, dawny	[old, ancient]	
cf. sagji		
gośú - z trudnością	[with difficulty]	
gotcisi - ?		(T.XIV)
gu - gatunek pająka na długich nogach, uważanego za jadowitego	[a kind of spider on long legs considered as venomous]	
guągsá - miękki	[soft]	(T.V)
gúććuri - kazać	[order (v.)]	
gúgda - wysoko	[high]	
guguldú - motyl	[butterfly]	
gudákta - broda, wąsy	[beard, moustache]	
gudaktáuna - brodaty, wąsaty	[bearded, with moustache]	
gudáktala aná - bez brody, bez wąsów	[without beard, without moustache]	

gudedehéni	-	porwany	[torn, tattered]
gudžily	-	żałować	[be sorry about (sth.)]
gudy	-		
" dyhyni	}	latać, reparować	[patch, repair]
" nymbysihy			
guiećivi	-	pośredniczyć, nieść wieści	[mediate, bring news]
guinžini	-	wyciągać się	[extend, stretch forth]
gūjčuri	-	opowiadać	[tell (a story)]
gūjčivi	-	opowiadać (?)	[tell(?)]
guoroxtóu	-	nazwa niedużej rośliny, uważanej za trującą	[name of a small plant considered poisonous]
guréi	-	przestronny	[spacious]
guréj	-	rzadki	[rare]
" na	-	rzadki las	[forest with scarcely disposed trees]
gurellú	-	rozwinąć	[unfold]
guroktoni	-	Anemone	
gurylluxi	-	wyrównać (odzienie)	[straighten clothes]
gúsi	-	stryj, wuj	[uncle]
cf. axá			
gusimbi	-		
gúsi	-	orzeł	[eagle]
" h'eni	-	styczeń	[January]

gusyptyni	-	dach	[roof]
guýptyni(?)	-	dach	[roof]
gužilylú	-	bardzo proszę	[please]

gy	}	nu, nuże nuzé!	[go ahead!, come on!]
gybalá			

gygdu	-	przezroczysty, jasny	[transparent, bright]
gyis'ú	-	wyścigi	race

cf. tuksáuri

gylbóni	- ?	imię	[name]
---------	-----	------	--------

gusimbi gylbóni	-	wuja imię	[uncle's name]
-----------------	---	-----------	----------------

gylbú, gylbóni	-	imię, nazwisko, nazwa	[name, family name]
----------------	---	-----------------------	---------------------

gyllevi -

bi gyllévi	-	potrzeba mi	[I need]
------------	---	-------------	----------

gylléu	-	szukać	[search, look for]
--------	---	--------	--------------------

gyllý	-	chcę	[I want]
-------	---	------	----------

gylúr	-	szukać	[search, look for]
-------	---	--------	--------------------

kysi gylúr	-	szczęścia (powodzenia) szukać	[look for good luck]
------------	---	-------------------------------	----------------------

gynyn gýky gynyný	-	dźwięki bez znaczenia, w pieśniach używane	[meaningless sounds used in songs]
-------------------	---	--	------------------------------------

gyréni -
 dūxu gyréni - miejsce wyrównane dla domu [a place leveled for a house]
 gyrix - ospa [smallpox]
 gyrylli - w okolo latać [fly around]
 náva gyrylli gasá - bekas. (dosłownie: ziemię [snipe (lit. a bird flying round the earth)]
 w około oblatujący ptak)

gyry - każdy (?) [every] (T.II)
 gysi - razem [together]
 buduni gysy - we dwóch [both]
 gysibini - równy, gładki [plain, smooth]

H.

habābi - ? (T.XIV)

hać - haci - (T.IX)

hāci -

" mo - wyrzucone morzem na brzeg drzewo [tree thrown on the shore by sea]

hāgburi - zdjąć z haka (np. kocioł) [unhook (eg. a kettle)]

hāgduāci - przypłynęli (do brzegu) [(they) landed ashore]

hagiry - ikra [roe]

hāxta - samiec renifer [male reindeer]

cf. kūrpa

haj hýk - co to takiego? [what is this?]

hacici - zatrzymali się (w łodzi) u brzegu [stop (in a boat) by the shore]

hākta - wykastrowany renifer [castrated reindeer]

halacihāni - opóźnić się [be late]

hamaraxk'ēni - potem [next, after]

hamdatāni - liść [leaf]

hanis'aj - ? (T.I)

hap

" sanžini - djabeł (?) [devil] (T.III)

hapināu - osa [wasp]

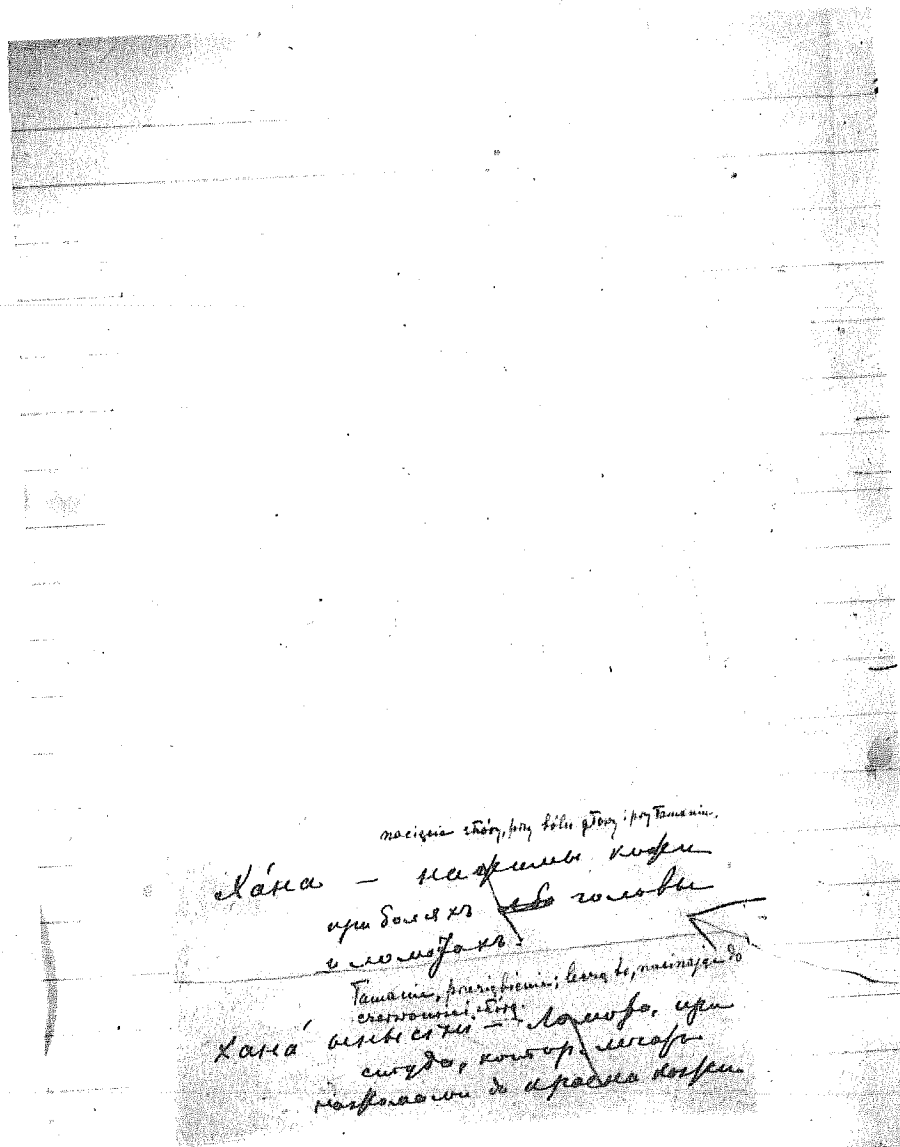
- hąsındaxani - skarżyć się [complain]
 cf. xąpsuri
 hápihi - wiaz [elm]
 háрпи - długie cięcie [long cut]
 hasál - skrzydlaty [winged]
 hasal sirukty - mrówka ze skrzydłami [ant with wings]
 hásikta - świerk Abies cf. sigdi [spruce]
 cf. xášta
 " turu - słupek ze świerku, który stawia podczas choroby szamana [spruce pillar which is set up during shaman's illness]
 hatúpuni - żądło osy odwłok osy [wasp's sting] [wasp's abdomen]
 haulé - omal, prawie [nearly, almost]
 hażisú - przystań, miejsce brzegu, dokąd przybijają łodzie [harbor, place for boats on the shore]
 heē - heē - dźwięki wymawiane b. cicho [sounds pronounced in a low voice]
 héjłak
 " čow - zdaje się [it seems]
 hohóni - żądło (komara) [mosquito's sting]
 hoxóni - dziób [peck] (T.IV)
 hoxsijá - hoxsijaxáni - zachorował na chorobę, przy której się puchnie i poruszać nie jest w stanie [he suffers from an illness the symptoms of which are swelling and inability to move] (T.II)
 hójśa - piana [foam]
 cf. xójśa

- holldomboné - z dwóch stron [on both sides] (T.V)
 honótko - piasek [sand]
 cf. xonótko
 hopótko - brwi [eyebrows]
 hopsoxomb'é - trudno [difficult]
 hóru - rąb, rąbnij [chop]
 hosiktáláhani - złodziej [thief]
 cf. dorósu
 hótto - goły [bare, naked]
 huđyuli - drogo [expensive]
 hukpyj
 " poróni - kępka [cluster, tuft]
 húktu - mała, biała wesz [small, white louse]
 húmbuli - ochrzypnąć [grow hoarse]
 húngra - okno (w błocie) [a spot of clear water in the mud] probably
 húppini - bawić się, grać na czymś [play, play on an instrument]
 hupúri - święto [holiday, feast]
 cf. bybýčuri, býbyci
 húpuri - żartobliwy [playful, jocular]
 " gylbu - przezwisko (dosłownie: żartobliwe imię) [nick name (lit. jocular name)]
 huráktam - kora(?) [bark]
 " duxú - z kory dom (robią latem koło rzek, gdzie łowią ryby) [bark-made house (built in summer close to rivers where they fish)]

hus'ěvi	- wymiotuje, wymioty	[he/she]vomits, vomit (n.)	
hus'euri	- wymiotować	[vomit, puke (v.)]	
hýhy	- rzemień	[leather strap]	
cf. xýky			
hýhy	- } pieśń	[song]	
hyhýni	- }		
hyjekteni	- Różysko rzeki	[river bed]	(T.III)
hykkusíni	- gorąco	[hot]	
hykúli	- ciepło,	[warm]	
hymýbi	- markotny	[sad]	
cf. hyptyu			
hýnda	- przyjechali	[(they) came]	(T.VII)
cf. sinda			
hyn'ě	- tak (na pytanie "jak")	[this way (to the question how?)]	
hynumí	- zręczny	[skillful]	
hynumí	- tanio	[cheap]	
cf. 3'a			
hyjúcín	- mycie (o reniferach, szczególnie ich cielętach)	[blead (of reindeers particularly of their calves)]	
hypp'eulu	- gasić	[extinct (v.)]	
hytýu	patrz hymýbi	[cf.]	
hyrelú	patrz attaj hyrelú	[cf.]	
hyry	- jeszcze	[still, yet]	
cf. goći			

hyryktěni	- }	skóra (u człowieka)	[skin (of a man)]
hyrykty	- }		
cf. nátta			

X.			
xaddáu	- bóg posyłający rybę i jednocześnie bóg twórcą	[god sending fish and simultaneously god creator of the earth]	
ziemi			
xailta	- gdzie(?)	[where (?)]	
xaj	- co, kto (o zwierzętach)	[what, who (of animals)]	(T.VII)
cf. 9uj			
xajgá	- co takiego	[what]	
xajbolá	- dokąd idziesz	[where are you going]	(T.V)
xajbu	- poco	[what for]	
xajdu	- gdzie	[where]	
xajhu yri	- coś takiego	[something like this]	
xaj móci bajcá!	- ? (okrzyk na leniwego, zmuszający do roboty)	[shouting onto a lazy man forcing him to work]	
xaj rynigá	- ?		
xāj - xāj!	- krzyk djabła w lasach mieszkającego	[shout of a devil which lives in forests]	

Хана нажимы кожи при болях в голове и ломотах [cuts on the skin upon treating headache and pain in the joints]

Хана ыньсини - ломота, простула, котор. лечат нажимами до краснн кожи [pain in the joints, colds; they treat it making cuts on skin]

66 frontispis (cf. the preceding page).

xajś - ?

xájvada - nic (albo: cokolwiek bądź przy negatywnym słowie) [nothing "or" "anything" if there is any other negative word]

xájjida - nigdzie [nowhere]
" ysíni - nigdzie nie [nowhere]

xála - chomąt uprzęży (na psa, renifera), obroża (na psa, niedźwiedzia) [a collar of a dog or reindeer harness, dog's or bear's collar]
xaláci - oni czekają [they wait]

xalaćcu - poczekaj [wait (2nd sing.)]

xáldu - kaczka [duck]

xáli - kiedy? [when?]

xálidda - kiedy (), kiedykolwiek bądź. [when, whenever]

xalcihinare - łódź (słowo używane tylko w bajkach) [boat (word used only in tales) fables]

cf. ugđá

xamaréla - potem [next, after]

xamarépi - z tyłu [from behind]

xamari }
xamasá } nazad [go back]

xána -

xaná ynysíni - przeziębienie, łamanie w kościach [cold, chill, pain in the joints]

xanáturi - czarny bez, bez gronisty [black lilac]

xánmaxa - wyschły, skoszona przeszłoroczna (o trawie) [dried, mowed last year (of grass)]

xannabu - ?

xápšuri - skarżyć się [complain]

cf. hapsindaxáni

xarakíyie - ciało [body, corpse]

xarapsá - skóra oczyszczona od włosów (renifera) reindeer's skin cleaned from hair

cf. náttá

xárku - wachlarz z kory brzozonej do rozdmuchiwanie ognia birch-bark fan to

xášta - świerk Abies [spruce] arose flames

cf. hásikta

xásu... ha - ile? [how many/much?]

np. xasunnijahá - ilu ludzi [how many people]

xasu yaxa ha - ile pieniędzy [how much money]

xasu sundata - ile ryb [how many fish]

xáukku - ręcznik [towel]

xauluxáni - puchlina [dropsy]

xáuri - wycierać [wipe]

xaurívi - ja wytarłem [I wiped]

xáusal - papier [paper]

xavasáj - dokąd [where to]

cf. xóty

xavv'eppani - ?

(T.II)

xav'edu - skąd [where from]

" xynj'enihá? - skąd przyszedł? [where did he come from?]

xázikty - łuska ryby [fish scale]
 xaz'ú - nożyce [scissors]

xes'eni - gospodarz, pan, zdaje się, że to rusycyzm [host, lord it seems to be a Russian loan derived from khoziain; usually they use the word ---]
 wzięto od słowa "хозяйинь". Zwykle mówią "yd'ni"

xindá - idź tu [come here] *impf. 2nd p. pt. sg.*
 xindá - xindá - idź że, idź! [go, now go!] *impf. 2nd p. sg.*
 xoćcéni - parsz [tetter (?)]
 xoći - kaczka [duck]
 xodási - kupić [buy]

cf. gadú

xogihámbi - ja ukończyłem [I finished]
 xodohóci - kołýchać się (óćziówieku) [sway, swig (of man)]
 xōz'áũ - pieprz [pepper]
 xōz'anúsó - skończ [finish (2nd sing.)] (T.II)
 xōziáci - ukończyli [they finished]
 xōz'u - skończ że [stop it]
 yglý xōzu - przestań [stop] *impf. 2nd p. sg.*

xoróni - duch, powiew [ghost, blow]
 xos'é - krótka spódniczka ze skór foki, którą wkładają [short skirt of seal skins put on during sledge drive to prevent garment soaking also shaman's skirt]
 jadąc sańmi, by nie moczyć odzienia, również
 i spódniczka szamana

xósikta - paznokieć, pazur [nail]
 xosiktá - mała gwiazda [small star]
 xosipú - ostry nóż dla wyrobu skór [sharp knife for processing skins]
 xosipuri - skrobać [scrape]
 xosísi - drapać [scrabble]
 xósoni - futro z lisich łap [fox paws' fur]
 xotó - łysy [bald]
 xótto - goły [bare, naked]

cf. hótto

xoturulé - swędzi [itches (2nd sing.)] (T.V)
 xóty - dokąd [where to]

cf. xavasáj

xu - rama ogniska [fireplace frame]

xúciryn

" siury - kości kręgosłupa niedźwiedzia (?) [bones of the bear's spine]

xúćuku - lejka [probably Russian лейка]

cf. kujúli

xudañéni - kupiec [merchant]

xojlenz'umé	-	śpij	[sleep (2nd sing.)]	(T.VI)
xojó	-	żurawina	[cranberry]	
xojs'a	-	piana	[foam]	
cf. hójs'a				
xalbiraktá	-	osoka, turzyca, z której Ajnowie robią maty	carex used by the Ainu to produce mats	

xoldináu	-	wieszadło dla suszenia sieci	[rack for drying fishing nets]	
xóldoho	-	suchy	[dry]	
xóldoni	-	bok (u człowieka lub jakiego przedmiotu)	side (of a man or any object)	
xóldóni	-			
xoldoskó	-	grób	[grave]	
xolŷ'ú	-	susz!	[dry! (2nd sing.)]	imprt.
xólŷ'uri	-	wędzić (rybę)	[smoke (fish)]	
xóm	-			
" b'eni	-	marzec	[March]	
xóni	-	jak	[how]	
xonótko	-	piasek, drobny żwir	[sand]	
xonóktu	-			

cf. honótko

tava xonótko	-	ognisko	ognisko	[fireplace]	
xon tauré	-	cóż robić!		[what to do!]	(T.V)
xopuláu	-	odrybać		[chop off]	
cf. xórini					
xorákta	-	kora (drzewa)		[(tree) bark]	
xóri	-	dwadzieścia		[twenty]	
xórini	-	odrybać		[chop off]	

cf. xopuláu

xudas'u	-	sprzedawać	[sell]	
xudasuhámbi	-	ja sprzedałem	[I sold]	
xudasívi	-	ja sprzedam	[I will sell]	
xudé	-	ciężko	[hard]	
cf. mangák'e				
xudd	-	ogon (u zwierząt)	[tail (of an animal)]	
xuduré	-	ogon (u ptaków)	[tail (of a bird)]	
xudurélu	-			
xudumú	-	szałas	jednoboki [onesided shanty, <i>húd</i>]	
xuduryci	-			
" ito	-	drewniana miska	[wooden bowl]	
xujéni	-	rogi	[horns]	
xújsy	-	pro wizja (na drogę)	[provisions for journey]	
xúju	-	dziewięć	[nine]	
xúju	-	ryba, Kunŷá (gatunek pstrąga)	[fish "kunŷa", a trout species]	
xujundo	-	dziewiećdziesiąt	[ninety]	
xujúnŷi	-	z dziewięciu	[with nine]	
" sýulu turu	-	słup z dziewięciu końcami	[pillar with nine tips (boughs)]	
(gaŷŷzmi)	-			
xujunŷi xujeli siury	-	z 9 rogami burchan	[talisman with nine horns]	
xúlda	-	skrzynka	[chest, box]	
xuldá	-			
xuldú	-	gorący	[hot]	

- xulduktá - bambus, trzcina białotna, sitowina [bamboo, cane, rush]
 xuldu mulf - ogrzać u ognia [warm up by the fire]
 xuldumulip'á - (T.XIV)
 xulleá - kopać [dig]
 xulmýu - naczynie z kory brzozonej [birch-bark utensil]
 cf. xunmýku
 xulú - wiewiórka [squirrel]
 xulč'i - rozporki łodzi, czółna, szpary w łodzi? pieces of a boat skeleton
 xumálda - rdzeń, mlecz w drzewie, w roślinach sow thistle, milkweed of a tree,
 plant
 xumána - wyschły [dried]
 xumus'áj - twarzą w dół [with the face down]
 xunáptu - naparstek [thimble]
 " - obrączka [finger-ring]
 xuniha -
 mom xuniha - łyżka [spoon]
 xúnihy - palec drugi [second finger]
 xunihyni - węzeł [knot]
 xunim -
 " b'eni - maj [May]
 " " bybyči - święto po skończeniu łowu [feast after seal hunting]
 foki

- xunmýku - naczynie z kory brzozonej [birch-bark utensil]
 cf. xulmýu
 xunimýri - zachorowali they [fell ill] (T.II)
 xúńu - pępek 49 Ab [navel]
 xugúktu - roślina po jeziorach rosnąca, z której Aj- a lake plant used by
 nowie robią maty the Ainu to produce mats
 xun'úku - } choroba pragnączka [illness] ?
 xun'úkuži }
 po gilacku "kmázind" in Gilyak ---
 xuptuhéni - wylewać się [pour out]
 xurážiini } - ożyć [revive] come to life
 xuránžjini }
 burk'éci xuranžjini - zmarłszy ożyć [being dead come to life]
 xúre - góra, górski [mountain, of mountains]
 xúria
 " kadá - skała [rock]
 xuriáci - święto niedźwiedzia [bear's feast]
 cf. hupúri
 xurindáu - zbawić [save, redeem]
 xurúky - krótko [shortly]
 xuruxéni - gotowo, skończono [ready, finished]
 xusakta - mlecz ryby [milt]

xusálzi	-	szybko, prędko	[quickly, fast]
xuséni	-	mężczyzna	[man]
xusútu	-	silny	[strong]
xuturysini	-	świerzbi	[(it)itches]
xutý	-	odzież	[clothes]
xúty			
" - mo	-	spróchniałe drzewo	[rotten wood]
xuuldú	-	nalej	[pour down]
xuvariacini	-	kołysać się (o łodzi)	[roll (about boat)]
xydú	-	wiatr	[wind]
" byzundéj	-	wiatr z boku	[side-wind]
xydú	-	dolny (o biegu rzeki)	[down stream, lower (of a river course)]
		cf. sólvu	
xyi	-		
xyi manga	-	bystry prąd wody	[fast water current]
xyi mo	-	pływające drzewo	[floating tree]
xykuzini	-	ciepło	[warm]
xyky	-	rzemień	[leather strap]
		cf. hýky	
xylyhy	-	jaskółka	[swallow]

xýmbi	-	przestronny	[spacious]
cf. k'euryini xýmbi	-	skąpy	[parsimonious, niggardly]
xýmby	-	obszerne, przestronne (o ubraniu)	[full, loose (clothes)]
xýmu	-	kołczan	[quiver]
xýndy	-		
" ula	-	cielę renifera	[reindeer's calf]
xyn'zeniá	-	przyszły	[he] came
xynúli	-	lekko	[lightly, with ease]
xypyziyini	-	zgasnąć	[extinct]
xyrǵý	-	złotogłów	[goldilock]
xyrés'u	-	zatrzymaj	[hold (impt.)]
xýriku	-	długi nóż dla wyrobu skóry renifera	[long knife for reindeer skin processing]
xýrini	-	trzaskać (strzelać) zapaliską	[crackle wit a match]
xýripu	-	łopata	[shovel]
xýrýtu	-	sieć nie duża z workiem u końca	[a small net with a sack at its end]
xyundipini	-	reja, drąg masztowy	[yard of a mast]
xyundéni	-		(T.II)
xyurí	-	pieśń	[song]

I

i - tak [yes]

iciró -

cf. pyrgyro

igdy - słupek, podstawka [post, pillar, base]

icénie - zobaczysz 14 B [you will see] (T.V)

iduéci - weszli (do domu) [(they) came inside (the house)]

ihájtama - malina [raspberry]

ihýni - weszła [(she) came in] (T.II)

iktymynzini - odkąsić [take a bite]

cf. koroktozi

iktymynú - odkąsić [take a bite]

ilá - trzy [three]

ilamaó - wstyd [shame]

ilándo - trzydzieści [thirty]

ilándy -

" xujélu síuri - z trzema rogami burchan [talisman with three horns angles]

iláu - zawiórowane pażki, bogom na ofiarę [shaved sticks set as an offering to gods (Ainu --)]

stawiane (Ajnoskie "ináu"

cf. g'emsicá

ildá - tłuszcz w płynie [liquid grease]

cf. yldá

ildátaj - smażyć na tłuszczu na patelni [fry on grease in a pan]

cf. čarrúri

ilisfni - stać [stand]

flyś mo - stojące drzewo [standing tree]

illáuma - z wiór, z "iláu" from/ of inau

ilmi - tylni otwór back aperture

ilúr - postawić [erect, place]

iná } kochanek [lover]

inám'b'e }

inéni - światło [light]

cf. g'éva, nygdenzini.

inéseni - śmiać się [laugh]

inze - zatrzymać się na dzień jeden podczas podróży stop for one day during a long journey

iny - - ?

inýkty - woreczek, worek jądrowy, jądrownik, jądra (u człowieka) scrotum

inýj gépci - obiad (dosłownie: we dwie jeść) [dinner (lit. eat in two)]

inýni - we dwie in two

inýn - inýn - codzień [everyday]

inýn taldáni - południe [noon]

irgá - wyszycie, wycinanki [embroidering, cutout]

- irgalú - wzorzysty [ornamented]
- " tũksku - drobne barankowe obłoki [small clouds, white fleecy clouds]
- irgáni -
- námu irgáni - brzeg morza [sea-shore]
- cf. kiráni
- irgáuri - ornament wyszywany [ornament]
- irgẽmbi } - zięć, synowa [son-in-law, daughter-in-law]
- irgỹmbi }
- iresi - nigdy nie(?) [never (T.I)]
- fry - przełknąć [swallow]
- isálban
- " kылдїri kucihy - dla wyjmowania oczu niedźwiedzia [a knife for extracting bear's eyes]
- nóz [?]
- isáptu - okulary 14 Bb iče [?] ičeko [?]
- isivi - ja przyjdę [I'll come]
- isisi - ty przyjdiesz [you'll come]
- isisi - on przyjdzie [he'll come]
- isugá - ?
- isuvaci - przyszli [(they) came] (T.II)
- isuhándun - przyjechało [(it) came (by vehicle)]
- isuxámbi - ja przyszedłem, przybyłem do domu [I came, arrived home]
- isuxáni - on przyszedł [he came]
- isciuri - chce zobaczyć 14Bc [(he) wants to see]
- itángi - boża krówka [ladybug]

- itángi - lakierowana japońska miseczka. Słowo ajnuskie [laquered Japanese bowl]
- cf. tũki Ainu word
- itángi kolijá - mały czerwony pajęczek [little red spider]
- iteukéci - pokazałszy [having shown]
- itensirý - pokazać [show]
- itó - drewniana miska [wooden bowl]
- ittéu - patrz 14Bc (bc) [look]
- itó - podarunek [present]
- ittotó - necka dla rozcierania różnych kasz [a sort of basin for grinding groats]
- itu
- " tuséni - ?
- ityhýci - zobaczyli [(they) saw]
- ityhyćeri - zobaczywszy } 14 B [having seen]
- ivakási - szczupak [pike]
- ivánu - zapal [set on fire (2nd sing.)]
- cf. dygdũnu
- ivánu - wzniecić [start, excite]
- tava ivánu - wzniecić ogień [start fire, kindle a fire]
- ivócini - szła [(she) went] (T.II)
- ivocirry - rąbia [they) chop]
- ivúddu - wnieść [bring in]
- ivucihýni - do domu wnieść się [move into the house]
- ivý - łyżka płaska (rodzaj łopatkı do jedzenia kasz) [flat spoon (a kind of paddle) for eating groats]

ivýci

" nynda - suka [bitch]

J.

jádara } drzewo, słup widlasty [tree, forked pillar]
jadaráni }jadara turu - słup z 9 widełkami stawiany podczas choroby szmana
pillar with 9 forks setup during shaman's illness

jáha - krowa [cow]

xúsi jahá - byk [bull]

jája - pieśń [song]

jájahau - zaśpiewał [(he) sang] (T.II)

jáje - śpiewać 54 B [sing]

jáka - szmański pas [shaman's belt]

jamulí - nając [rent]

janbaxáni - podkradając się [stealing, creeping up]

janguá - (T.VI)

jári - jar - w różne strony [in different directions]

jatáu - namiot na prędcie zrobiony (formy stożkowej) [a tent hastily and
tentatively erected]
(in form of a cone)

je - ten this one

je na - tá - na tę ziemię [On this ground/earth] (T.VII)

jedú - tu (z pyt. gdzie) [here(to the question where)]

jelé - tu (z pyt. dokąd) [here (" " " "to)] (T.VII)

jelébeni - dosyc [enough] (T.II)

jémú - ? (T.VIII)

jéni - ? (T.II)

jero káwcici } oglądał chorego [saw a sick person] (T.II)
egzamine

jeroxóni }

jo - czy np. bizijo - czy żyje? anajo - czy nie? (T.XIX)
[if, whether] [is he living] [whether or not]jódo - 2 brzęcząki szamana, któremi brzęczy [two rattles used by shaman during
performance (set into motion with
hands)]
poruszając je rękami podczas seansu

joxá - wata [cotton] (T.V)

jōso - klucz [key]

jýngy - ? patrz kóko jyngy

ju - na końcu frazesu pytającego [interrogative phrase marker]

np.

túnda dá jú ? - Czy 5 sążni? [is it 5 fathoms?]

K.

kačáli - kula, kuleczka [ball,

kadá -

xúria kadá - skała [rock, cliff]

kadará - wieloryb [whale]

cf. k'éaga

kaj - czapka (mężka) [man's cap]

Kaj - Kaj - dźwięki przywoływania psów [sounds for calling dogs]

kájta - kotwica [anchor]

kakal - darú - gagara nurek (ptak) [diver (bird)]

kaptoho - kopać (?) [dig]

kakéuri - wędzić (rybę) [smoke (fish)]

kalbiraxta - trawa, z której Orokwie robią sznury [kind of grass, used by Oroks to make strings]

kalj'ami - 1) djabeł wojujący z ptakiem "agji". robią - [a devil fighting with a bird --- causing thunder]

cym grzmot

2) burchan tego djabiła przedstawiający [a talisman representing this devil]

kállli -

sivy kállli - zrzucić jedno "sivy", a wziąć sobie do [give up one "sivy" and introduce another into performance (of shaman)]

pomocy inne (o szmanach)

kaltálduri - na pół [in(to) halves]

kaltáni - połówka [a half]

kaltáni - szczelina [crevice, rift]

kaltacián - czwarta część [a quarter, one forth, 1/4]

kaltámi - szałas, którego jedna strona nie zakryta [a shed without one wall where it faces fire outside]
ta właśnie tam gdzie nazewnątrz rozkłada się ogieńkálumur } deska (od gilakskiego słowa kálymyr) [board (from Gilyak word kálymyr)]
kalumúri }

kámdu - klej z rybiej skóry [glue made from fish skin]

kaqalda - dzwonek renifera; deszczulka i koło nie [reindeer's bell, a board and a wooden tongue hung by it. They fasten it to necks of reindeers straying from the flock]
wiszący języczek drewniany. podwieszają do szyi
reniferom oddalającym się od stada

kaqyná - ? (T.VI)

kañuhi - morska kapusta [sea cabbage]

kañui }

kaósini - obrońca, ochronny duch [protector, guardian spirit]

m'eva kaósini - serdca stróż (u szmanów) [heart guardian (among shamans)]

cf. osini

kapaduváci - od rzeki w stronę domu poszli [(they) went from the river to the house]

kapatáli

sivy - burchan przedstawiający dwóch [talisman imagining two devils tied together]
djabłów związanych razem.

kapúciri	-	tarć; ścisnąć w rękę	[rub(?), press, jam, squeeze in hand]
karáu			
" ambá	-	djabeł siedzący u rozstajnych dróg, prowadzących do świata zagrobowego	[devil sitting at the crossroads leading to the afterlife/under - ground]
kargaháni	-	przypatrywał się	[he watched]
karká	-	sarána gatunek lilji	[a kind of lily]
kárpa			
" na	-	gęsty las	[dense forest]
karr - karr	-	krzyk wrony gatunku "tuá"	[shout of crow species "tuá"]
karumási	-	opłata pośrednika doprowadzającego do zgody.	[fee paid to a mediator after arranging agree ment]
kataláj	-	próg	[threshold]
katalaxáni	-	rama drzwi	[doorframe]
katánni	-	śmiały człowiek	[brave man]
katánn	-	dźwięk padania (przy opowiadaniu o szmań- skim pomocniczym duchu co upadł z góry na podłogę)	[an onomatopoeic to render the sound of shaman auxilia- spirit's fall to the floor in a narration]
kātu	-	rozpustnico! (połajanka)	[you whore (scolding)]
káubu	-	nie rusz!	[don't touch]

kauri	-	pałka dla zatrzymywania sani	[bar for stopping sledge]
kaŕf	-		
natás kaŕf	-	niedźwiedzia skóra	[bear's skin/fur]
cf. kęŕf			
k'édaja	-	wieloryb	[whale]
cf. kádard			
k'édu	-	z, od (na pytanie skąd)	[from (to the question where from)]
np. na - k'édu	-	z ziemi	[from earth]
k'eñú	-	czajka	[pewit]
k'elbuná	-	ślepy na jedno oko	[blind on one eye]
cf. toktó			
k'eltámi	-	miejsce po obie strony od drzwi	[place on both sides of the door]
k'enn	-	dźwięk od padania żelaznej rzeczy	[an onomatopoeic sound rendering a fall of an iron object]
k'er	-		
ugda - ta k'er	-	do łodzi	[to the boat] (T.II)
k'éulu	-	surowy (o rzeczach rosnących)	[rdw (of growing things)]
k'éuri	-	pęcherz	[bladder]
k'euryni	-	zoładek	[stomach]
" xymbi	-	skąpy	[parsimonious]
keŕf			
cf. kaŕf			
kícia	-	mewa morska (?)	[seagull]
kilam	-		
patrz mok kilam			
kinivý	-	trumienka (formy koryta) dla zupeł- nie małych dzieci.	[little coffin (trough shaped) for very small children]

kipuri - długie żerdzi do rozwieszania odzieży w jurtcie [long poles for hanging... clothes in a yurt]

kiráni - brzeg [shore, bank]

cf. irgáni

kiraxk'eni - na brzegu [on the shore/bank]

np. omó kiraxk'eni - na brzegu jeziora [on the lake bank]

kirju } 1) burschany, które robią wszyscy i bez sza - [talismans that can be made
u } by anyone without shaman's
tyku kirju } mana jako talizmany od chorób help as a protection from diseases]

2) talizman [talisman]

kirjuty - ziarno [grain, corn]

kis'ka - rzadko [seldom]

kitá - igła [needle]

kokstóko - minog [lamprey]

kóhin - maszta [mast of a boat]

kóćni - złośliwie [viciously]

koko jyny - dźwięki bez znaczenia w śpiewie [meaningless sounds in singing]

koliś - owad 'w ogóle' [insect]

koliśin - mający wewnątrz owady [having insects inside]

" nari - warjat (nie powściągliwy) [madman (oversensitive sexually)]

w stosunkach płciowych.

kóko - łyżka do zupy [soup spoon]

kókołi - przcinać głowę ryby na pół (?) [cut fish head into two parts]

komfieni - całować [kiss]

koñoló - kaczka z białymi oczami [duck with white eyes]

komú - kiść ręki, fragment ręki za dłońią; bransoleta. [wrist; bracelet]

komundáuri - poruszać czemkolwiek (trzymając w ręku) [move anything held in hand]

kóngo - głuchy [deaf]

kóngołto - dzwoneczek [little bell]

kógo - miejsce pod pryczą [place under plank-bed]

kóp kap'eni - podejmować się powoli [get up slowly]

kopčáni - kopyto [hoof]

kóri - jakiś duży ptak [a big bird]

kóri } 1) klatka (dla niedźwiedzia i w ogóle) [cage (for a bear and general-
kórri } 2) zrzęb w którym kładą zmarłego [a cabin to place a dead body] ly/ in]

kórima - okrągłak [log]

" duxú - dom z okrągłaków zbudowany [house built of logs, of Gilyak style]
(gilackiego stylu)

korimāsi -

koróko - zęby [teeth]

koroktōi - odkąsić [take a bite]

cf. čiallu, iktymynū

- koromotú - mały puchacz [small eagle owl]
 kórrí cf. kórrí
 kóso - krążek z kamienia [stone disc]
 kotó - palec [finger]
 kotoló - porzeczek, Bibes rubrum [currant]
 kotolo
 nuúnzo kotolo nárrí - człowiek z 6 palcami na [man with 6 fingers]
 rękach
 kotómi - futro z łapek sobolich [sable paws fur]
 kucihé, kucihembi - nóż [knife]
 kudák - kucily "wetknąć nóż" (wstawione mylnie u Dołu tej strony)
 yný kudák páurš - wyjąć ból ["insert a knife" erroneously placed at the bottom of this page]
 [take out pain]
 kúhu } mleko [milk]
 kúo }
 kujóni - swiszczec [whistle]
 kujúli - lejka
 cf. xúć'uku
 kúk - wykrzyk dzieci bawiących się w chowanego, oznaczający, że wszystko gotowe.
 kukurrú - wybijać popiół z fajki [an exclamation used by children playing]
 [remove ashes from a pipe] [hide-and-seek to imply readiness]
 kukúška - figa palcami pokazana, uważana [a finger-shaped figure considered abusive]
 za bardzo obraźliwą
 kúky - łabędź [swan]
 kúlumu - naczynie z kory brzozonej [birch-bark utensil]
 cf. 3'apá
 kucily - wetknąć nóż [thrust a knife]

- u?
 kulyhyn
 " gajáu - zagadka [riddle] (T.I)
 kumdá }
 kumdahá } gałganek, ścierka [rag, washcloth]
 kuñú - wyjąć rdzeń, mlecz drzewa, rośliny [extract milkweed, core, from a tree, a plant]
 kumúłty - drewniane ski (narty), po ros. лыжи [wooden ski with no skin underneath]
 nie obszyte z dołu skórą
 cf. s'úłta
 kúnga - trawa (w ogóle) [grass(in general)]
 kungá
 muhýny kungá - muzyczny instrument [musical instrument]
 kúni
 " ambá - krzyzący djabeł [shouting devil]
 kundúxi - zatkanie, zamulenie (?) [slimy, stuck]
 kúo } mleko [milk]
 húhu }
 kuptá - wierzch trumny [coffin cover]
 kuptáni - wierzch czegośkolwiek [upper side]
 kuptaláu - zakryć, zamknąć (z góry) [cover,]
 kúptu - nakłębik z ogonów wiewiórek [a cap made of squirrel tails]
 kúptu - nóż [knife]
 cf. sinasu
 kuptúni -
 dal kuptúni - worek dla bębna szamana [sack for shaman's drum]
 kupulú - okrągły (o drzewie) [round (of a tree)]
 kúpul mo - okrągła pałka, okrągłak [log, pole]

- kúrbo - renifer samiec, zostawiony na rozplód [male reindeer left for procreation]
cf. kúrpa
- kurékty - żółna (ptak) [bee eater]
- kurkémby } - wiaderko z kory brzozy [birch-bark bucket]
kúrky }
kurřy }
- kuróktok
- " pik pyćin - szypiec [hiss, fizz, sputter]
- kúrpu cf. haxta, kúrbo
- kurúktu - zęby [teeth]
- kusál - zwinny, prędki (o człowieku) [nimble, quick (about man)]
- kusalzi - szybko, prędko [quick, fast]
cf. balá - balá
- kutujá - duża żaba niby wielkości stopy człowieka [big frog of a man's foot size] with horns
z rogami spotykana rzadko w lasach [seldom met in woods]
- kutúli - żagiel [sail]
- kutýje - ? (T.XIII)
- kúy - pierś (człowieka) [breast (of a man)]
- kúyccini - ssać [suck]
- kuúmbu kúyccini - pierś ssać [suck breast]
- ky - i [and]
- ky - tylko [only]
- np. g'ede sinykty ky - jedna jagoda (czeremchi) tylko (T.II)
[only one (bird's) cherry]

- kýć - kýć kýči - kýči - wołanie małych szczeniąt [calling small puppies when they are far away]
(gdy one są daleko)
- kýči - kýči - kýči - wołanie małych szczeniąt (gdy one są blisko) [calling small puppies when they are close]
- kycímby - rozmawiać [(he) talked, conversed]
- kýdyry
- mómo kýdyry - drewniany nóż dla wyrobiania skóry [wooden knife to process reindeer skin]
renifera
- sílým kýdyry - żelazny nóż i. t. d. [iron knife]
- kyivýni
- 3'oló kyivyni - bursztyn [amber]
- kýjuhy } muszla [shell]
kyjdy }
- kykujlańé - kukuja [they are cuckooing] (T.VI)
- kykyllewi - modlić się [pray]
cf. m'ehorāngi
- kylý - Stellaria
- kýlyku - sieć zarzucana [cast net net being cast]
- kýmburi - ?
- kyyccini } on powiedział (?) [he said]
kýndy - mówiący (?) [speaking]
- cf. yzi kýndy nari - milczący człowiek [dumb/silent man]

kýndyrygi	-	krążek u japońskiej szabli	[the guard of a Japanese sword]
kynziivi	-	ja mówię	[I speak]
kynzi nari	-	krasomówny człowiek	[orator]
kýryni	-	cmentarz	[cemetery]
kýs	-	powodzenie, szczęście (o polowaniu)	[good luck (of hunting)]
min kýsi bi	-	ja mam szczęście	[I am lucky]
bi kýsi ano	-	ja nie mam szczęścia	[I have no luck]
kýsi gylúr	-	szukać szczęścia	[look for good luck]
kýs gylý	-	bóg	[god]
cf. ýnduri			
kýs - kýs - kýs	-	dźwięki wymawiane podczas zabawy	[sounds pronounced during play with ?]
z ?			
kýs'e	-	słowo	[word]
kysili	-		
kysili aná	-	niemy	[dumb]
kyský	-	kot	[cat]
kysýni	-	głos, rozmowa	[voice, conversation]
kýš - kýš	-	krzyk na renifera, gdy go odpędzają od domu, pokazując przy tem	[shouting at a reindeer to drive it away from the house - hold, with showing it a club]
mu pałkę			
kytutdy	-	?	(T.XV)
kýu	-	kukułka	[cuckoo]

L.			
láu	-	ostroga, harpun na fokę	[harpoon, grapnel for seal]
cf. lápa, dargi			
lájukta	-	mech na tundrze	[tundra moss]
laká	-	blizko	[near, close]
lála	-	kasza, ryż	[groats, rice]
lálumi	-	ja głodny; głód	[I am hungry; hunger]
lálumo	-		
lánasi	-	przybiła się	[very unclear: she approached ?, she landed ashore, she fastened herself ?]
láota	-	szabla	[bel sword]
lápa	-	widły	[(hay) fork]
mo - lapa	-	drewniane widły	[wooden fork]

- lápá cf. lăxu
 lăta - fala [wave]
 lătanjini - plusk [splash, plop]
 mu lătanjini - plusk wody [splash of water]
 lătani -
 tundăta lătani - hak [hook] dla połowu ryby [for fishing]
 z trzema zębami [with three prongs]
 lăuri -
 ăăkpa lăuri - [bić] z zębami (ptactwo
 liniejące) [to kill with a fork (birds loosening fethers) ?]
 lăvăkta - kwiatek rośliny sarany "сарана" gatunek lilji [flower of a kind of lily]
 ledună -
 buju ledună - miejsce gdzie zabijają hodo-
 wanego w klatce niedźwiedzia [the place where they kill the bear bread
 in a cage]
 lăky -
 mini leky hăduve - ja myślę (?) [I think] (T.II)
 likpi - } zatyczka, korek [stopper, plug]
 likpikteni }
 limulim - biłoto, mokra tundra [mud, wet tundra]
 lisin - } chrząpieć, chrap [snore]
 lisini }
 loblări - dziobaty, ospowaty, nakrapiany, pstry (o ptakach) [spotted, dotted
 (of birds)]
 lăjma - pstrąg [trout]
 lăkko - flondra (ryba) [flounder
 fish]

- lăkko - powieść [hang up! (2nd sing.) imp.].
 lăkkări - wieszać [hang]
 lăfula - powieszony [hung]
 lălo - kwiatek rośliny Coridalis ambigua [flower of a plant]
 lăčo - } hak [hook, crook]
 lăčoxăni }
 lăčo - haczek wędki na drobną rybę [fishhook for small fish]
 lăkko - ăochwaty (o psie) 57 II
 lăktănu - wpadnięty, głęboko siedzące (o oczach) [sunken eyes]
 lănu -
 lănu mo - pochylono - rosnące drzewo [a tree that grows leaning earthward]
 lăkty - wiszący na świerkach suchy mech [dried moss hanging on spruce trees]
 lăky - drewniana strzała 57 I [wooden arrow]
 upăngimy lăky } różne formy strzały z drzewa [different shapes of wooden arrows]
 nură lăky }
 lăvyha - pętla [loom]
 byrămi lăvyha - pętla na czarnego jărzăbka [loom for a black hazelhen
 trap to catch it]

M.

mā - na (bierz!) [go ahead (take)]

mačalás - ty strzelasz [you shoot]

madda -

nanda madda nu^ufi - odsetek długu [interest from the debt]

máduruku - kręcić nitki (sznur) w ręku [lay threads (rope) in hand]

magli - wyobrażenie, obraz, wystawienie, wymalowanie [image, picture of a bear]

búju mágli - niedźwiedzia

magli Kuciha - nóż którym nic innego prócz [knife with which nothing but
bear's meat can't be cut]
niedźwiedziego mięsa kroić nie możnamaxk^ymaxk^y būdó - ? (jakaś pożąjanka) [kind of scolding]

maj -

ámba maj - przepowiednia o nieszczęściu, oznaku [profecy about disaster]

ja coś złego się stanie

majélla - nie będzie (?) [will not be]

majjēu - ?

(T.XIV)

májtū - ?

máli - tylko [only]

máli - para [pair]

g'eda máli - jedna para [one pair]

máli - máli - parami [in pairs]

malta - delfin [dolphin]

maltama

malú - miejsce naprzeciwko drzwi (w okrągłym namiocie) [a place opposite the
door in a round tent]
malý - albo przy u tylnej ściany w domu Gilakskim or plank-beds by the
back wall in a Gilyak
house]

mamá - ej starucha! [hallo old woman!]

mamáča - stara kobieta [old woman]

máma ykty - babka [grandmother]
máma ýnny -

mambákka - rękawice [gloves]

mága - polecenie [order]

mága nári - poseł, pośrednik [deputy, go-between]

mánaxan -

kole mánaxan mo - wytoczony owadami [a piece of wood, a log corroded
by worms]
kawał drzewa

mangáduju - miękki [soft]

mangadúma - wygrać sprawę [win lawsuit]

magni - pałeczka, jakich 9 stawia w około słupa [a rod, stick, pole; 9 such
objects are set around a pillar
upon shaman's illness (it is
considered to be of feminine
gender)]
z powodu choroby szamanu stawionego (uwa-
żana jest za rodzaj żeński)

cf. búutu

m'áoča - fuzja 118 Ac i 122 Bab [gun]

cf. m'éoča

mapá - ej starcze! [hallo old man!]

mapáča - starzec [old man]

mási - zdrowy [healthy]

masigári - japońska nieduża siekiera [not big Japanese axe]

matani -

ʒogbo matani - rzemień od ościenia na fokę [a thong fastened to a seal-hunt-
ing harpoon]

mátu - łowić renifera arkanem [hunt for reindeer with lariat]

matuočxáni - wyciągnięty, wydłużony (o obłokach) [extended, enlogated (about clouds)]

maw -

m'ehuráŋzi - } modlić się, kłaniać się 122 B [pray, bow]

m'exurámburi

m'élčimbi - obudziłem się [(I) woke up]

m'emúrima - Calthus palustra

m'eoča - fuzja } [gun]
cf. m'áoča } zob. wyżej

métaka - czapka [cap]

m'éva - serdce 122 B [heart]

" mináfuri kucihy - nóż dla krajania serca [knife for cutting bear's heart]

niedźwiedzia

m'éžila - jarzębina [service tree/berry]

mihcci -

" nari - człowiek który się zabił [man who got lost]

míxty - jarzębina (słodka) [service berries (sweet)]

mináfuri - krajać [cut]

cf. minépurí

mingá - tysiąc [thousand]

mindéu - stukać [knock]

cf. nyycini

mindeyc'éri - potłukłszy prw. minz'eni (T.II) [having broken, cracked]

minépurí - krajać nożem [cut with a knife]

cf. mináfuri, miuri, pušúri

minz'eni - bić się prw. mindeyc'eri [fight]

cf. sórri

minn - mój [my] (T.V)

mioča - fuzja [gun]

cf. m'áoča

miočalláuri - strzelać z fuzji [shoot a gun]

miput - pełny (o policzkach) [full/round (cheeks)]

" dýrélú - z grubymi policzkami twarz [face with round cheeks]

mi - té - mnie mihi [me]

mituxéni - podkradając się [creep up]

miuri - krajać (w ogóle) [cut]

cf. minépurí, pušúri

io - drzewo [tree]

moñóni - szyja [neck]

- moxá - } nazwa zwierza, o którym zachowało się tylko the name of an animal
 muxá } podanie preserved only in traditions
- mókki - pień, łodyga, lufa u broni palnej [trunk, stem, gun barre]
- mokkilam - nogi złożyć po turecku [(sitting) cross-legged]
- " " tysin - siedzieć ze złożonymi nogami [sitting cross-legged]
 po turecku
- mók - mok -
- " taháci - obchwytywać drzewo (?) (T.II) embracing a tree
 nogami with legs
- mókču - krzywy [crooked, curved]
- mómi - gruby (drzewo, człowiek) [thick, fat (tree, man)]
- cf. ziktu
- mómo - rosyjska fajka [Russian pipe]
- cf. dávi
- mo'mo - drewniany [wooden]
- móngo - zator w rzece zaporą, zatkanie, zamulenie [obstacle, shallow, (ice) jam on river]
- móni - nazwa jakiegoś potrawy [name of a certain dish]
- mónimi - długi [long]
- cf. gónimi
- monipá - tłuczek do rościerania kasz [grinder
 pestle for grinding groats]
- monnúri - rościerać (kaszę) [grind (groats)]

- moronúlinga - rozmowny, wesoły [communicative, good-humored]
- morocivi - przypuszczać [assume, presume]
- móve - dolny [down]
- mu - woda [water]
- mu padalı - wir [whirl (pool)]
- mu agbinzini - choroba: wodna puchlina (dosłownie [illness: dropsy (lit.
 woda ciecze) water leaks])
- múcci -
- cf. núci
- múcihy - głównia, niedopalone polano [not burned^{out} log, firebrand]
- mucini - chłodny, ostudzony (o zupie) [cool, cooled (soup)]
- cf. múku
- muććani - gotowo [ready, finished] (T.II)
- múdua - wydra [otter]
- mugdy - słup [pillar]
- cf. tudá
- mo mugdy - drzewo ze złamanym wierzchołkiem [tree with broken top]
- múhuni - przegonić, wyprzedzić, iść naprzód [overtake, get ahead of]
 ?
- múhyny -
- " kunga - instrument muzyczny [musical instrument
 po gilaksku "mufkun" ? "mufkun" in Gilyak]
- muxá - patrz moxá
- muxáli - kula (do fuzji) [bullet (gun)]

- mūihy - wąż [snake]
 mūiry - ramię [shoulder]
 mūkpo - zwiąć [fold, roll up]
 mūktahan - polazi na drzewo [(he) climbed a tree]
 mūktāj
 " tamz'ě - wiaząc climbing
 mūktūli - mała mysz z długim nosem [small mouse with long nose]
 mūku patrz mūcini - chłodny (o zupie) [cold (of soup)]
 korkowy wątek, czółenko w ramie tkackiej [cork shuttle in a (weaving) loom]
 mūli - gatunek kaczki [duck species]
 mūluxi - główna belka w jurcie [main beam in a yurt]
 mūluxū - pomost w mogile na słupach [platform in a grave on pillars]
 mūmně - pęczek włosów z przodu [tuft of hair in the front part of the boy's head to which decoration beads are fastened]
 kom upiększenie z paciorków
 mūmni - obręcz (?) [hoop, band]
 dal mūmni - obręcz bębna szmana [shaman's drum hoop]
 mūmktuli - mysz koło jezior się trzymająca [mouse living close to lakes]
 mūnāli - szkoda [pity]
 mūngyz'ě - wysoki brzeg rzeki [high river bank]
 cf. paxtaž'ě
 mūnū - nasz [our]
 mūri - koń [horse]

- mūrimi
 " irāfulu - wycięcia na drzewie idące [spring-shaped carvings on a tree]
 sprężyną }
 mūrisi - ? rozpytywania chorego przez szamana [shaman's investigation of a sick person]
 mūrō - rozum, myśl [mind, reason, thought]
 mūrocivi - ja myślę [I think]
 mūrolingā - rozumny (o człowieku) [rational (about man)]
 cf. byrymi, mūrūtū
 mūrulis'ū - okragły (o namiocie) z dołu [round (about tent's bottom)]
 mūrūtū }
 mūrōttuni } rozumny [rational, reasonable]
 mūsi - nazwa potrawa z jagód, kleju z ryby, name of a dish made of blue-berries fish glue and seal's fat
 i tūszczu foki
 mūsimō - mūsimō - uśmiechać się [smile]
 mūsini - przeciekać (o naczyniu, łodzi) [leak (about utensil, boat)]
 mūs'py - przystań, miejsce gdzie łodzie do [harbor, place where boats come to the shore; Gilyak word]
 brzegu podchodzą; gilakskie słowo
 mūttej - nam nobis [us]
 mūtđxi - stale, wciąż [again and again, always]

- mygdŷ - cały [whole]
- mygdŷ -
- bŷky mygdŷ - wieczna zmarzlina [permafrost]
- mykdŷni - przymocowanie dwóch słupów na krawędzi statku wodnego, dla
[fastening of two pegs a boats side-board to
serve as rowlock] poruszania wiosła
- mŷlo - mydło; od ross. "мыло" [soap]
= русс,
- mymheciŷni - dotykać, macać [touch]
- mŷmŷmŷ - srebrny [silver]
- mŷndŷci - naprzód, w pierw [first, at the beginning]
- mŷŷni - nos łodzi
- mŷny - mŷny - każdy [everybody, everyone]
- " " dŷkta - k'eri - każdy do swojego domu [everyone
to his own house]
- mŷmŷdŷ - mytyczna istota w górach zamieszkała, będąca gospodarzem
[mythological creature
living in the mountains believed
to be the lord of the forest animals]
- mŷtyllŷu - posłać [send]
- cf. uŷdduri
- mŷtylŷ } rzucić [throw]
- mŷtylu }
- mŷuri - poruszyć tylną część ciała [move the back part of the body]
- mŷurŷ - taniec szamana [shaman's dance]

- N
- na - ziemia [land
earth, ground]
- na - las [forest]
- n'ada - siedem [seven]
- naddkta - brat (dla siostry) [brother (for a sister)]
- naddndo - siedemdziesiąt [seventy]
- naŷkŷ - przyjaciel, gość [friend, guest] (gilackie słowo
[gilak word]
naŷk, naŷka)
- nŷhani - próchno [rotten wood]
- naxani -
- g'eva naxani - zaczyna widzieć [begins to see]
- cf. u'ŷni
- n'ŷkka - ?
- n'axka buni - podziemny świat, świat [underworld, afterlife world]
zagrobowy
- cf. aldaŷ dybi
- nŷku - kura [hen]
- nŷla } reka [hand]
- nŷli }

naláni -
 kutúli naláni šuks'úni - sznury przymocowujące żagiel [shrouds, stays to fasten sail]

nálbu - blacha [tin sheet]
 nalmakta - komar [mosquito]
 nálú - surowy (przy gotowaniu) [row (when cooking)]

cf.

námaku -
 " yný tónzini - choroba obezwładniająca [illness disables movements] which
 ruch

namí - samka renifera [female reindeer]
 nāmi ula - samka domowego renifera [female of domesticated reindeer]
 namú - morze [sea, ocean]
 námuhu - wióra, które kobiety podczas reguły shavings carried/worn by women during menstruation period
 noszą

namultá - mech [moss]
 naqbuxáni - trafił (w cel) [hit the mark]
 nangdābi - ja jestem dłużny [I owe (sb.)]
 nangdasi - ty jesteś dłużny [you owe (sb.)]
 nángu

cf. du nangu

nānda - dług [debt]
 nandý - powolutko [very slowly]

nannisá - brudny, zapeczony [dirty, spotted]
 napcingá - chytrze [cunningly]
 nári - człowiek [man, human being]
 narryvi - ja wezwę [I'll call]
 naryxambi - ja wezwałem [I called]
 nárru - zawołaj [call (2nd sing.)] impl.
 násiptu - rękaw [sleeve]

nataś -
 natás kaži - niedźwiedzia skóra [bear's fur/skin]
 pytyś kēži - fokowa skóra [seal's fur/skin]
 pyty nattažini - fokowa skóra [seal's fur/skin]
 nátta - skóra (zwierzęcia) z włosiem [animal's skin with fur]
 cf. hyrykty, xaraps'a

náu - wdowa, wdowiec [widow, widower]
 naurēni - przedni [front]
 nauráuži - idący pierwszym (pies, renifer) [going in front (dog, reindeer)]
 náuxta - trawa, wkładana do obuwia [grass put into boots]
 návi - rękojeść ościenia, haczyki na ryby [the handle of a spear] [fishing hooks]

niláu	-	goły	[bare, naked]	
nimá	-	jeszcze	[still, more]	
cf. góci				
nínma	-	poemat	[poem]	
nimóri	}	gość	[guest]	
nimýri				
nínaha	-	piesek	[small dog]	
nindá	-	pies	[dog]	
nindumē	-	stękając	[grumbling]	(T.II)
ninilbi	-	bracia	[brothers]	

cf. nýuni

nirgímba	-	odmyka się, odkrywa się	[opens, uncovers]	
----------	---	-------------------------	-------------------	--

nugze	-	zimno	[cold]	
nunžihá	-	przymrozek	[slight frost]	
nunžicini	-	pokazywać na migi	[use sign language]	
nunžisini	-	zamarzać	[freeze]	
nugindó	-	sześćdziesiąt	[sixty]	
núnna	-	gęś	[goose]	
nugú	-	sześć	[six]	

niláu	-	goły	[bare, naked]	
nimá	-	jeszcze	[still, more]	

cf. góci

nínma	-	poemat	[poem]	
nimóri	}	gość	[guest]	
nimýri				
nínahu	-	piesek	[small dog]	
nindá	-	pies	[dog]	
nindumē	-	stękając	[grumbling]	(T.II)
ninilbi	-	bracia	[brothers]	

cf. nýuni

nirgímba	-	odmyka się, odkrywa się	[it opens, uncovers]	
niru	-	otwórz	[open (2nd sing.)]	

nirúky	-	włos	[hair]	69 Bc.
nisti	-	klon	[maple]	

cf. dudyly

níusi	-	nigdy	[never]	
niziduni	-	wtedy	[then]	

noani	-	na nią	[on her]	(T.II)
-------	---	--------	----------	--------

nógdo	-	zielony	[green]	
noóci	-	ich	[them, their]	

nootéjci	-	im	[them]	
----------	---	----	--------	--

nóxx'e	-	pachnąć	[push]	
--------	---	---------	--------	--

nóxom	-	młody	[young]	(T.V)
-------	---	-------	---------	-------

nóru	-	świeży (o trawie)	[fresh (grass)]	
------	---	-------------------	-----------------	--

nōteni	-	jemu	[him]
notonō	-	piękny człowiek	[beautiful man]
n'ōuvi	-	młodszy brat (dla siostry)	[younger brother (for a sister)]
nūci	-	mały	[small]
nūci	}	dodaje się do rzeczowników, o których się opowiada w bajkach	an element added to the nouns(?) used in tales
mūci			
udala ynīn nuci			
to - muci			(T.II)

nūci	-	model	model
nūci duxu	-	model domu	model of the house
nuxó !	-	ej młodszy bracie!	[hallo younger brother!]
nūksi	-	sadza	[soot]
numbehēni	-	połknęła	[she swallowed]
numisŷ	-	żołądek	[stomach]
nūna	-	morski jeż	[sea urchin (?)]
nugŷ'é	-	zimno	[cold]
nunŷihá	-	przymrozek	[slight frost]
nunŷicīni	-	pokazywać na migi	[use sign language]
nunŷisīni	-	zamarzać	[freeze]
nugindó	-	sześćdziesiąt	[sixty]
nūnna	-	gęś	[goose]
nugŷ	-	sześć	[six]

nurŷa	-		
		patrz lŷky	
nūtŷ	-	kaczka cyranka	[duck garganey]
nūty	-	smoła drzewna	[wood pitch]
nūulŷ	-	dokąd	[where to]
nūnŷ'o	-		
"		kotolo nari	- człowiek z 6 palcami na ręku [man with 6 fingers]
nŷcihy	-	nazwa małego ptaszka śpiewającego	[name of a small singing bird]
nyduhēni	}	wyszła	[she went out] (T.II)
nyduxēni			
nŷduma	-	młodszy, mniejszy	[younger, smaller]
"		tūmy	- jeden milion [one million]
		cf. nŷduma	
nygŷenŷini	-	rozwidniało	[dawn]
		cf. iŷēni	
nŷkty	-	nizko	[low]
nylŷ	}	wilk	[wolf]
nylŷ ambá			
nylŷ	-	bój się	[be afraid (2nd sing.)]
yŷi nylŷ	-	nie bój się	[don't be afraid]
nym bysihy			
		patrz gudy nym bysihy	
nŷmdē	}	cienki	[thin]
nŷmdūka			
		cf. nŷndē	
nŷmuhu	-	tkuszc (nie roztopiony)	[fat (not melted)]

- nyndε - cienki [thin]
 cf. nymdε
- nyñes'u - pójdźmy [let's go]
- nyñnonusú - przepędźcie [drive out] (2nd pl.) (T.II)
- nyñny - wiosna [spring]
- nyñujé - odejź! [go away!]
- nyñuxeu - dñni - kiedy odeszła? [when did she go away] (T.II)
- nyu - wynosić [take out]
- nyuvi - młodszy brat [younger brother]
- nyúduma - młodszy [younger]
- cf. nyduma
- nyuni - brat [brother]
- cf. ninilbi
- nyuricivi
- " bujsivi - przygotować podarunek dla [prepare a present for an
 człowieka oczekiwanego awaited man]
- nyycfni - stukać [knock]
- cf. mindéu
- nyyciŷ - nazwa ptaszka [bird species]
- cf. cindy

- ñ
- ñajasihé - zazdrościć [I] envy (T.V)
- ñoé - mocować się [wrestle]
- ñojo - dwa śrupki na krawędzi statku wodnego, dla poruszenia wiosła [two pegs on a side-board of a boat
 used as rowlock]
- ñonijá - wydłużony [elongated]
- " dyréú - z wydłużoną twarzą [long face]
- ñónimi - długi [long]
- cf. mónimi
- ñuj - kto (o ludziach), czyj [who (about people), whose]
- cf. xaj - kto (o zwierzętach) [about animals] who]
- ñuityddé - komu? [whom]
- ñújvydy - nikt, nikogo [nobody]
- ktokolwiek bądź [anybody]
- ñysýni - pot [sweat]
- cf. diláta

o			
oćcimba	- ?	(T.XI)	
óci		(T.XIII)	
mukiđu oci			
oćóí	- reguły	[menstruation]	
yky oćóí	- kobiece reguły	[menstruation]	
oćóp'e	- zostaną	[I will stay]	
oćóli	- strzała (specjalnej formy)	[arrow (of special shape)]	
ógbi	- paść na kaczki	[trap for ducks]	
óhondaj	- nawznak	[on the back]	
ohumá	- łódź z kory brzoźowej	[birch-bark boat]	(T.III)
oxsó	}	sanki dla wprzęgania renifera	
oksó			
óxto	- lekarstwo	[medicine]	
óxto sivy	- talisman leczniczy	[medical talisman]	
cf. ókto			
oj	}	mało, niewiele	[little, not much, small number]
ojé			
nari oje	- niedużo ludzi	[small number of people]	
ojné	-		(T.XIV)
ojolóni	- z góry		
ojósko	- ciężar, ładunek	[load]	
ojúka	- troszeczkę	[little bit]	
okk'éni	- pokarm, karmić	[food, feed]	
okkónu	- pokarm (renifera)	[feed (for reindeers)]	
okcinín	- leczy, leczący (?)	[cures, curing]	
óкто			

cf. tujú	- karmić człowieka	[feed a man]	
dalláuru	- karmić psa	[feed a dog]	
bujuntu dyfunú	- karmić niedźwiedzia	[feed a bear]	
kúo čuny	- karmić piersią (dziecko)	[breast feeding]	
okorósi	- jesiotr	[sturgeon]	
oksaráni	- puhacz	[eagle owl]	
oksó	- sani	[sledge]	
cf. oxsó			
óкто	- proch, lekarstwo	[powder, medicine]	
cf. oxtó, óktođi okcinín	- lekarz (dosłownie: lekar-	[physician (lit. cures with a medicine)]	
	stwem leczy)		
óibinđi	- nieść	[carry]	
olđá	- podwieszono u kołyski brzękadła	[rattles hung over a cradle]	
cf. ulđóni			
óli	- gatunek wrony	[crow species]	
cf. gaj			
ólihi	- naczynie z którego karmi niedźwiedzia	[utensil for feeding a bear]	
ollévi	- po drodze	[on the road]	
olléni	- strach, przestach	[fear]	
olđiáči	- podchwycić hakiem	[pick up with a hook]	
olđihá	- hak na którym wisi kocioł.	[hook on which a kettle hangs]	
óomboho	- zapomnij!	[forget ! (2nd sing.)]	
omboxóni	- zapomnieć	[forget]	20 II
omboxómbi	}	ja zapomniałem	[I forgot]
ombohómbi			

- ómi - zrobić się self make, make itself (?)
 omó - jezioro [lake]
 omóni - gniazdo [nest]
 omuto -
 " túrua - dwa drzewka postawione z dwóch stron [two trees placed on both sides of "jadaráni"]
 od "jadaráni".
 onbohómbi - ja nie poznałem [I didn't recognize]
 óngolo - sroka (koło cedrów się trzymająca) [magpie (living near cedar trees)]
 óndo - zatoka [bay, shelf]
 óni - węgiel, kąt [corner, angle]
 onótko - piasek [sand]
 " púnzini - pył (dosłownie: piasek pyli) [dust (lit. dust sand)]
 onóćini - kąpać się [bathe, swim]
 cf. páururi
 onóću - ? (T.I)
 órgiva - świnia [pig]
 (może "orgi", a "va" końcówka IV przypadku, (perhaps "orgi" with "va" being the accusative marker as in Olcha orgi - pig)
 bo u Olczów orgi - świnia)
 ork'e' - źle, zły [badly, wrong]
 cf. oršk'e
 ork'e nári - zły człowiek [bad man]
 orkinzi - źle, nieszczęśliwie [wrong, unfortunately]
 orógdo - ?
 sivympi ýzi orógdo úur majella - jeżeli wozić, siwy" (burchany)
 to ryby nie będzie [when one carries "sivy" talismans there will be no fish]

- orótko - siano, trawa na siano 17. II. [hay, grass for hay]
 orótko - roślina (w ogóle) " [plant (in general)]
 oršk'e - zły [bad, wrong]
 cf. ork'e
 ósi -
 patrz yzin ósi: cf. tydy tucín
 osíni - obrońca, stróż (o duchach szamańskich) [saviour, guardian (of shaman's spirits)]
 cf. kaósiní
 ulinga osini
 osíni - stanie się [will become]
 ósini - ? (T.I)
 otoháni - stał się [became] (T.II)
 otokó - potem [next, after]
 otoój - gatunek drzewa Cratasgus? [tree species]
 óziži - naczynie (?) [utensil] (T.III)
 ózin - miska drewniana [wooden bowl]
 puttébi ózin - miska drewniana dana za podarowane [wooden bowl presented for a name offered to
 dziecku imię (dosłownie: dziecka miska) a child (lit. child's bowl)]
 ozómi - morska kaczka (pstra w różne kolory) [sea duck (very colorful)]

p

pačilaxáni	-	bili	[(they) beat (past)]
pacilléduni	-		
padábtan	-	urządzenie dla suszenia skór foki	[device for drying seal's skin/ fur]
paddové	-	?	
pádu	-	kapszok dla tytoniu	[tobacco pouch]
paduxani	-	upadł	[(he) fell down]
mu paduxáni	-	woda opadła	[water fell down]
paxtaž'é	-	nizki brzeg rzeki	[low river bank]
	-	cf. mungyž'é	
paj	-	płytki	[shallow]
paj mu	-	płytki woda	[shallow water]
pakkirásini	-	zmrok	[twilight]
pákta	-	torf	[peat]
" dueni	-	przejście od wyższego brzegu rzeki	[crossing from higher river bank to the lower one]
	-	do niższego.	
pákei	-	cieśla	[carpenter]
palda	-	zaczysze (na morzu)	[quiet sea]
pályva	-	młotek	[hammer]
palžáni	-	pazury	[claws]
páma	-		
" etú tóndokto	-	?	

pamali	-	nieprawda, kłamstwo	[not true, lie]	(T.II)
panáni	-	cień	[shadow]	
panápu	-	lustro	[mirror]	
pangáci	-	trzymać podwieszzonego burchana i śledzić,	[keep suspended	
	-	w którą stronę on się poruszy i wróżyć	talisman and watch in which direction	
	-	według tych ruchów (siwy pangaci = siwy pangfuri)	it moves in order to foretell future according to the movements	
	-	stąd Ajnowie nazywają burchany Oroków pánka.		
pangaćumi	-	putcini	[that's why the Ainu call the Orok talismans pánka]	
	-	pytać u burchana podwieszono-	[consult a suspended talisman]	
	-	nego		
pájmi	-	djabek straszący dzieci w nocy	[devil frightening children at night]	
" sivyńi	-	burchan tego djabła wyobrażający	[talisman imagining this devil]	
pájmi	-	żona djabła "túrxu"	[wife of devil "túrxu"]	
pajnaki	-	coitus		
panupúri	-	pytać, prosić	[ask, request]	
	-	cf. panyfuri		
panuśi	-	spytać	[ask (2nd sing.)]	
panúpuri	-	proszę	[I ask/ am asking (request)]	
panusívi	-	pytam	[I ask/ am asking (inquire)]	
panyfuri	-	pytać	[inquire]	
	-	cf. panupúri		
papalaxáni	-	?		
pápše	-	smutek	[sadness]	

párše	-	nazwy gry w karty	[card's game name]
pāsi	-	kąsek, kawałek 103 Ba	[bite, piece]
cf. pō			
pāsi tyusku	-	obłoki, jeżeli nie wielkimi	[clouds not big dispersed in the skies "a piece of cloud"]
porozrzucane po niebie -			
"kawałek chmury (obłoku)"			
pasumihāni	-	przycisnąć	[he pressed]
pāta	-	naczynie z kory brzozonej	[birch-bark utensil]
patāla	-	dziewczyna 103 A ?	[girl]
patalamēni	-	pokryjomu iść w nocy do kobiety	[go secretly to a woman at night]
patahā	-	burchan, który używają jako talisman	[talisman against headache przy bólu głowy]
pātta	-	pływające po wodzie, lub wyrzucone na	[floating or thrown out of water tree]
brzeg wodę drzewo			
pāura	-	nazwa drzewa b. mocnego, z którego łuki robiono	[very hard name of a tree used for making bows]
pāururi	-	kąpać się	[bathe]
cf. onōcini			
pauryni	-	pływać	[swim]
pāva	-	okno	[window]

p'exani	-	oddycha	[breathes (3rd sing.)]	(T.II)
p'emoni	-	brzoza	[birch]	
cf. talumoni, žugdymoni,				
p'ēpuli	-	pierdzi	[fartS]	(3rd prs sing.)
p'ēri	-	nazwa drzewa	[tree species]	Evonimus
p'eridūni	-	?		(T.II)
p'eūzi	-	pierdnąć	[let a fart]	
p'ergēlun	-	myśleć	[think]	
p'iciha	-	twardy grzyb drzewny	[hard mushroom growing on trees]	
pik	-			
kuróktok pik pyicin - szypiec [hiss, fizz, sputter]				
pikpi	-	ciasny (o odzieży)	[tight (about clothes)]	
pikty	-	pokrzywa	Urtica divica	[nettle]
pilákta	-	pstry dzięcioł	[mottled woodpecker]	
pinā	-	torba	[bag]	
pinallēni	-	zrobić torbę	[make a bag]	
pinalāj	-	na plecy	[on shoulders]	
pindi	-			
tolók pindi - skakać na jednej nodze [jump on one leg]				
pinū	-	jarząbek	[hazelhen]	
pinūyl	-	wyplunął	[he spat]	

pinuył	-	ostrze strzały (szczególnej formy)	[edge of an arrow (of special shape)]
pinzicini	-	zatwardzenie żołądka	[constipation]
pipu	-	szydło	[awl]
piski	-	mysz z krótkim ogonem	[mouse with short tail]
pivy	-	ostrzyć	[sharpen]
pō	-	kawałek, kasek	[piece, bite]
	cf.	pāsi	
pō	-	wiązanka	[bundle]
počā	-	pętla (na sobola)	[trap for a sable]
"	uldŷ	- koniec petli	[loop loop end]
pōxto	}	koszula (gilaskiej formy)	[shirt (of Gilyak fashion)]
pōkto			
pōxto	}	śląd	[footprint]
pokōto			
pōki	-	miejsce (na brzegu rzeki)	[place (on river bank)]
pōkkana	-	mozol	[probably Russian МОЗОЛЬ]
pokōto	cf.	pōxto	
pōkto	cf.	pōxto	
polakāri	-	raptem	[suddenly]
pōo	-	kubek z kory brzozonej	[birch-bark mug]
pōro	-	głuszec	[wood grouse]

porōkto	-	nieduży kawałek	[little piece]
porōni	-		
	hūkpyj	porōni	- kępa [islet, clump]
poš	-	skrōz, nawskrōz	[^y throughout]
pošeŕtāni	- }	iskra	[spark]
posiŕtāni			
pōzi	-	jakieś miejsce (na ciele) a spot on body (T.II)	
pūbu	-	piła	[saw]
puhiju	-	narost na drzewie	excrecence on a tree
pūimul	-	djabeł, co w jeziorze mieszka	[devil living in a lake]
puidry	-		
	patrz	dilēni	puiury
	[Cf.]		
pūjpuri	-	na wywrót	[up side down]; [inside out]
pujsini	-	wrząc (o wodzie)	[boil]
pujūru	-	gotować (o herbacie, wodzie)	[brew]
	cf.	ulūs'u, ŷūu urez'u	
pujŷ	-	rana	[wound]
puktecixēni	-	pociąć	[he cut (past t.)]
puktūri	-		
	cf.	dukpułeni	pukturi
pūkty	-	brodawka	[nipple]
pukcīni	-	skakać	[jump]
	cf.	dyrynū	
pul	-	jęczmień na oku	[sty]

pulá	-		
cf. adáibu pulá			
púlitý	-	zbyteczny	[excessive, useless]
púlisi	-	żywy	[alive]
pulisini	-	żyje	[lives]
pulifóno	-	rusza się (?)	[moves]
púltá	-	koc do przykrywania się	[blanket]
pumnyuri	-	przepędzić precz	[chase away]
pungda móni	-	olcha	[alder]
pungilli	-	toczyć	[roll]
púndy	-	puścić	[let go, set free]
cf. čimburi			
puḡnéuri	-	pedzać	[chase]
púḡnefu	-	długa cienka pałka, którą podpedzają	long thin bar for whipping
		renifera jadąc sańmi	a reindeer while going on sledge
punsiśé	-	nie powącha	sniff at [will not smell (3rd sing.)]
punýzi	-	nazwa trawy	[grass name]
punýxty	-	popiół	[ash]
pupúáftu	-	fujarka (z łoży)	[pipe (made of wicker)]
púri	-	młody (człowiek)	[young (man)]
cf. sityry			
púrigy	-	młody chłopiec	[young boy]
purihátčini	-	dawać nurka	[dive]

purfil	-	dzieci,	117 Ab	[children]
cf. putty				
puró	-	duży palec		[big finger] thumb (?)
púru	-	dmuchać	106 Bc	[blow]
táva púru	-	ogień rozdmuchać		[blow up fire]
pusikty	-	ostrzyżony		[given a hair-cut]
"	zfly	ostrzyżona głowa (t.j. bez warkocza)		hair-cut (without a braid) i.e.
pusini	-	kipi, wrzy		[boil]
púski	-	cichutko budzić		[silently wake up]
púskuj	-	ryba podobna do płoćki		[fish similar to roach]
puskúlu	-			
"	hyndúni	deptać nogami		[he] trampled (T.III)
pus'ú	-	strzyż		[give a hair-cut]
pus'úri	-	ciąć nożycami		[cut with scissors]
"	-	kosić	cf. minépurí, miuri	[mow]
putá	-			
uzy putá	-	paść na piźmowca		[trap for a musk]
pú tú - b'eni	-	wrzesień	September	
putá	-	worek		[sack]
putty	-	dziecko		[child]
puty	-			
yky putty	-	córka		[daughter]
xúsi putty	-			
putúktu	-	krzew	Cornus alba	[bush, frutex]
pýicin	-			
patrz:		kuřoktok		

- pýji - łeb [head, pate]
 pýjše - niżej [lower]
 pýkuri -
 " hupúri - skakać przez rzemień, którym kołyszą [jump over leather strap
 inni stirred by others]
 pýkcy - poruszać się [he moved] (T.II)
 pýmikty - meszka, mszyca, kwiatopuj [plant louse]
 pyndábubi - siostra (dla brata) [sister (for a brother)]
 pyrg'eta - popróbować (coś zrobić) [try to do sth.]
 pýrgy - mówi wskazuje [tells, indicates]
 pyryni - dno (trumny) [bottom (of a coffin)]
 pyryjni - dno w ogóle [bottom (in general)]
 pytčuhi - stonoga (owad) [wood louse]
 pýty - foka [seal]
 pýty tupini - meduza (dosłownie: płwociny foki) [jellyfish (lit. seal's spittle)]
 pýuli - pomost na słupach dla ułożenia mięsa [platform on pillars for setting
 niedźwiedziego bear's meat]
 pýzile - nisko [low]
 pyrgyró
 " iciró - rozmowa szamana ze swymi duchami [shaman's conversation with his
 podczas seansu spirits during performance]

- R
 rosizfi -
 patrz búnu rosizfi (T.II)
 cf.
 ruloxéni
 patrz buno - ruloxéni
 cf.
 rumka - kieliszek (od ross. "румка") [vodka glass]
 S.
 Sabdaujc - ? (T.XIV)
 sabú - widelce (dwie pałeczki) [chopsticks]
 sádo - gdzie (?) [where]
 sagdandalá - nie wejdzie (?) [will not enter] (T.I)
 sagdánduli -
 " bucini - umrzeć od starości [die of old age]
 sagdácini - zestarzać [get old]
 sagzi - stary [old]
 cf. gorópci
 sági b'eni - listopad. November

- sahōri - bajka [fairytale]
 saičive -
 aldo saicive - wiedzieć chcę [I want-to know]
 sajá - przyrasicowe miejsce u renifera, gruczoł reindeer hoof gland
 przyrasicowy
 sajini - zacięcie, znak 88 Ba [cut, stain, sign]
 saji pulá - zrobić zacięcie, znak [make a cut, sign]
 sájrini - mierzyć [measure]
 salléri - odpoczynek (w drodze w dzień) połączony z jedzeniem
 Samá - } szaman [shaman] [bivouac, a rest during
 samámba } " (T.II) day journey withtaking meal]
 samaláusu - zwołać szamana [call for shaman] (T.II)
 sangallúri - dziurę zrobić [make a hole]
 móvo sangallúri - wiercić otwór w drzewie [drill an opening in a tree]
 sáqna - tytoń [tobacco]
 sáqnaka } dym [smoke]
 saqnáni }
 sáju - w cieniu [in shadow]
 sáxkaj - płaszc (ryba morska) [ray, skate (sea fish)]
 cf. safkaj
 sáxyn - przepowiadać [make prophecy, forecast]
 * bo sáxyn - przepowiadać pogodę [forecast weather]
 sapáje - wstyd [shame]
 sapáxani - kołysze się (o drzewie) [swings (of tree)]

- sará -
 patrz ýsin sará
 säre - sini [blue]
 " busó - sinia tkanina [blue textile, fabric]
 sári - czarny [black]
 sári - rozumieć, wiedzieć [understand, know]
 sáriveri - ja rozumiem, wiem [I understand, know]
 sárisi - ty rozumiesz [you understand, know]
 saxámbi - ja rozumiałem [I understood]
 sári - deszczółka dla siedzenia w łodzi [board for sitting in a boat]
 sarini - wiem [I know]
 safkaj - płaszc (ryba morska) [ray, skate (sea fish)]
 cf. saxkaj
 saulmáciha - ugaszczanie z powodu zawartej [celebration due to making an accord]
 zgody
 saulumáci - stypa igrzyska, turnieje rycerskie na pamiątkę umarłych
 sáuri - wióry [funeral repast, games, tournaments in commemoration of the dead]
 [wooden shavings]
 sázikta - szerszeń ? owad [hornet? insect]
 s'egdyduha - latać [fly V.]
 cf. sigzini
 s'edu - } jagoda [berry]
 séduhu }
 sédum gáta
 " b'eni - sierpień [August]
 s'édyx - podłoga [floor]

s'ehani	-	ukąsił	[(he) took a bite]	
s'ekkyn	-	uszy	[ears]	(T.I)
cf. s'en				
s'elta	-	węgiel	[coal]	
s'ele	-	żelazo (?)	[iron]	
s'eluptu	-	rzemień (?)	[leather strap]	
bujú s'elúptu			-	rzemień na niedźwiedzia [leather strap for a bear]
s'exs'eduxéni	-	wieczór nastąpił	[the evening came]	
s'emóci	-	opropścić się (od kału)	[defecate]	
s'en	-	ucho	[ear]	
cf. s'ekkyn				
s'enō - menō	-	? chodzi (?)	[goes]	(T.IV)
s'éptu	-	rdza	[rust]	
s'ele s'éptu	-	rdza żelaza	[iron rust]	
s'eremukta	-	rzęsy	[eye-lashes]	
s'eremuktáni	-			
cf. uy				
s'errúču	-	rozbudzić	[wake up]	
s'errúru	-	rozbudź	[wake up (2nd sing.)]	impt.
s'errucixými	-	rozbudził	[(he) woke up]	
s'es'énini	-	trzęszczęć	[crack]	
s'es'éni	-	żerdź, строга ило	[pole]	
s'es'ucihéni	-	kazała	[(she) ordered]	(T.II)

sésučuri	-	kazać, polecić	[order]	
séta	-	cukier	[sugar]	
sézy	-	wóz	[vehicle]	
si	-	ty	[you]	
sidesi	-	perkal	[calico]	
sídułi	-	dziki czosnek	Allium ? [wild garlic]	
sígdí	-	latający	[flying]	
"	siúkty	-	latająca mrówka	[flying ant]
cf. hasál				
sígyd	-	czerwony	[red]	
sígyd	-	brusznica	[cranberry]	
sígyd kólyja	-	czerwony owadek w rodzaju pajęczka	[red insect similar to a small spider]	
sígył	-	małe kolczyki srebrne do nozdrza wtykane	[small silver rings put into nostrils by Gold women]	
przez kobiety Goldów				Nanai
sígzini	-	latać	[fly v.]	
cf. s'egdyduha				
sihyni	-	?		
sihyréni	-			(T.II)
sihyry	-	jukoła; suszone kości ryby z gatunku łososi	[dried bones of a fish of the salmon species]	
bez odciętego od nich mięsa				with flesh not removed
sikbyrú	-	nazwa jakiegoś owadu	[name of an insect]	

sikkylty	-	zupełnie ciemno	[completely dark]
sikişy	-	wczoraj	[yesterday]
sikpi	-	kaszlać	[cough]
sikpinz'e	-		(T.XIV)
sikpu	-	czujnie śpiący	[sleeping lightly]
siksiduxyni	-	wieczorem	[in the evening]
siksydyxyni	-		
	cf.	yrky	
sikta	-	pracowity	[laborious]
	cf.	simbyhy	
sikty	-	igły świerka	[spurge needles]
xášta sikty	-	gałązki świerkowe	[spurge boughs]
sikury	-	bahun	ledum palustre [ledum, marsh tea (?)]
sékury	-		
silám	-		
"	b'eni	-	kwiecień [April]
sildunyni	-	drzeć od chłodu	[shiver with cold]
sili	-	łóza (?)	[wicker]
iláu sili tapula	-	pas z wiór łózy	[wicker shavings belt]
silláni	-	kwiatek	[flower]
silófu	-	rozeń	[broach]
silópu	-		

silotcivi	-	smażyć na rożnie	[fry on a broach]
silocćuri	-		
siltú	-	myć	[wash]
siltú	-	mały woreczek z kory brzozonej lub ze skóry fok	[small sack made of birch-bark or seal skin to carry a flint and tinder]
siltuku	-	dla noszenia kręsiwa i gąbki	
siltuku	-	naczynie do mycia dziecka	[utensil for baby washing]
silturi	-	wymyć	[wash up]
silty	-	żółć	[bile, gall]
silciska	-	trut ?	brzozonej [birch tinder]
silcisky	-		
sily	-	płyn	[liquid]
"	-	zupa	[soup]
silym	-	żelazny	[iron]
simáni	-	śnieg	[snow]
cf. simáta	-		
simátta	-		
simasi	-	wybierać	[choose]
simáta	-	śnieg,	[snow]
	cf.	simáni	
simbyhy	-	pracowity	[laborious]
	cf.	sikta, sitty	

simiptũ	-	sowa	[owl]
simykty	-	głóg	[haw] Rosa rugosa, Rosa cinnam-
sinakta	-	włos (zwierząt)	[animal's fur] mea
sinasu	-	nóż	[knife]
" kũptu	-	nóż	[knife]
sinasuu	-	nóż, który mężczyzna zawsze nosi u pasa	[knife attached to the belt and always carried by men]
sing'e	-	?	(T.XV)
sindaha	-	przyszli, przyjechali	[came on foot, on vehicle]
sindasũri	-	przychodzi w gošcinę	[come as a guest]
sindubi	-	tobie	[to you]
sini	-	ty	[you]
cf. si			
sinimi	-	cieńki, wązki	[thin, narrow]
sininiũka	-	wązko, cienko	[narrowly, thinly]
sininginĩn	-	prawie	[almost]
sinneulešó	-	nadaremnie	[in vain]
sinnikty	-	paproć lejkowata	[fern species]
sinanu	-	język	[tongue]
sinu	-		
sinykty	-	jałoda czeremchi	[bird's cherry]
sinylbyĩci	-	poszli zbierać	[they went to gather/collect]

sinĩ'au	-	imbier (rošlina)	[ginger (plant)]
sinĩ	-	?	
sĩvy sinĩ	-	?	
sinĩ'uli	-	robak zjadajacy rybę podczas jej wędzenia	[worm eating up fish during a process of smoking]
siĩitũru	-	czeremcha (drzewo)	[bird's cherry (tree)]
sĩpu	-	sobol	[sable]
sĩru	-	dziki renifer	[wild reindeer]
cf. ulĩ			
siĩũbi	-	miara (1/4 arszyna), przestrzeń między koĩ-	[measure (1/4 arshin) distance between the tips stretched first and second finger]
		cami wyciągnietych palców Igo i Iĩgo	
siĩũkty	-	mrówka	[ant]
" omĩni	-	mrowisko (dosłownie gniazdo mrówek)	[ant hill (lit. ants' nest)]
sĩsi	-	modrzew, Larix daurica	[larch]
siĩũc'u	-	zamówiĩ	[he booked, ordered(?)]
sĩttu	-	zgarnić, nagrabić	[gather, rake]
sĩtty	-	pracowity	[laborious]
cf. simbyhy			
sĩtyry	-	mĩody (w ogóle)	[young (in general)]
cf. pũri			

- sityu - nowy [new]
 siul - ster [rudder, helms]
 siul - dżuto [chisel]
 siurini - cf. siury i solżini sivyini
 siury - złotogłów mandżurski [Manchurian goldilock]
 siury - burchan szamański [shaman's talisman]
 cf. sivy
 bujd siury } zawinięte w wióra czaszka [bear's skull and spine bones
 xuciryu siury } niedźwiedzia i kości kręgosłupa during bear's feast
 podczas niedźwiedziego święta
 sivelu - rozgałęzienie [branching]
 xujunżi sivelu žiugdėni - z 9 rozgałęzieniami brzoza [birch tree with 9 branchings]
 (T.IV)
 siveni - ? (T.II)
 sivuty - u "sivy", u burchana [with, by the "sivy" talisman]
 sivuty panyfurı - pytać u burchana [consult a talisman]
 sivy - } burchan, figurka jakiegokolwiek ducha, którą [talisman, afigurine
 sivyb'e } robi szaman, lub i bez niego przygotowują dla of some spirit made
 by a shaman or made
 leczenia chorych without his help in
 order to treat sick
 people
 óxto sivy } znane wszystkim burchany lecznicze, uży- [commonly known
 solżini sivy } wane bez pomocy szamana medical talismans
 being used without
 shaman's assistance
 cf. siuri

- siżini -
 cik'e siżini - tego nie podejmie will not be able
 to carry it (T.II)
 sógdo - żółty [yellow]
 sógdy - blondyn, światłe (o oczach) [blond, bright (eyes)]
 sókk'ena - sukno (od ross. "cykho"), [cloth]
 sókto - mętny (o wodzie) [troubled (water)]
 sóktoci - wypijając [drinking up]
 arak'e s'ktoci } wypijając wódkę [drinking up vodka]
 arak'e - ži s'oktoci }
 soktoxónzi - pijany [drunken]
 sólvu - górny, dalszy od ujścia upstream, further up from the (river)
 mouth
 cf. xydı
 soldóki - skrzynka do układania drobnego naczyńia [box for small utensils]
 sólél - czerpać, zaczerpnąć [draw (water)]
 sólżikto - roślina [plant] Heracleum barbatum
 sólżin'e
 baj sólżin'e turu - słupek, który stawia w razie czyjejs a pole erected
 upon sb's illness
 choroby (dosłownie tak sobie zwykłego (lit. so-so-an-
 ordinary-man pole)
 człowieka słupek
 sólżini - zwykły człowiek (w przeciwieństwie do szamana) [ordinary, common man
 (opposition to shaman)]
 sólżini sivyini - zwykłego człowieka burchan; przeciwieństwo do
 sama siurini - szamana burchan [ordinary man's talisman
 opposition to sama siurini
 - shaman's talisman]
 sólı - nazwa potrawy [name of a dish]
 solohóci - } pojechali w górę po rzece [(they) went up the river]
 solo/ganá - }
 solomž'e - pojechawszy w górę po rzece [having gone upstream the river]

sónnu	-	zamknij	[shut, close (impt.)]
songomugde	-	będę płakać	[(I) will cry] (T.V)
sónoni	-	(podpora pod belką główną	[support under the beam of the house]
dúxu sónoni	-		
sonnéni	-	płakać	[cry]
sonnóuri	-		
sonjó	-	zapłacz!	[cry! (2nd sing.)] impt.
yzi sonjó	-	nie płacz	[don't cry! (2nd sing.)] impt.
sopijá - sopijaxáni	-	połamał kości	[broke bones] (T.II)
söpuni	-	czepak	[dipper]
sorózi	-	jak się masz. przywitanie od Olczów (Mangunów)	[how are you. a greeting adopted from Olchas]
	-	przejęte	
sórri	-	bić się	[have a fight]
	-	cf. minz'éni	
sórrici	-	biją się	[(they) have a fight]
sóru	-	wylać	[pour out]
sosó	-	mocz	[urine]
sosobúni	-	organ płciowy samek zwierząt	[sex organ of female animals]
	-	cf. babú	
sóuri	-	wyczerpnąć	[scoop out, draw out]
ugda muvyni sóuri	-	z łodzi wodę wyczerpnąć	[scoop water out of the boat]

← spirúri	-	wyciskać	[squeeze, wring out]
stóí	-	stóí (od ross. cтовъ < Russ.)	[table]
s'u	-	wy	[you pl.]
suaxta	-	piołun	[wormwood]
subumagaru	-	majtki męskie	[man's underwear/pants]
súksu	-	podwiązki	[suspenders, garters]
suk - súmzi	-	całą kupą	[all together] (T.II)
súksúni	-	sznurek, postronek i.t.p. do uwiązania	[string for fastening sth.]
	-	naláni súksúni - sznury żagle przymocowujące	[shrouds to fasten sails]
súcta	-	głęboki	[deep]
súcta	-		
sútky	-	skrzyp Equisetum	[horsetail]
s'ula - sulá	-	prawie, z trudnością	[almost, with difficulty]
s'ulā	-		
súla	-	szczęśliwiec, mający powodzenie	[lucky man, successful]
sulani	-		
	-	cf. s'úli nari	
súlede	-	wyszywać	[embroider]
sulepúle	-		
irgami sulepúle	-	wzory wyszywać	[embroider]
súli	-	lis	[fox]
s'úli nari	-	mający powodzenie	[successful]
	-	cf. súla	

- súlima - futro z lisich łapek [fox paws fur]
 súliucixán - gniewać się (szaman na szamana) [be angry with (shaman with shaman)]
 súlta - podszyte skórą renifera czy foki-tyży (ski) [ski wrapped in reindeer's or seal's skin]
 cf. kumulty
 súlúktu - stożkowy, zaostrowy [coniform, pointed]
 sumíni - gra (o rybie) [plays (about fish)]
 sundáta sumini - ryba bawi się [fish plays]
 sumnóci - nie głośno [not loud]
 súmu - (żyła), ścięgno [vein, sinew, tendon]
 sun' - słońce [sun]
 suna - rzemień (?) [leather strap]
 puttebi sūnd - rzemień dany za darowane dziecku [leather strap given for presenting child a name]
 imię (dosłownie: dziecka rzemień) (lit. child's strap)
 sun agb'enzini - słońce wstaje, wschód słońca (dosłownie) [sun rise (lit. the sun rises)]
 sundáta - ryba [fish]
 sun'e - wschód [east]
 " utý - wschodnie drzwi [east door]
 cf. móvi utý
 sun túzini - zachód słońca [sun set]
 supugzini - zamarzać [freeze]
 cf. nunzi/sini

- surd - pchła [flea]
 súrakta - korale (szklane, lub fajansowe) [beads (of glass or faience)]
 s'urunnéni - drzeć od strachu [palpitate with fear]
 súttej - wam [to you]
 súttej - opalić się od słońca [get a sun tan]
 cf. dykdyxéni
 sykdycin - przegapić [overlook, miss]
 syngi - szwagier (mąż siostry) [brother-in-law]
 syngi bujsin - żyć w domu rodziców żony [live in wife's parents house]
 ✓
 súba - baran, owca (od ros. słowa мы́ба) najczęściej z [ram, sheep
 < Russ. (Russian loan) Shuba "furcoat"
 owczyny?! since shubas are usually made
 of sheep fur]
 súba - futro (od ros. мы́ба) [furcoat]
 < Russ.

T.

tā	-	tam	[over there] [there]
tā - tari	-	tam daleko	[far away] [yonder]
tāciha	-	przyzwyczaił się	[(he) got used to]
tagda	-	biały	[white]
tagdā	-	siwy	[white (hair)]
tagdahāmbi	-	ja rozgniewałem się	[I got angry]
taldāni	-	żerdzie namiotu środkowe	central poles of a tent

cf.

tāda	-	strzała	[arrow]
tadā	-		

tana tadā - jakiejś szczególnej formy strzała [an arrow of special shape]

tahāk	-	krab morski	[crab]
taj	-	na (z pyt. dokąd)	[on (to the question where to)]
na - taj	-	na ziemię	[on earth, on the ground]
tajhōnē	-	bóg ryby posyłający (od Gickiego "tajhond")	[god sending fish (< Gilyak ---)]

cf. xaddāu

tājky	-	na	[on, at]
tōjky	-		

np. na - tājky - na ziemię [on earth, on the ground]

bo - tōjky - na niebo

taxāni	-	siaść na mieliznę (jadąc łodzią)	[run aground (with a boat)]
taxcīmbi	-	ja dowiedziałem się	[I came to know]

tākki	-	do	[to]
np. nūu - tākki	-	do młodszego brata	[to the younger brother]
takcīmbi	-	ja dowiedziałem się	[I came to know]
tāldahu	-	trzeci palec	[third finger]
tāldali	-	średniego wieku człowiek (?)	[middle aged man]
taldambāni	-	?	
taldāni	-	środek	[middle, center]
inyi taldāni	-	południa, południe	[noon]
dōlba	-	połnoc	[midnight]
taldāu	-	średni	[middle sized]
tālin	-		
āgi talin	-	grzmot	73 II. [thunder]
tālūm	-	kora brzoza	[birch bark]
tāluma	-		
" siltu	-	woreczek z drobnymi przyrządami (krzesi -	[little sack with small devices (flint)]
	-	wem)	
talumoni	-	brzoza	[birch]
cf. p'emoni, žiugdymōni	-		
tamān	-	stoi	[stands]
tamecikā	-	takie	[like this]
tamžē	-	podejmując	[accepting]
tammāu	-		
nānda tammāu	-	pożyczyć	[lend, borrow]
tammāuri	-	placić	[pay]

támua	-	mgła	[fog]
tana	-		
patrz tada			
tanáurivi	-		
nánda tanáurivi	-	dług odbierać samemu	regain debt by oneself
tóngo	-	sto 73 I.	[hundred]
táocidu	-	poprawił	[he] corrected
tapecilá	-	kowal	[smith]
tára	-	worek, kul. (wzięto od Ajnów, słowo japońskie)	[sack, a Japanese- -through-áinu loan]
wór	-	[?]	(miara zboża) [sack (grain measure unite)]
taranáci	-	tak	[yes] (T.II)
tárapša	-	trzaska	[chip]
cf. túrupšu			
tári	-	on, ten, jego	[he, him, his]
tári	-		
tarinúni	-	oto ten	[it's him]
tárisal	-	oni	[they]
tárxpi	-	mięsie mięsa przy biodrowej kości	[muscle around the hip bone flesh]
taryda	-	też	[also, too] (T.II)
táryn	-	zatrzymać się, dalej nie iść	[make a stop, stop going]
tásuma	-	hak do łowienia łososiny	[hook for fishing salmon]
tattúci	-	ucz	[teach (2nd p. sg. imprt.)]
cf. alláusi			

táwk'e	-	daleko, dalej	[far away,
táwki	-	cf. tári	
taulíni	-	pożar	[fire]
taunbúri	-	liczy	[counts] V.
tawí	-	ogień 72 II.	[fire]
cf. bargo, uiltó, táva			
táwčuri	-	poprawić	[correct]
táva	-	ogień	[fire]
cf. tawí, bargo, uiltó			
téddu	-	włożyć	[put into]
t'éžina	-	biała glina	[white clay]
tej	-	dativus sing.	
cf. taj			
tékki	-	dativ. plur.	
telepú	-	do naciągania skór przyrząd	instrument for skin spanning
tépsu	-		
" budueci	-	na wagę położyli (?)	[they placed on (T.III)]
tetúkki	-	odzież	[clothes] scales to measure the weight
to	-	łoś (na Amurem się spotykający)	[elk (met at Amur)]
tó	-	precz (wykrzyk przy wypędzaniu psa)	[go away! (while driving a dog away)]
cf. óać			
to - todú	-	tam (trochę bliżej)	[there (a little closer)]

- togdó - wklęsnięcie między kępami [depression between mounds]
 tóikta - ślimak [snail]
 toxó - guzik [button]
 tóxtua - roślina [plant] Cacalia hastata
 tókpó - skręcać nicie sznury trąc je ręką o kolana lay strings
 by means of rolling
 tókpó - sznur [string] threads between hand and
 knee
 tókpó - ?
 " cilambáni - po środku (rzeki) (T.III) [in the middle of river]
 tóktó - ślepy na jedno oko [blind on one eye]
 cf. k'álbuna
 tolók -
 tolok nindí - skakać na jednej nodze [jump on one leg]
 tólcí - sen [sleep v.]
 tolcicihámbi - zasnął [he] fell asleep
 tombó bok - bok - dźwięki imitujące pluk [an onomatopoeic to render water
 splashes caused by rowing]
 wody przy uderzaniu o wiosła
 tomómu - srebrne kawałki (w 1/2 arszyna długością) [bars of silver, (half
 arshin in length)
 które przywożono z Mandżurji jako skarby imported from Manchuria
 for thesaurisation]
 tondótko - proste łóżysko (bez zakrętów) rzeki [straight river bed (curveless)]
 cf. páma etu tondokto
 tónzini - przyciągnąć, ciągnąć [pull]

- tónu - ciągnąć [pull]
 kutúli tónu - napiąć żagiel [set a sail]
 tóngo - prosty 77. II (?) [straight]
 topór - siekiera rosyjska (od ross. топоръ "Russian axe")
 < Russ.
 cf.
 tópto } ?
 toptajlaue } (T.VI)
 toríni - płacić za żonę [pay for a wife]
 cf. tammáuri
 toró - powolny bieg rzeki [slow river current]
 toróki - wierzch głowy [top of the head]
 tóski - pstryczek [snap]
 tótolo - oto [here, just (demonstrativum)]
 totorisál - tych ludzi [of this people]
 tuá - gatunek wrony [crow species]
 cf. gaj
 tuá b'eni - luty [February]
 tuáni - żerdzi w namiocie czworobocznym stojące w kątach [corner support
 poles of a
 quadrangular tent]
 túci - sani dla psów [dog sledge]

- tucihéni - czekali (?) [they waited] (T.II)
 tucfmi - czekał [he waited]
 tucim^zé - czekając [waiting]
 tucín -
 patrz tydy tucín
 [cf.]
 tudá - skup w domu a pillar in a house
 tudá - ołów [lead (metal)]
 tudalbíky - ?
 tuduhéni - zlaża [she came down]
 tudý - skúp widlasty [forked pillar]
 tuém^{di} - ?
 " xeduni - ?
 túb^u - spuścić [let down]
 kutúli túb^u - spuścić żagiel [set down a sail]
 túb^udy - deszcz 79 I. [rain] strike
 tuhéni - upadł 79 I. [he fell down]
 cf. tuxýni
 túxy -
 túxy - mo - leżące drzewo (w lesie) [lying tree (in the woods)]
 tuxýni - upadł [he fell down]
 cf. tuhéni
 tuicín - zrobił, obrócił (?) [made, turned]
 cf. dyf (puty - 3i dyf tuicín)
 tujú - karmić (człowieka) [feed (a man)]
 cf. okk'éni
 tójur - ugaszczać [feast, receive guests, hospitalize guests]
 tójur anánasi nari - gościnny człowiek (dosłownie: [hospitable man
 (lit. a man fond of accepting
 ugaszczać lubiący człowieka) guests)]

- túixy - to co przezimowało (np. jagoda) [what endured winter
 (eg. a berry)]
 tujcixýni - czatować [lie in wait for]
 tukbukdemi - zrzucać [throw down]
 túb^ubuli - zrzucił [he threw down]
 túki - lakierowana miseczka japońska (słowo ajnoskie) [lacquered Japanese bowl
 (Ainu word)]
 cf. itángi
 tukkini - pada [it falls down]
 túb^upy - ćwiek, staw 79 A ? [nail, joint]
 tuksa - 1) zając 2) nieprawie dziecko 77 B Ac [1) hare, 2) natural child]
 tuksáuri - wyścigi [races] [organize race]
 uláuzi tukauri - na reniferach urządzać wyścigi. on reindeers]
 cf. gýišu
 tuks'erezí - swat [matchmaker]
 tuksý - } tłumacz [translator, interpreter]
 túksi - }
 tuktdnu - pliszka yuka [wagtail]
 tókuru - duża japońska bańka gliniana (zdaje się
 słowo japońskie) [big Japanese clay jug (seems to
 be a Japanese word)]
 tulekty -
 " adúli - sieć nieduża ustawiona [not big net being cast]
 cf.

- túli - pierwsze ryby jakiegoś gatunku, które się zjawiają [fish harbingers preceding shoals of the same species]
pojedynczo przed tem nim pójda cała runa
- tulimym b'eni - czerwiec [June]
- tumá - munsztuk fajki [pipe's mouthpiece]
- túmu - skręcać [roll]
- túmy - dziewięć tysięcy [nine thousand]
- túnda - pięć [five]
- tundáta -
" látani - hak dla łowienia ryby z trzema zębami ⁴ [fishing trident]
- túntamo - wierzba [willow]
- túny moni - łoża, wierzba [wicker]
- túny - pierś (u zwierzęcia) (?) [animal's breast]
cf. kúy
- tupí - plwać [spit]
- tupini - plwocina [spittle]
- tupúáftu - fujarka z łoży [wicker pipe]
- turáci - otworzył (gębę) [(he) opened (mouth)] (T.II)
- turi - groch [pea]
- túru - słup szamański [shaman pillar]
cf. jádara turu, hasiktá turu
- túruku - zły duch niepokojący dzieci podczas ich snu [bad spirit disturbing children during their sleep]

- túrupšu - trzaska [chip]
cf. tárapša
- túru tedomé - pojadę w górę po rzece (T.III) [(I) will go up the river]
- tuséni -
cf. itú tuseni
- tútari - niedaleko [not far away]
- túttu - instrument dla wyrobu skóry (drewniany) [wooden instrument for producing leather]
silym túttu - taki sam żelazny [same instrument but made of iron]
- tutú - penis
cf. cičú
- tutuháni - odgadł [(he) guessed]
- tútut - dziki gołąb [wild dove]
- túy - zima [winter]
- tydy - prawda [true]
- tuži -
tužig'eva - południe [noon?] [south?]
- túzihy - kolano [knee]
- úni túzihy - kolano rzeki [river bend]
- túžini -
s'un túžini - zachód słońca [sun set]
- geo tužini - zmrok [twilight]

tydý tucfn - poruszenie w górę i na dół (oznaka potwier- [up and down movement
(means affirmation)]
dzająca

cf. ýzin ósi

týxyli - siedzą [(they) sit/are sitting]

týk byry - pałka, którą się podpierają chodząc na ski [ski pole]

tykpúni -

dal tykpúni - futerał ze skóry rybiej [fish skin case
dla bębna szamańskiego for shaman's drum]

týky - droga, ścieżka [road, path]

tylbańá - ?

tylbańá oršk'ě narijá - (połajanka ^{orok'ska} orocka) [Orok scolding]

? zýy czyłowieu [bad man]

tylgúci - podanie [oral tradition, legend]

cf. tylunturi

tyldyhéni - skórę ściągnął [he peel^{ed} off skin] (T.II)

tylunturi - podanie [oral tradition, legend]

cf. tylgúci

týlyu - ?

týmu - woda [water]

cf. mu

týmu ydění - gospodarz (bóg) wody. [host (god) of water]

týmu - płyt. tratwa [kind of float]

týmún - ? (T.XI)

týmufeni -

" turu - boga wody słup [water god's pillar]

týni - kobierzec ze skóry głowy renifera [carpet made of fur peeled of rein-
deer's head]

týnínz! - pająk [spider]

cf. aták'e

týptym - całkowicie [entirely, completely]

týró - żerdzi, które stanowią drzwi w namiocie [poles constituting
the door of a tent]

týry - } siedź [sit (wmp^t), keep on sitting]

týru - }

tyrývi - ja siedzę [I sit] ? nejukko tahani "u steru była" [she held
the rudder]

týxyni - siedzi [sits]

tyrýni - obok (?) [next to, beside]

tytdý - prawda [true]

cf. tydý

tytý'eni - wierzyć [believe]

tyttú - odziać [clothe]

cf. teddú

týuku } nazwa specjalnego burchana (sivy) [name of a kind of talisman]

týuky }

tyupulá - ? (T.XI)
 tyús'k - obfók [cloud]
 tyví xyuó^{n?} - obfók [cloud]

U.

uécini - powiedział [he said]

cf. ungidúni

udalá - żaba [frog]

ūduáci - siedli [(they) sat down]

uery -

" sipy - sobol samica [female sable]

ūgda - łódź [boat]

ūgda ékoče nari - sternik [helmsman]

ihu } wrzód, pryszcz [ulcer, pustule]
 yo }íi }
 ūju }

iláu íi - wiór (ilau) nie pleciny, którym [not braided wood shavings with
 which shaman ties his arms and
 podwiązuje sobie szaman ręce i nogi w legs during performance]
 czasie seansu

cf. ūifteu

uidduri - zapiąć (?) [fasten]

uidduri - posłać [send]

cf. mytylléu

uilikša - szeroka strona trumny [wide side of a coffin]

uiltázi - orokski [Orok (adj.)]

" uttá - orokskie obuwie [Orok boots]

uiltó - ogień [fire]

cf. bargó, tawú, táva

uilymzi } robotnik, najemnik [worker
 labourer, hireling]
 uilymdi }

uiptyji - przywiązać [tie]

uipúli - przywiązane [attachment]

uipulú - to czym się przywiązuje [means of attachment]

úis'ej - w górę [upwards]

" hené - w górę głowę podjawszy (?) [having risen his head up]

úiften -

" iláu - wióry którymi szaman podwiązuje [wood shavings with which shaman
 ties his arm and legs]
 sobie ręce i nogi

cf. ui

újjuri - przywiązać [tie, fasten]

- ujsini - { szumi, szumieć [roar]
 ujsini }
 ujuhū - żywy [alive]
 uksara - puhacz [eagle owl]
 ulá - domowy renifer [domesticated reindeer]
 cf. s
 ulá cičū - mięczak (podobny do penisa renifera) [mollusk, shellfish]
 dosłownie (renifera penis) (resembling the reindeer's penis there-
 fore it is lit. called "reindeer penis")
 ulčūni - brzękadła u kołyski [rattle, by a cradle]
 cf. olžá
 uldurani - malina czy porzeczka jagoda północna zwana na [raspberry or blueberry]
 Syberji "moroszką" of the North known as
 "moroszką" in Syberia
 ulžini - echo [echo]
 ulingá - dobrze [good, well]
 cf. ulyngá
 " inýni - dobra pogoda (dosłownie: dobry [good weather (lit. good day)]
 dzień)
 ulinga ktáni - dobry kawałek (mięsa) [good piece of meat]
 ulisý - mięso [meat]
 ulisý depti - dzień święta niedźwiedziego, gdy [day of bear's festival when
 jedzą mięso. (dosłownie: mięso jeść) people eat bear's meat (lit. eat
 meat)]
 cf. xuriáci

- ultyli - odzienie z rybiej skóry [clothes made of fish skin]
 ulúšu - gotować [cook]
 cf. pujúru, ýúu urežá
 ulyktēni - kiszki [guts]
 ulyngá - dobry [good, nice]
 cf. ulyngá
 ulyngánne - dobry człowiek (o obecnym) [good/nice man (about the present)]
 ulyngá nári - dobry człowiek (o nieobecnym) [good/nice man (about the absent)]
 umi - powiedział (?) . błęd pam. unu? ? [he said]
 ummóto - stać się [become]
 nuci púty ummóto - zdziecinnieć (dosłownie: [grow childish (lit.
 małym dzieckiem stać się) become a little child)]
 /
 umóku - sam [alone]
 " etturi - zostawać w domu samemu [stay alone at home]
 cf. umukó
 umsara - tyłek [backside, bottom]
 umi - pal (o fajce) [smoke (a pipe) (2nd sing.)] imprt.
 umūri }
 umfni } palić (o fajce) [smoke (a pipe)]
 umi - pić [drink]
 umukó - sam [alone] (T.V)
 cf. umóku

- umul - pas [belt]
 umuto -
 " xalā - jednego i tego samego rodu [of the same descent, family]
 ungipūri - grzać się [warm up]
 undemiky - (T.III)
 unziđūni - powiedział [he said]
 cf. ućcīni
 unziđni -
 cf. ciundīni
 ūnigyr - gwiazda (słowo gilakskie) [star (Gilyak word)]
 cf. xōsikta, būrakta
 univō - kocioł [kettle]
 cf. ynūy
 ūnu - powiedz [tell (imprt. sing.)]
 ūo - wrzód [ulcer]
 cf. ūhu
 uōro - ryba z gatunku łososiny zwana "gorbaszā" [salmon species known as "gorbaszā"]
 cf. ūur
 upā - mąka [flour]
 upongīmy -
 cf. lŷky

- urā - zadek, tyłek [backside, arse]
 urāj - przynęta do łapania ryby [bait for fish]
 urāni - rufa, tylna część łódki [stern, back of the boat]
 urez'ū
 yñu urezū - gotować [cook]
 cf. ulūšu
 urraoxāni - nie trafić [miss, not hit the spot]
 cf. čorhurraoxāni
 urrūcici - ułożyli [(they) laid, placed] (T.II)
 urūt - milion [million]
 urykty - cienki różnik (krzakiem rosnący) [viker bush]
 ūrymy - nosze (dla jednego człowieka) na plecach [barrow (for one man) to be carried on his back]
 utā - drzwi [door]
 cf. uty
 utāla anā - bosi (dosłownie: bez obuwia) [barefooted (lit. without boots)]
 utańē - ? (T.I)
 utēkk'eni - od drzwi [from the door] (T.II)
 utokāmbi - przyjaciel (w rozmowie z Ajnami; friend (in conversation with the Ainus; seems to be distorted Ainu word --)
 " ačūā - zaprzyjaźnić się (też w rozmowie z Ajnami) [make friends (also in conversation with the Ainus)]
 cf. aduāmbi

- uttā - 1) obuwie 2) rosyjskie buty [1) shoes, 2) Russian boots]
 uttāu - wiosłować [row]
 utullīni - umieć [know how]
 utūmu - kark, tył głowy, potylica [nape of neck, occiput]
 " saŋāni - otwór pomiędzy pierwszym [the aperture between
 kręgiem a podstawą czaszki the first disk of a spine(vertebra)
 and the base of the skull]
 uty - drzwi [door]
 cf. uta
 ūur - gatunek ryby łososiny, zwanej garbuszą [salmon species known as "garbusza"]
 cf. uōro
 ūuŋej - wyżej [higher]
 uynzīni - chodzić z domu do domu (o szamanie) [go from house to house (about
 shaman)]
 uy ŋeremūka - rzęsy [eyelashes]
 uv'ek'eni - przez [through]
 uvydehēmbi - ja zgubiłem [I lost]
 uvydeptuxyīni - zgubić prw. uip̄tyīni "przywiązać" [lose opposite to tie
 or compare]
 uxi -
 " nōupto - trawa, którą do obuwia wkładają (T.V) [grass put into boots]

- uŋfy - piźmowiec [musk-rat, musk-deer]
 uŋfy yniktāni - woreczek z piźmem? (piźmo) [sack with musk (musk)]
 uŋ'upé - ? (T.VI)
 y.
 ydy - gospodarz [host]
 cf. yzihy
 ydyīni ykty - gospodyni [Hostess]
 ydy - kasatka kacarka (Delfin zabijający wielo- [a dolphin that
 ryba) can kill a whale]
 ygzykty - często [often]
 yigēby - starszy brat [elder brother]
 cf. yki
 yitdy (T.XV)
 yjdyduma - starszy [elder]
 " pyndādubi - starsza siostra [elder sister]
 yki - starszy brat, starsza siostra? [elder brother, elder sister?]
 cf. yigēbi

yks'éni	-	położyć	[lay down]
yksipsi	-	niebezpiecznie	[dangerously]
yksú	-	położyć	[lay down (2nd sing.)]
yktý	-	kobieta	[woman]
ylázi	-	wstyd	[shame]
ylđá	-	śluszc w piynie	[liquid grease]

cf. ildá

yldepsúli	-	nie pięknie	[not nice/beautiful]
ylehémbi	-	ja jestem syt	[I am full (about eating)]
ylléu	-	prawdziwy, rzetelny	[true, honest]
" oróxto	-	cienka osoka, turzyca, rosnąca na mokrych łąkach	[carex growing on wet meadows]

(dosłownie: prawdziwa trawa) [(lit. true grass)]

ylléu	-	bardzo	[very]	(T.II)
yltú	-	zanadrze	[bosom]	
ylýu	-	?		(T.VI)
ylóulundi	-	rozmawiać	[talk,]	
ylóulundis'u	-	pomówmy	[let's talk]	
ylý	-	ot, ot		(T.II)

ylý	-	zaraz, natychmiast	[at once, immediately]
ylý	-	dosyć	[enough]
ymityrry	-	nigdy nie widziawszy	[never having seen] (T.I)
ymúhy	-	kołyska	[cradle]
ymusi	-	kołysać dziecko	[rock a child]
unaj - jé	-	oj, oj!	
ynduri	-	bóg	[god]
yné	-	aj!	

cf. yný

yniny	-	samka (o zwierzętach)	[female (about animals)]
ynnáuri	-		

" kucihá - nóż, do trzonka którego dolepiąg włosy od ograna piciowego niedźwiedzia
[knife to the handle of which the hair of bear's sex organ are glued]

yniktani	-		
uzy yniktáni	-	? <i>допр. ба а</i> струя ?	
ynimbi	-	matka (moja?)	[mother (my?)]

cf. ýnny

yniy	-		
yniysil	-	dzieci	[children]

cf. puttesil

(T.II)

ýnne	-		
"	duréni		(T.VI)
ýnny	- matka	[mother]	
	cf. ynimbi		
máma ýnny	- babunia	[granny]	
ynyvú	- choroba	[illness]	
	cf. ynú		
ynnúri	- grzech	[sin]	
ynú	- kocioł	[kettle]	
ynúk	- kocioł (w zagadkach)	[kettle (in riddles)]	
ynum'é	- ?		(T.IX)
ynú	- choroba	[illness]	
	cf. ynyvú		
ynu nyníni	- zaraźliwa choroba (dosłownie: choroba chodzi)	[infectious disease (lit. disease walks around)]	
ýnusi	- boli	[(it) aches]	
yn'u	-		
"	ýrez'ú	- gotować	[cook]
	cf. ulús'u		
ynucín	- choroba	[disease]	
ynúy	- kocioł	[kettle]	
	cf. univo		

ynymúli	- przyjemnie	[nice, pleasantly]	
ynymúli	- śmiać się	[laugh]	
yrgi	- ?		(T.I)
ýri	- } ten, to	[this, it]	
ýri	- }		
yryý	- późno wieczorem	[late evening]	
	cf. siksy dyxyni		
yryý	- powoli	[slowly]	
ýry nari	- powolnie robiący człowiek	[slowly acting man]	
yruyrundulo	- ?		(T.I)
ýryptu	- jakiś przedmiot używany przez szamana (?)	[a device used by shaman]	
ýrysi	- oddychać	[breathe]	
ýsi	- zaraz	[at once, right away]	
	cf. ysilé		
ýsi	- } nie	[no, not]	
ysin	- }		
	cf. ýzi		
ysin tytdý	- nie prawda	[not true]	
ysivi	- ja - nie, ja nie chcę	[not me, I don't want to]	
	cf. aná, ysini		
ysilé	- } teraz	[now]	
ysilekky	- }		
	cf. ýsi		
ysini	- nie	[no, not]	
	cf. ysivi		

ysindábo	- ?	
nauda ysindábo	- ?	
ysinēji	- dziś	[today]
ysinsāra	- nie wiemy	[(we) don't know] (T.VII)
ytto	-	
ytto itō	- miska do rościerania, stępka, moździerz	[grinding bowl, pestle, mortar]
ýtteri	- czatować	[lie in wait for]
ýtuheni	- nabrać	[(he) gathered, collected]
ýtty	-	
ýtty žiliptāni	- to co zbierzemy	[what we'll collect] (T.II)
ýuki	- bliżej	[closer]
ýuō	- kochanka	[lover]
yurrurí	- podjąć	[take up]
bi yurriví	- ja podejmuję	[I take up]
bi yuryxymbi	- ja podjęłem	[I took up]
yuxēni	- do rzeki pójść	[go to the river]
ýys'ej	- tu (na pyt. dokąd)	[here (to a question where)]

yzianý	- poczekaj	[wait (2nd sing.)]
yzihyny	-	
ýžihy	- opiekun rodowy	[family patron, protector]
cf. ydy		
yzilú	- zamężna	[married (woman)]
yzilu ykty	- zamężna kobieta	[married woman]
yzimuny	- wyjść za mąż	[get married (about woman)]
yzin ósi	-	
cf. tydý mycín		
yzigdy	- wówczas	[then] (T.II)
ýzi	- nie = ýsi(n)	[no]
cf. ysi		
ýzi kýndy nári	- milczący człowiek	[silent man]
ýzin ósi	- poruszać głową na prawo i lewo (znak przeczenia)	[head movement to the right and left (sign of negation)]
cf. tydý tucin		
V.		
váali	- odemścić	[revenge]
vavagilasi	- zemsta burchanów, lub zwierzyt za brak szacunku	[revenge of talismans or animals for lack of respect]
vavosaré	- zrobić, żebym ja dostał	[make (imprt. sing.) so that I'll get (it)]

vāhani

vāxani

- } zabić

[kill]

byld'und'un vaxani - mścić (dosłownie: zamiast
kogoś zabić)[avenge (lit.:
instead of killing
someone)]vāxi - mech rosnący w lesie świerkowym (którego :
renifer nie je)[moss growing in spruce forest
(which isn't eaten by a rein-
deer)]

valetamāc'uri - spierać się, dysputować

[argue, dispute]

valitamāc'ini

} porównywać

[compare]

valitamāc'uri

vālicini - nie wierzyć

[not believe]

vaga - vāhani - uderzył się

[(he) hit himself] (T.II)

vānita - świerk [spruce] Piecea...

vaomāja - ?

tuksa vaomāja

vapūnakta - ?

varā - } zabij

[kill (2nd sing.)]

varū - } zabij

[kill " "]

yzi varā - nie zabijaj [don't kill (2nd sing.)]

cf. vāxani

v'egaxsinf - bęk (ptak)

[bittern] bird

vedemē - rzucić

[throw]

(T.V)

vedomajā - ?

orški gylbu vedomajā - rzucić złe imię [cast bad name]

vel - vel - / wałęsać się, poruszać się, ?motać się? [ramble, move]

vong'emb'e - powiem

[(I) will tell]

vōnzika^{u?} - powiedział

[(he) said]

(T.V)

vūdū - wyspa

[island]

vyry - gąsienica

[caterpillar]

vyšku - drewniany młotek do zmiękczenia skóry [wooden hammer for softening hide,
leather]

3

3'a - tanio

[cheaply]

cf. hynumi

3'āka - } skarby, pieniądze

[treasures, money]

3'āxa

cf. bumāška

3'ākpo - osiem

[eight]

- ʒakpundó - osiemdziesiąt [eighty]
 ʒákgi - pan, urzędnik [gentleman, official (of government)]
 cf. ʒángi
 ʒapá - naczynie z kory brzozonej [birch-bark utensil]
 cf. kulumu
 ʒárgul - tygrys [tiger]
 ʒavahamba - nauszniki przykrywające uszy [earmuffs covering ears on cold days]
 w chłódy
 ʒ'e - jeszcze [still, more] (T.II)
 ʒ'e - признак неспричастія или означает
 и, вообще ставится для соединения [participial exponent, or
 двухъ предложений conjunction "and"
 (T.II) to connect sentences]
 ʒeholofú - górna część brzękadła, którym [upper part of a rattle used by
 pobrzękuje szaman shaman]
 cf.
 ʒesi - towarzysz [comrade]
 cf. d'evi
 ʒigby -
 báci ʒigby - kryjówka dla myśliwca, strzegącego foki na pływ-
 jącym brewnie [hunter's hideaway to watch a seal on a floating
 timber]

- ʒikbu - gruby [fat]
 cf. momi
 ʒildácini - krzyczeli [(they) shouted]
 ʒilenʒini - oszukać (bardzo silnie) [cheat (strong)]
 cf. argalaxa - oszukać (ale, nie tak silnie) [(he) cheated (mild)]
 tari ʒillecini - on oszukał [he cheated]
 ʒilimacixáni - bili się [(they) had a fight]
 ʒilin - głowa [head]
 ʒiliptáni - nabierzemy (?) [we'll cheat (?)] (T.II)
 ʒiltácini - zakrzyczał 64 A b = ʒildacini [(he) shouted]
 ʒiluy - mucha [fly]
 ʒin - rzetelny, dobry [honest, good]
 cf. ulinga
 ʒin - bardzo, oznaka superlativus [very] (categorical marker
 of superlative)
 ʒin - cztery [four]
 ʒirdó - czterdzieści [fourty]
 ʒiogbá - koniec (ostrza) ościenia na fokę [tip of a spear using in seal
 hunting]

ziolomipivy - duży brzo do ostrzenia noży [big whetstone for sharpening knives]
 zion - } dziesięć [ten]
 cf. zion }

zirapše - ? (T.XV)

ziugdymóni - brzoza Betula [birch]

cf. p'emoni, talumoni

ziuciuru - pewien gatunek wiewiórki (po Syber. "burunduk") [squirrel species
 ("burunduk" in Syber.)]
 cf. zúuru

z'obb'e - biedny [poor]

cf. z'obbi, d'obbi

z'ogbo - ostrze strzały [arrowhead]

z'ogdáfű - jakaś rzecz szamana [shaman's device]

z'oló - } mały okrągły głazik, kamień [round small stone]

z'olóni - }

gaj z'olóni - węgiel kamienny (dosłownie: [coal (lit. crow's stone)]
 wrony kamień)

zon - dziesięć [ten]

cf. zion

zon g'eda - jedenaście [eleven]

zon du - dwanaście twelve

i.t.d. [etc.]

z'oolaj - chromy [halt, lame]

zúuru - pewien gatunek wiewiórki (burunduk) [squirrel species (burunduk)]

cf. ziuciuru

z'obbi - biedny [poor]

113.
 300 lej - chromy
 3u éura - *(burundese)*
 cf. 3iu éura

400 bbi - biedry

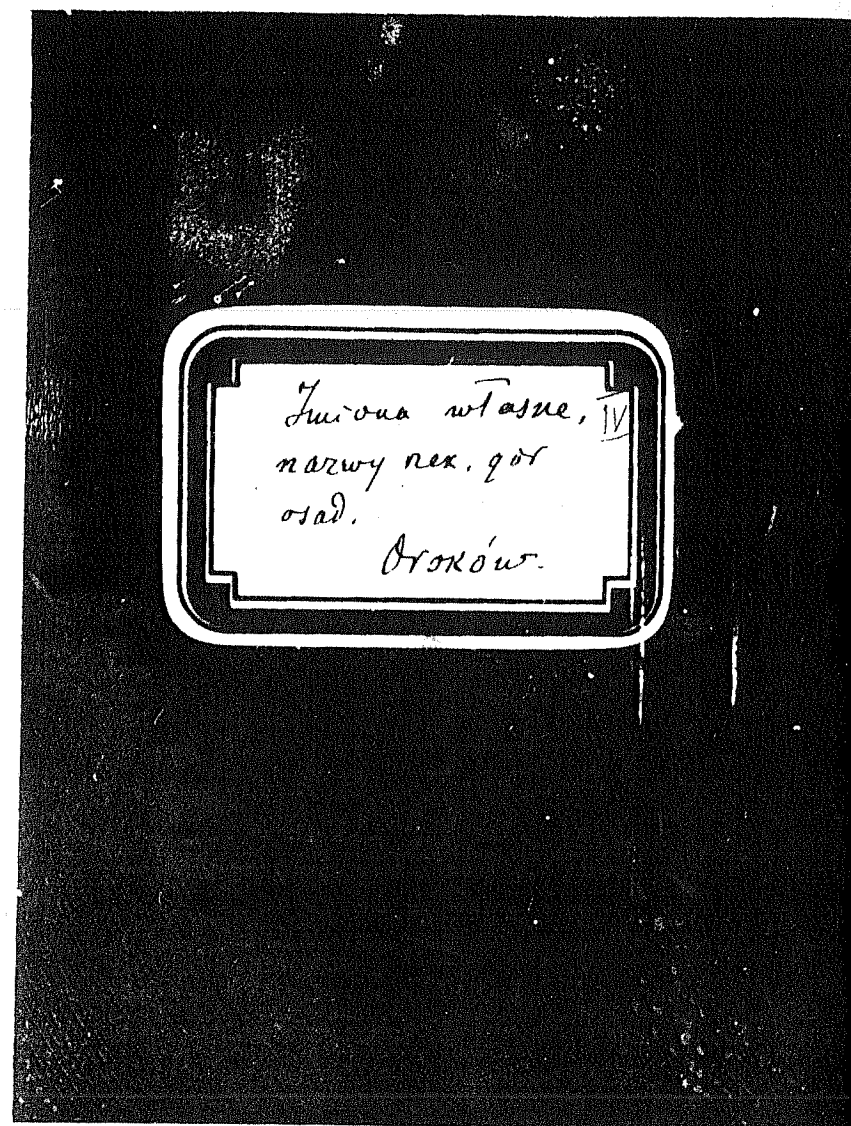
Imiona własne,
 nazwy rzek, gór IV
 osad.

Oroków.

Proper names,
 names of rivers, mountains,
 settlements
 of Oroks.

Abbreviations:

m n male's name
 f n feminine name

Imiona własne
[proper names]

Agidānu - imię mężczyzny [m.n.]

Akirada

Alok - dopływ Poronaja [tributary to Poronai]

Amba mājtu xūrity - wysoki szczyt w grzbiecie gór na
zachód od Poronaja rzeki (dosłownie znaczy: djabła

? góra) [high summit in the mountain range west of Poronai river
(literal meaning: devil's ? mountain)]

Amū - dopływ Poronaja
[Poronai tributary]

Anāpa - imię męskie [m.n.]

Atunāj - dopł. Por. widocznie wzięte od Ajnów [Poronai tributary (evidently
an Ainu loan)]
Rosjanie nazywają "Čurunaj" [Russian name -----]

Auśānu - wyspa i stare łóżysko Poronaju [an island and the old bed of Poronai]

Čéhara - im. m. [m.n.]

u.
Citak - osada [settlement]

- Ciúbba] - stara nie istniejąca osada na brzegu Poronaju
 [an ancient no longer existing settlement on the/a bank of Poronai]
- Čak'enu - imię m. [m.n.]
- Čarunaj - dopływ Poronaju (Zapewne zmienione ajnoskie słowo)
 [a Poronai tributary (probably a modified Ainu word)]
- Čaundá - imię m. [m.n.]
- Čaundága - imię m. [m.n.]
- Čaxobinu - nazwa brzegu po Poronaju [the name of a bank portion on Poronai]
- Čemulen - imię m. [m.n.]
- Čepčivdā - imię żeńskie [f.n.]
- Čeruldon - imię m. [m.n.]
- Česyg'enū - "
- Čigāa - stare łóżysko Poronaju [the old bed of Poronai]
- Čimboñun - imię m. [m.n.]
- Čimulīn - "
- Čimutē - imię żeńskie [f.n.]
- Čitahaun - imię m. [m.n.]
- Čoroldōn - "

- Čoryn - nazwa rodu [a clan name]
- Čxuktalu - imię m. [m.n.]
- Balak - imię żeńskie [f.n.]
- B'ékanu - imię m. [m.n.]
- Bistak xurī - nazwa pagórka na brzegu Poronaju
 [the name of a hill on a Poronai bank]
- Bóksiri - imię m. [m.n.]
- Bolodó - miejsce gdzie tundra wychodzi na brzeg Poronaju
 [the place where the tundra comes close to the Poronai bank]
- Bóto - imię m. [m.n.]
- Boxsiri - "
- Budó - "
- Byjtauna paxta - nazwa polany na brzegu Poronaju
 [the name of a glade on a Poronai bank]
- Dajgasá - nazwa ajnosko - gilackiej wsi na Zachodnim
 brzegu Porokotan, Pilawo (we wszystkich trzech
 językach oznacza: duża wieś) [the name of an Ainu-Nivkh village on the
 west bank of Porokotan, Pilawo (in all three languages it means "large village")]

- Daki - osada [settlement]
- Dal - "
- Dałdagán^{u?} - imię m. (wydaje mi się zmienionem pod wpływem
ruskim [m n] (it seems to me to be altered under
Russian influence)
cf. Deldagánu
- Da - uní - rzeka Poronaj (po ajnosku duża rzeka; [Poronai river (in Ainu
orokska nazwa ma to samo znaczenie. "big river", Orok name has the
same meaning]
- Dautú - osada [settlement]
- Dáxi - nazwa rodu [a clan name]

- Davxalem - imię m. [m n]
- Dēdagánu - imię m. [m n]
cf. Dałdagán
- D'evv'enu - imię m. [m n]
- Dondogan - imię m. [m n]
cf. Deldagánu

- Doró - jezioro Nyjskie [Nyjskie lake]
- Duksin - imię m. [m n]
- Dusungin - "

- Dyguka - imię ż. [f n]
- Dyksin - imię m. [m n]
cf. Duksin

- Dyrú - "
- Dytyxin - "

- Ekitá - imię ż. [f n]
- Elgē - rzeczka [a small river]
- Elikýrda - imię ż. [f n]
- Ep'ekántui - imię m. [m n]
- Etúmutu - nazwa osady i jeziora [the name of a settlement and a small lake]

- Gajkan - imię m. [m n]
- Gajkánu - }
- Gapčiganu - "
- Gatáo dýtu - nazwa miejscowości po Poronaju [the name of a settlement on
? oronai]
- Gáurxan - imię m. [m n]

G'éta - nazwa rodu [a clan name]

Gildáni - imię m. [m n]

Gily } Gilak [a Nivkh (male)]
Gilyzi }

Gimdáni - dopływ Poronaju (od gímdo - [a Poronai tributary (derived from --)])

Gimdaŋi - osada [settlement]

Gojangin - imię m. [m n]

Gorokačiu - zakręt w dolnym biegu [a curve downstream Poronai, Ainu word Horoka
backward, ciu - stream, current]
Poronaju (ajnoskie słowo Horoka -
powrotne; ciu - bieg, prąd):

Goŋoŋánu - imię m. [m n]

- Gosugada - "

- Gosugonu - "

Gósutu - osada [settlement]

- Gramaó - "

Griškin - imię m. [m n]

Gulbumári - imię m. [m n]

Gynzin - "

Hásikta maw - nazwa lasu świerkowego na [the name of a spruce forest
on the left bank of Poronai
lewym brzegu Poronaju w średnim biegu in its middle part]

Homočúda - imię ż. [f n]

Humčuhýš - " (wymawianie gilackie) [Nivkh pronunciation]

Xurkaśé - nazwa zakrętu w rzece Poronaj (zapewne z Ajnoskiego
[the name of a curve of Poronai river
Horokačiu, t.j. powrotny bieg) (probably from Ainu ---- "backward current")

Ibáru - imię m. [m n]

cf. Ipáru

Ílina - "

Ímiti - osada [settlement]

Ingani - dopływ Poronaju [a Poronai tributary]

Iokósi - imię m. [m n]

Ipáru - "

cf. Ibáru

Jerebani - imię m. [m n]
 Jetebán^{u?} - "

Jóko - Jakut [a Yakut]

Jorgóuda - imię ż. [f n]

Joču - nazwa miejsca u ujścia Poronaja [the name of a place by the mouth of Poronai]

Kabúnu - imię m [m n]

Kajánusi - nazwa miejsca po Poronaju, gdzie [the name of a place on Poronai where in the past the Japanese were fishing (seems to be an Ainu name: --- "sail", --- "place")]
 niegdys Japończycy łowili rybę (zdaje się
 ajnoska nazwa: kaja - żagiel; usi - miejsce)

Kajarkáj - dopływ Poronaja [a Poronai tributary]

Káko - imię m. [m n]

Kákul - "

Kakúli - "

Kali - imię m. [m n]

Kapátu - "

Kapsiñánu - "

Karel - nazwa grzbietu gór ciągnącego się [the name of a mountain range extending along the eastern shore north of the Bay of Patience]
 wzdłuż wschodniego brzegu na północ od
 Zatoki Cierpliwości.

Kark - imię m. [m n]

Karku - "

K'ek - Oroczoni (z lądu Azji) [the Orochons (from the Asiatic continent)]

K'ékal - ląd Azji (brzeg przeciwległy Zach- [Asia (the shore vis-à-vis the west shore of Sakhalin)]
 niemu wybrzeżu Sachalinu)

K'éžini - imię m. [m n]

Keteke - "

K'etui - dopływ Poron. ; była osada gilacka [a Poronai tributary; an ancient (non-existent) Nivkh settlement (Nivkh word)]
 (słowo gilackie)

Kig'eri - imię m. [m n]
 Kidenu - "
 Kijarū - rzeka do jeziora Tarajki wpadająca [a river discharging into the Tarajka lake]

Kily - Tunguz [a Tungus]
 Kırkuga - imię m. [m n]
 Kırpūtu - dopływ Por. [a Poronai tributary]
 Kišungin - imię m. [m n]

Kitáj - Chińczyk [a Chinese]
 Kiuēnu - imię m. [m n]
 Kizīn - "

Koxońka - imię ż. [f n]
 Kósil - ruczaik do Poronaju wpadający [a streamlet emptying into Poronai]
 Kókso - " " "

Kóiboho - imię m. [m n]
 Komodó - "
 Kóngo - "
 Kongri - osada [settlement]
 Koréa - mały ruczaik do Poronaju wpadający [a streamlet, tributary to Poronai]

Kotagán - imię m. [m n]
 Kúi }
 Kúhi } Ain (Kúhi - po gilacku) [an Ainu (---- in Nivkh)]
 Kuizīf }

Kumodoj - osada [settlement]
 Kunūni xylden^{u?} - nazwa miejsca koło rzeki Poron. [the name of a place near Poronai river]
 Kūpu - imię m. [m n]
 Kúru - przezwisko mężczyzny [a male's nickname]
 Kurun k'el - nazwa jeziora [the name of a lake]
 Kutáuri - imię m. [m n]
 Kutaški - "
 Kyirū - "
 Kymuda - "
 Kytýky - "

- ^{u.}
 Lām'en - imię m. [m n]
 Lenglepá - imię ż. [f n]
 Limulim - nazwa miejsca koło Poron. gdzie się znajduje
 mokra tundra [the name of a place near Poronai where the tundra is wet]
 Lóko - imię m. [m n]
 Loktámi - rzeczka do jeziora Tarajki wpadająca [a small river emptying into Tarajka lake]

- Longari - osada [settlement]
 Ložing'ėnu - im. m. [m n]
 Luča - Rossjanin [a Russian]
 Lukar - im. m. [m n]
 Luktana - osada i rzeczka [a settlement and a small river]
 Lukyr - im. m. [m n]
 Luugixe - "
 Luz'a - rzeczka [a small river]

- Macipári - im. m. [m n]

- Makčamo - im. m. [m n]
 Mangbo - Amur (rzeka) [the Amur river]
 Mangbu gily - Amurski gilak [an Amur Nivkh]

 Manž'u - Mandžur [a Manchu]
 Máški - lewy brzeg ujścia Poronaju [the left bank of the mouth of Poronai]

 Mémita - rzeczka łącząca jedno jezioro z Poronajem
 [a small river connecting one lake with Poronai]

 Mokčomo - im. m. [m n]
 Momi - im. ż. [f n]
 Mónimi - przezwisko m. [a male's nickname]

 Mugžin - im. m. [m n]
 Mujgači - osada, nazwa rodu [settlement, a clan's name]
 cf. Myigaci
 Mújka - dopływ Por. i stara była osada [a Poronai tributary and an ancient no longer existing settlement]
 Muxtula - im. ż. [f n]

Myigaci - nazwa rodu. Osada [a clan's name, a settlement]
cf. Mujgaci

Náxa - im. m. [m n]
Náxta - im. ż. [f n]
Haxuda - im. ż. [f n]
Nájpyr - osada [settlement]
Naksauna - im. m. [m n]
Nalkan

Nambolžixáni - dopływ i jezioro (koło Poron.) [a tributary and a lake (near Poronai)]

Nanáj - im. m. [m n]
Nanhin - im. m. [m n]
Nanukitá - im. ż. [f n]
Nanurki - im. m. [m n]
Nanrški - "
Nanānu - "
Narēga - "
Navnu - "

N'eg'eri - im. m. [m n]
N'ere^{u?}xulán - "

Nikuš - "
Nokciñani - "
Nokčičānu - "

Nugū - rzeczka [a small river]
Nugurū - osada [a settlement]
Nukañanu - im. m. [m n]
Nul - uni - rzeka Tymi [the river Tym]
N'ungin - im. m. [m n]
Nýgyry - "

Okónov - im. m. [m n]
Oktáj - " "
" - Uxtagi - (im. Gilaka) [the name of a Nivkh]
On'ėgu - " "
Onn'ėu - " "
Onvyn - " "

Ošeba - im. m. [m n]
 Oskóǵ - osada [settlement]
 Osó - "
 Otási - "
 Otáuri - dopływ jezioro kolo Poron. [tributary and lake near Poronai]
 Ourkun^{u?} - osada [settlement]

Pálixin - im. m. [m n]
 Pámajtu - stara była osada [an ancient ex-settlement]
 Pámutu - osada [settlement]
 Pániga - im. m. [m n]

Péjk'enu - im. m. [m n]
 P'ejxara - "
 Peletun^{u?} - osada [settlement]
 Piroidon^{u?} - im. m. [m n]

Pístaki - dopływ Poron. [a Poronai tributary]
 Póligan - im. m. [m n]
 Pónuda - im. ż. [f n]
 Punyk - "
 Púpkín - im. m. [m n]
 Púškuǵ - dopływ Poron. (od puškuǵ - ryba podobna [a Poronai tributary (derived from --- a fish species resembling
 do) ing])
 Pušunájbu - dopływ Poron. [a Poronai tributary]
 Putaški - im. m. [m n]
 Pyjxyn - "
 Pypiná - "
 Pýtysky - nazwa miejsca po rzece Poronaj gdzie około [the name of a place in Poronai where in the past the seals --- could be met]
 uprzednio spotykano fokii "pýty"

Sā - mały dopływ Por. [a small tributary of Poronai]
 Saba - osada [settlement]
 Sǵǵi súǵi - rzeka Poronaj (w pieśni) dosłownie: [the Poronai river (in songs) literally:]
 Sálba - im. ż. [f n]

- ^u ^u [?]
 Sankán - im. m. [m n]
 S'emhín - "
 S'emut - osada [settlement]
 S'enót - dopływ Poron. [a Poronai tributary]

 Si - duży dopływ Por. "Siśka" [a large tributary of Poronai "Siska"]
 cf. Sikka
 Sibirūku - przezwisko m. [a male's nickname]
 Sigylmam - " kobiety (od sigy - mały kolczyk
 dla nozdrz i "mam" - starucha) [a nickname of a woman (derived from ---
 a small lip-ring and --- old woman)]

 Sikka - dopływ Por. [a Poronai tributary]
 cf. Si
 Siksýny - im. m. [m n]
 Simyn - im. m. (rossyjskie "СЕМЕН") [m n (Russian Siemyon)]

 Siśa - Japończyk [a Japanese]
 Sókón^u - im. m. [m n]
 S'ókto - osada (Socihare) [settlement (---)]
 Solvu Kinasari - dopływ Por. [a Poronai tributary]
 Solođo - osada: dopływ Por. [a settlement, a Poronai tributary]

- Socihare - osada [settlement]
 cf. S'ókto
 S'u buatán - Sachalin (dosłownie : słońca wschodu) [Sakhalin (literally the sunrise's
 of the island]
 wyspa)
 Sugunénu - im. m. [m n]
 S'ókta - nazwa rodu [a clan's name]
 cf. S'ókto
 S'ókta - miejscowość (Dolny bieg Poronaju) [a settlement (on lower Poronai)]

 S'unajeni - dopływ Siśki [a Siska tributary]
 Súnin - miejscowość koło jeziora Tarajki i koło [a settlement near Taraika and
 Poronai]
 Poronaju
 Syló - im. m. [m n]

 Taxto - "
 Tajmun - "
 Tálusa - dopływ Por. [a Poronai tributary]
 Tekpu - im. m. [m n]

- ^{u?}
 Teteg'én - im. m. [m n]
 Tivsiná - "
 Tolokó - "
 Toril - osada [settlement]
 Tórisa } nazwa rodu, miejscowość [a clan's name, a settlement]
 Toriśa }
 Toxtó - im. ż. [f n]
 Tropi - im. m. [m n]
 Tualani - rzeka (gilacka Tvélini) [a river (Nivkh ---)]
 Tubáni - dopływ Por. [a Poronai tributary]

- Tuksinanyń - im. m. [m n]
 Tukśu - rzeka [a river]
 Tuktúda - im. ż. [f n]
 Tuméjka - im. ż. [f n]
 Tunguk - im. m. [m n]
 Tuýdy - mały dopływ Por. [a small tributary of Poronai]
 Tydaśka - im. m. [m n]

- Týixyn - im. m. [m n]
 Tyrení - im. ż. [f n]
^{u?}

- Ubuktalú - im. m. [m n]
 Ugrunú - dopływ Por. [a Poronai tributary]
 Ugutú - " "
 Oxtagi - osada [a settlement]
 Uxuktali - im. ż. [f n]
 Uilta - Orok [an Orok]
 Uktúj - im. m. [m n]
 Uktúy - " "

- Unidaváli - nazwa miejsca gdzie łożysko Poronaju [the name of the place where the
 the bed of Poronai
 rośdziela się na dwie rzeki, dwa ujścia do morza splits into two rivers,
 two mouths open to sea]

- Urúny - dopływ Por. [a Poronai tributary]

- ^{uku?}
^{unu?}
 Xabuunda - im. ż. ^{f?} [f n]
 Xaddán 3'olón - kamień (ryt.) koło Czangvo [a rock in the vicinity of ---
 (dosłownie Boga ryb kamień) (lit. "the stone of the god of fish")
^{u?}

u.
?

Xaddáñ dyrupixyni - miejsce na brzegu morza (dóśow - a place on seashore (lit. the place of rest for the god of fish)
nie: Boga ryb miejsce odpoczynku)

Xamigdambini - nazwa jednego zakrętu Poronaja [the name of a Poronai curve]

Xámbunu - im. m. [m n]

Xanihá - "

Xanuábu dñni - stare łóżyisko Poronaja [the ancient bed of Poronai]

Xaxara - im. ż. [f n]

Xeziáni - "

Xoiñú - Aleksandrowski port (stolica Sachalinu)
[Aleksandrovski harbor (the capital of Sakhalin)]

Xudolín - im. m. [m n]

Xudulun - "

Xudumapá - "

Xuj - dopływ Por. [a Poronai tributary]

Xuldenú - im. m. [m n]

Xunytygenú - im. m. [m n]

Xusik'e - "

Xutomin - "

Xydu kinasari - dopływ Por. (xydu - dolny) [a Poronai tributary (-- "lower")]

Xumýngi - dopływ Por. [a Poronai tributary]

Xyldá - rzeczka do jeziora Tarajki wpadająca [a small river discharging into the Taraika lake]

Xyldý - osada [a settlement]

Xýoro - jezioro Tarajka [the Taraika lake]

Xyry itu tuseni - przylądek przy zakręcie Poronaja [a cap by one of Poronai curves]

Val - nazwa rodu [a clan's name]

Valici }

Valzy - osada i nazwa rodu [a settlement and a clan's name]

cf. Val

Valzi - dopływ Poron. (Gilacka nazwa) [a Poronai tributary (Nivkh name)]

Valtánu - im. m. [m n]

Vápu - im. m. [m n]

Váppu - "

KEGI- pd, 79-u hdd

Varabaj - miejsce gdzie była niegdyś osada Ajnów na
brzegu Poronaja [a place where formerly an Ainu settlement was
situated on the bank of Poronai]

Varmunjanu - im. m. [m n]

Vulik - dopływ Poron. [a Poronai tributary]

Ymbáha - im. m. [m n]

Ymund - im. ż. [f n]

Żam - ruczajk do Poronaju wpływający [a streamlet discharging to Poronai
osada zimowa Tungusów a Tungus winter settlement]

Żaremban - im. m. [m n]

Żoionu - "

Żomboro - dopływ Por. [a Poronai tributary]

INFORMACJA O SPRZEDAŻY WYDAWNICTW UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Książki Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu można nabywać w Księgarniach Naukowych Domu Książki (adres Księgarni Naukowej w Poznaniu — ul. Czerwonej Armii nr 69) oraz księgarniach Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej Akademii Nauk. W razie braku egzemplarzy Księgarnia powinna sprowadzić je z Wydawnictwa.

Nabywcy zagraniczni mogą zwracać się w sprawie zakupu książek bezpośrednio do Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza — 61-874 Poznań, ul. Marchlewskiego 128, tel. 699-221 w. 161, telex 413260 UAM PL. Można tam również uzyskać informacje na temat innych form transakcji i współpracy edytorskiej z Wydawnictwem.

INFORMATION ON THE SALE OF ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY PRESS PUBLICATIONS

Publications of Adam Mickiewicz University Press are available at "Dom Książki" Bookshops (the address of the bookshop in Poznań — ul. Czerwonej Armii 69) and at Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej Akademii Nauk bookshops. If there are no copies of the required books, the bookshop should order them at the University Press.

Foreign buyers can contact directly the Adam Mickiewicz University Press — 61-874 Poznań, ul. Marchlewskiego 128, tel. 699-221, ext. 161, telex 413260 UAM PL. They can obtain information on other kinds of transactions and editorial cooperation with the University Press.